

19. schôdza

19. decembra 1989

STENOGRAFICKÁ SPRÁVA O SCHÔDZI SLOVENSKEJ NÁRODNEJ RADY

Otázky poslancov

Program vlády Slovenskej socialistickej republiky

Vládny návrh zákona SNR o pravidlách hospodárenia s rozpočtovými prostriedkami SSR [rozpočtové pravidlá]

Vládny návrh zákona SNR, ktorým sa mení a dopĺňa zákon SNR č. 41/1972 Zb. o pôsobnosti orgánov SSR v oblasti sociálno-ekonomických informácií

Vládny návrh zákona SNR o vyhlasovaní všeobecne záväzných právnych predpisov a iných opatrení orgánov SSR v Zbierke zákonov

Návrh na zriadenie Výboru SNR pre životné prostredie

Návrh Ústavnoprávneho výboru SNR na vydanie uznesenia SNR o vrátení vládneho návrhu zákona SNR o vydávaní a rozširovaní neperiodických publikácií [vydavateľský zákon] a vládneho návrhu zákona SNR o priestupkoch na dopracovanie vláde SSR

Návrh Ústavnoprávneho výboru SNR na uvoľnenie sudcov z povolania zo sudcovskej funkcie

Návrh Predsedníctva ÚV NF SSR na voľbu sudcov z povolania súdov SSR

Informácia o doterajších výsledkoch práce komisie poslancov SNR na dohľad prešetrenia zásahu ZNB proti zhromaždeniu veriacich 25. marca 1988 v Bratislave

Správa o činnosti Predsedníctva SNR za obdobie od 6. do 19. decembra 1989

Bratislava, december 1989

S t e n o g r a f i c k á s p r á v a
o 19. schôdzi Slovenskej národnej rady,
konanej 19. decembra 1989

19. schôdza Slovenskej národnej rady

P r i t o m n í :

predseda Slovenskej národnej rady Rudolf S c h u s -
t e r , podpredsedovia Slovenskej národnej rady Jozef Š i -
r o t ň á k , Ján M a j e r , Kazimír N a g y , Janka
B l a ž e j o v á .

Členovia vlády Slovenskej socialistickej republiky:
predseda vlády Milan Č i č , prvý podpredseda vlády Jo-
z e f M a r k u š , podpredseda vlády Vladimír O n d -
r u š , podpredseda vlády Alexander V a r g a , prvý
podpredseda vlády a predseda Slovenskej komisie pre pláno-
vanie a vedeckotechnický rozvoj Vladimír L e x a , minis-
ter financií, člen a miezd Michal K o v á č , minister
kultúry Ladislav C h u d í k , minister lesného a vodné-
ho hospodárstva a drevospracujúceho priemyslu Ivan V e -
s e l y , minister obchodu a cestovného ruchu Matej R o Ť -
k o , minister poľnohospodárstva a výživy Miroslav B e -
l a n s k ý , minister priemyslu Ján D u c k ý , minister
spravodlivosti Ladislav K o ň ě a , minister školstva,
mládeže a telesnej výchovy Ladislav K o v á č , minister
výstavby a stavebníctva Ivan Š t e i s , ministerka vlády
Marta K o l a ž í k o v á .

Generálny prokurátor SSR Pavol K i s .

Predseda Najvyššieho súdu SSR Ján B e n č u r a .

Predseda júci Predsedníctva ÚV Národného frontu SSR
Dušan J a n o t a .

Predseda Koordinačného výboru občianskej iniciatívy
Verejnosc protí násiliu Ján B u d a j .

Vedúci ústredných orgánov štátnej správy SSR.

18 bývalých poslancov Slovenskej národnej rady.

112 poslancov SNR podľa listiny o prítomnosti.

1

Stenografická správa
o 19. schôdzi Slovenskej národnej rady,
konanej 19. decembra 1989

/Začiatok schôdze o 9.00 hodine/

Predseda R. Schuster:

Vážená Slovenská národná rada,
vážené poslankyne,
vážení poslanci,
vážení hostia,

otváraam rokovanie 19. schôdze Slovenskej národnej rady, na ktorej vás všetkých vítam. Srdečne vítam medzi nami poslancov Slovenskej národnej rady, ktorí boli za svoje postoje v rokoch 1968-1969 pozbavení poslanskeho mandátu, ako aj poslancov, ktorí sa v uvedenom období pod tlakom vtedajšieho politického vedenia museli vzdať poslanských mandátov.

Významným politickým faktorom v našej spoločnosti sa v posledných týždňoch stala občianska iniciatíva Verejnosc proti násiliu, ktorá vznikla zo zdravého prúdu spoločnosti a stala sa reálnou politickou silou. Na naše rokovanie sme pozvali zástupcu koordinačného výboru tejto iniciatívy pána Jána Budaja, ktorého medzi nami vítam. Zároveň vítam ostatných pozvaných hosti.

Predsedníctvo Slovenskej národnej rady po prerokovaní v Predsedníctve Ústredného výboru Národného frontu Slovenskej socialistickej republiky 12. decembra t.r. vymenovalo akademika Milana Čiča za predsedu vlády SSR. Zároveň na návrh predsedu vlády SSR vymenovalo členov vlády SSR. Na

našom rokovaní sa členovia novej vlády zúčastňujú po prvýkrát. Dovoľte mi preto predstaviť vám jej jednotlivých členov.

Akademik Milan Čič, predseda vlády, dočasne poverený riadením ministerstva vnútra a životného prostredia /potlesk/. Ing. Jozef Markuš, DrSc., prvý podpredseda vlády, dočasne poverený riadením ministerstva zdravotníctva a sociálnych vecí /potlesk/, Ing. Vladimír Ondruš, podpredseda vlády, dočasne poverený riadením ministerstva vnútra a životného prostredia /potlesk/, PhDr. Alexander Varga, podpredseda vlády, dočasne poverený riadením ministerstva vnútra a životného prostredia /potlesk/, Doc. JUDr. Ing. Vladimír Lexa, CSc., prvý podpredseda vlády a predseda Slovenskej komisie pre plánovanie a vedeckotechnický rozvoj /potlesk/, Ing. Michal Kováč, CSc., minister financií, cien a miezd /potlesk/, Doc. Ladislav Chudík, minister kultúry /potlesk/, Ing. Ivan Veselý, minister lesného a vodného hospodárstva a drevospracujúceho priemyslu /potlesk/, Ing. Matej Roľko, minister obchodu a cestovného ruchu /potlesk/, Ing. Miroslav Belanský, CSc., minister poľnohospodárstva a výživy /potlesk/, Ing. Jan Ducký, minister priemyslu /potlesk/, Doc. JUDr. Ladislav Kořta, CSc., minister spravodlivosti /potlesk/, Doc. RNDr. Ladislav Kováč, DrSc. /potlesk/, minister školstva, mládeže a telesnej výchovy /potlesk/, Ing. Ivan Šteis, minister výstavby a stavebníctva /potlesk/, Dr. Maria Kolaříková, ministerka vlády SSR, dočasne poverená riadením Výboru ľudovej kontroly SSR /potlesk/.

Dovoľte mi v mene vás všetkých zablaňoželat predsedovi vlády Slovenskej socialistickej republiky a ostatným jej členom k vymenovaniu do funkcií a vyjadriť presvedčenie, že vynaložia všetky svoje sily a schopnosti pri riešení súčasných problémov a perspektívnych úloh budovania našej spoločnosti.

Vážené poslankyne, vážení poslanci,

podľa prezenčných listín je na dnešnom rokovaní zo 134 poslancov prítomných 112 poslancov, takže podľa článku 109 ústavného zákona o Československej federácii, je Slovenská národná rada schopná sa uznášať.

Návrh programu uvedený v pozvánke na dnešné rokovanie vychádzal z odporúčania Predsedníctva Slovenskej národnej rady zo 6. decembra a jeho ďalších rokovaní. Na dnešnej schôdzi Predsedníctvo SNR po ujasnení niektorých otázok v súvislosti s prerokúvaním vládou predložených návrhov zákonov a v súvislosti s potrebou zriadenia ďalšieho výboru Slovenskej národnej rady navrhlo tento program dnešného rokovania:

- po prvé: Otázky poslancov
- po druhé: Program vlády Slovenskej socialistickej republiky
- po tretie: Vládny návrh zákona SNR o pravidlách hospodárenia s rozpočtovými prostriedkami SSR /rozpočtové pravidlá/
- po štvrté: Vládny návrh zákona SNR, ktorým sa mení a dopĺňa zákon Slovenskej národnej rady č. 41/1972 Zb. o pôsobnosti orgánov Slovenskej socialistickej republiky v oblasti sociálno-ekonomických informácií
- po piate: Vládny návrh zákona SNR o vyhlasovaní všeobecne záväzných právnych predpisov a iných opatrení orgánov Slovenskej socialistickej republiky v Zbierke zákonov
- po šieste: Návrh na zriadenie Výboru Slovenskej národnej rady pre životné prostredie
- po siedme: Návrh Ústavnoprávneho výboru SNR na vydanie uznesenia SNR o vrátení vládneho návrhu zákona SNR o vydávaní a rozširovaní neperiodických

publikácii /vydavateľský zákon/ a vládneho návrhu zákona SNR o priestupkoch na dopracovanie vláde SSR

- po ôsme: Návrh Ústavnoprávneho výboru SNR na uvoľnenie sudcov z povolania zo sudcovskej funkcie
- po deviate: Návrh Predsedníctva Ústredného výboru Národného frontu SSR na voľbu sudcov z povolania súdov Slovenskej socialistickej republiky
- po desiate: Informácia o doterajších výsledkoch práce komisie poslancov Slovenskej národnej rady na dohľad prešetrovania zásahu Zboru národnej bezpečnosti proti zhromaždeniu veriacich 25. marca 1988 v Bratislave
- po jedenáste: Správa o činnosti Predsedníctva Slovenskej národnej rady za obdobie od 6. do 19. decembra 1989.

MÁ niekto z vás pripomienky k navrhovanému programu? Ak nemá, dávam hlasovať, kto je za navrhovaný program, nech zdvihne ruku!

/Hlasovanie./

Ďakujem.

Zdržal sa niekto hlasovania?

/Nikto./

Je niekto proti?

/Nikto./

Ľistujem, že sme program dnešnej schôdze schválili.

Vážená Slovenská národná rada,
vážené poslankyne,
vážení poslanci,

dovoľte mi, aby som na úvod svojho vystúpenia zhrnul niekoľko faktov z činnosti Slovenskej národnej rady od jej 18. schôdze.

Predovšetkým, ako viete, sme stormovali nové Predsedníctvo Slovenskej národnej rady. Okrem výraznej zmeny jeho politického zloženia došlo v ňom aj k takmer so 3-nej personálnej obmene. Nové predsedníctvo pracuje od počiatku s vysokou intenzitou. Uskutočnili sme napríklad určite nie posledné stretnutie s predstaviteľmi cirkvi a náboženských spoločností. Niekoľkokrát sme sa stretli s Koordináčnym výborom Verejnosti proti násiliu, ktorému sme predložili na vyjadrenie dva varianty návrhu zákona o voľbách do Slovenskej národnej rady. Jedno stretnutie bolo aj za účasti vysokoškolákov, pričom sme podporili ich požiadavku na vznik vysokoškolskej únie. Stretli sme sa aj so zástupcami štrajkového výboru predstaviteľov bratislavských divadiel. Snažíme sa byť v aktívnom styku s verejnosťou všetkými formami, medzi ktoré rátam aj naše početné stretnutia s ďalšími skupinami občanov, vystúpenia v masovokomunikačných prostriedkoch, ale napríklad aj dnešný priamy rozhlasový a televízny prenos nášho rokovania.

Obnovili sme kontakty s bývalými poslancami Slovenskej národnej rady, ktorí boli v rokoch 1968-1969 pod nátlakom pozbavení mandátov a dnes sú viacerí z nich hosťami nášho rokovania.

Aktívne pracuje komisia SNR na dohľad nad prešetrovaním zásahu Zboru národnej bezpečnosti proti zhromaždeniu veriacich dňa 25. marca 1988, ktorá už dospela k prvým výsledkom publikovaným v dennej tlači.

Dôležité je aj naše úsilie o postupnú realizáciu koncepcie právneho štátu. V Predsedníctve SNR bolo schválených 12 pracovných skupín k príprave návrhu zákonov o zhromažďovaní, spolčovaní, tlačového a petičného zákona, zákona o politických stranách, branného zákona, zákona o územnom členení republiky, o národných výboroch, o voľbách do SNR, do národných výborov, o hlavnom meste SSR Bratislave a právnej úprave vzťahu štátu a cirkvi.

V týchto pracovných skupinách budú pracovať popri poslancoch SNR aj reprezentanti kvalifikovanej verejnosti a zástupcovia Verejnosti proti násiliu.

Zriaďuje sa Výbor SNR pre životné prostredie a v minulých dňoch som sa stretol aj priamo s pracovníkmi Kliníkárne v Žiari n/Hronom. Získali sme od nich viacero dobrých námetov pre okamžité zásahy v prospech životného a pracovného prostredia, modernizáciu podniku, ktoré odstupujeme ďalej vláde SSR na urýchlenú realizáciu. Túto budeme dôsledne sledovať.

K zmenám dochádza aj v zložení Slovenskej národnej rady. Doposiaľ sa vzdalo svojich mandátov 16 poslancov. Doplnňovacie voľby na uvoľnené poslanecké miesta sa uskutočnia už 26. a 27. januára 1990. Nemôžeme nikoho nútiť, aby sa svojho mandátu vzdal, no ak má byť Slovenská národná rada skutočným centrom politickej moci a vyjadrovať záujmy ľudu, musí sa stať zborom poslancov schopných politicky myslieť a zodpovedne, rozvážne, ale rázne konať. Mienime preto nielen sledovať, ale aj zverejňovať informácie o aktivitách poslancov SNR a tým vytvárať možnosť, aby verejnosť mohla zaujať objektívne stanovisko k ich činnosti. Predpokladáme teda, že proces zlúten v zložení Slovenskej národnej rady bude pokračovať v takej proporcii rozloženia politických síl, aká je dnes už v Predsedníctve SNR, či vo vláde SSR, čomu sa môže čiastočne priblížiť aj zloženie Slovenskej národnej rady ešte pred novými všeobecnými demokratickými voľbami.

Naším cieľom je pomôcť takej činnosti vlády, ktorá by realizovala záujmy ľudu a nie rezortov. Nie je mysliteľné, aby nová vláda v nových podmienkach pracovala starými formami a metódami. Pritom treba zdôrazniť, že nám nejde o priame zasahovanie do pôsobnosti rezortov. Slovenská národná rada sa však nevzdá politickej kontroly ich smerovania. Preto je potrebné a žiadúce, aby sa Slovenská národná

rada vyjadrovala k programom jednotlivých ministrov, ktoré sú základom činnosti ich ministerstiev. Považujeme to za nevyhnutné aj vo vzťahu už k menovaným ministrom. Tieto programy by mali ministri predložiť Slovenskej národnej rade po doplňovacích voľbách. Pokiaľ pri tom dôjde k hlasovaniu vyjadrujúcemu postoj SSR k spomínaným programom, mali by poslanecké kluby ustúpiť od viazania svojich členov na politickú príslušnosť a samotné hlasovanie by malo byť verejné tak, aby bola zabezpečená kontrola voličmi. Pokiaľ dovtedy nedôjde k obsadeniu všetkých ministerstiev, mala by Slovenská národná rada zároveň posúdiť a vyjadriť sa k programu kandidátov na voľné ministerské kreslá, ktoré budú navrhnuté jednotlivými politickými silami zastúpenými v tom čase v Slovenskej národnej rade. Tento postup by mal dať predsedovi vlády SSR dostatok informácií pre jeho návrh na obsadenie ministerského kresla.

Požadujeme tiež, aby Slovenská národná rada bola priebežne informovaná o formovaní vedenia jednotlivých ministerstiev. Chcel by som tiež pripomenúť, aké miesto zaujme vo svojom novom pluralistickom poňatí Slovenská národná rada v oblasti sociálno-ekonomického rozvoja spoločnosti. Na jej pôde sa bude rozhodovať o tom, čo znamená ekonomicky riadiť ekonomiku, čo znamená väzba trhu a pôsobenia štátneho hospodárskeho centra a pod.

Programové vyhlásenia existujúcich a novovznikajúcich politických strán a občianskych iniciatív ukazujú, že i v tejto oblasti miestom konečných stretov a rozhodnutí bude aj náš orgán. Možno očakávať legislatívnu aktivitu v oblasti vlastníctva, podnikania, zamestnanosti a pod. Ale i prehodnocovanie už prijatých zákonov, ako je napríklad zákon o štátnom podniku, o národohospodárskom plánovaní, o odvodoch a daniach a pod. V tejto súvislosti treba určiť miesto Slovenskej národnej rady a jej prostriedky pri schvaľovaní zámerov, ktoré v rozhodujúcej miere ovplyvnia

budúci vývoj hospodárstva i spoločnosti. Prerokovanie Programového vyhlásenia vlády a jeho kontrola aj v časti sociálno-ekonomického rozvoja sa veľmi pravdepodobne stane vážnym nástrojom v činnosti Slovenskej národnej rady.

Obdobne aj štátny rozpočet a štátny záverečný účet sa stanú základným prostriedkom kontroly činnosti celej štátnej správy, vrátane ozbrojených zložiek a musíme počítať s procesom jeho prerokovania tak vo výboroch, ako aj v pléne Slovenskej národnej rady a nie ako doteraz iba s ich formálnym schvaľovaním. Výbory SNR by nemali prerokovať vecné problémy až po sformovaní názorov vo vláde, ale súbežne a nezávisle. Rozhodovanie o rozsahu a spôsobe centralizácie prostriedkov z odvodov a daní do štátneho rozpočtu a ich použiti na ekonomické, sociálne a iné ciele, ako aj o presunoch prostriedkov medzi republikami, oblasťami alebo odvetviami, sa musí stať predmetom verejného prerokovania a schvaľovania v Slovenskej národnej rade. Prítom je potrebné legislatívne určiť zodpovednosť štátneho aparátu a jednotlivých predstaviteľov za efektívne využívanie centralizovaných prostriedkov. Ukazuje sa, že podstatne väčší dôraz sa bude klásť práve na tie kapitoly rozpočtu, ktoré sa chovajú ako nenásytní spotrebitelia zo spoločného. Slovenská národná rada musí rozhodovať o každej väčšej zmene vo výdavkoch štátneho rozpočtu SSR.

Slovenská národná rada bude musieť byť miestom, kde sa do činnosti celého politického a štátneho systému bude presadzovať uplatňovanie sociálneho a humánneho aspektu v ekonomických riešeniach. Budeme v mene ľudu požadovať od vlády SSR záruky takej hospodárskej politiky, ktorá by nevedia k zníženiu životnej úrovne. Nie je tiež možné, aby sa prijímali zákony, či právne predpisy, ktoré nemajú vytvorené základné ekonomické, materiálne a technické predpoklady pre ich dôslednú aplikáciu. Takéto postupy znižujú dôveru občanov, silu zákonov a vyvolávajú nedôveru k zákonodarnej činnosti vôbec.

Ďalším smerom legislatívnej činnosti musí byť zosúlaďovanie nášho právneho poriadku s prijatými medzinárodnými záväzkami. Pričom musíme vychádzať najmä z dokumentov Organizácie spojených národov k ľudským právam a z ich reálneho zmyslu. Rovnako bude potrebné vrátiť sa k zákonom a uzneseniam Slovenskej národnej rady, ktoré reagovali na udalosti rokov 1968-1969 a uviesť ich do súladu so súčasným hodnotením vtedajšieho vývoja.

Je veľmi dôležité, aby sa Slovenská národná rada stala centrom prípravy významných zákonov a koncepcii štátnej politiky. Je teda nevyhnutné preniesť ťažisko prác tohto druhu z výkonných orgánov na Slovenskú národnú radu. Treba si však uvedomiť, že prijímanie a schvaľovanie zákonov nie je iba verejnou činnosťou. Je to neľahká, vysoko profesionálna práca. Ide teda nielen o nový pohľad na prácu poslanca, ale aj o nový štýl práce profesionálneho aparátu - legislatívy. Preto je žiadúce čo najskôr v tomto duchu ho prebudovať. Bude potrebné pomôcť poslancom pri príprave návrhov zákonov predovšetkým účasťou vedeckého frontu, ktorá by mala byť stála a nie ako dnes, iba sporadická. Okrem toho skvalitneniu práce poslaneckého zboru by pomohla informovanosť o stave verejnej mienky. Možno uvažovať o podriadení Ústavu pre výskum verejnej mienky priamo Slovenskej národnej rade. V tejto súvislosti dozrela aj otázka podriadenia Výboru ľudovej kontroly SSR tomuto zákonodarnému orgánu.

Vážené poslankyne,
vážení poslanci,

politická kontrola smerovania nielen vlády, ale aj rezortov by mala zabezpečiť politikárčenie na ich pôde, ale aj v celej línii rezortného riadenia. V praxi by to malo znamenať posun ťažiska politického života z podnikov do práce plén národných výborov ako orgánov politickej vôle

ľudu. V tejto súvislosti však nemožno pripustiť destabilizáciu národných výborov, vybavovanie osobných účtov a nedemokratické formy nátlaku. Život národných výborov sa musí ďalej rozvíjať, musia kontrolovať, koordinovať a zabezpečovať zásobovanie obyvateľstva základnými potravinovými článkami, službami, dopravou a pod. Ani v tomto období však nemožno čakať na nové všeobecné demokratické voľby a treba vytvoriť predpoklady pre doplnenie plén, rád národných výborov, ale i funkcionárov o schopných čestných ľudí s prirodzenou autoritou tak, aby sa ich zloženie priblížilo súčasnému rozloženiu politických síl v jednotlivých územných obvodoch. Vzhľadom na to, že jesenné zhromaždenia voličov sa uskutočnili v inej politickej atmosfére, je žiadúce vŕšať tam, kde si to budú voliči vyžadovať, urýchlene zvolať stretnutie voličov s poslancami národných výborov. Na týchto stretnutiach treba posúdiť skutočnú aktivitu poslancov a vytvoriť predpoklady pre to, aby sa opätovne uchádzali o dôveru svojich voličov v nových podmienkach.

Pretože národné výbory riadi vláda, je žiadúce, aby uskutočnila všetky potrebné kroky k realizácii týchto zmien a našla vhodnú cestu aj pre potrebné zmeny v podnikovej sfére. Popri tom je však nevyhnutné v týchto spoločenských procesoch zachovať vysokú kultúru riešenia protirečivých tendencií. Nezabúdajme, že členovia občianskych hnutí a študenti sú zároveň našimi voličmi. Politickú záujmovú diferenciaciu treba však riešiť takými demokratickými formami, ako je diskusia, okrúhle stoly, prsto dať občianskym hnutiam demokratickú tvár.

Špecifickou úlohou Slovenskej národnej rady je zhodnotiť účinnosť doterajšieho ekonomického obsahu a mechanizmu československej federácie a pri rešpektovaní prechodu k ekonomickému riadeniu ekonomiky využiť a zabudovať tieto výsledky do pripravovanej ústavy ČSSR a ústavy SSR.

Vážené poslankyne,
vážení poslanci,

pokúsil som sa zosumarizovať kroky, ktoré urobila Slovenská národná rada od svojej poslednej schôdze. Zároveň som naznačil zámery jej ďalšej činnosti, ako aj zábery, ktorých realizáciu budeme vyžadovať v krátkej budúcnosti od vlády SSR i vo vzájomnej spolupráci Slovenskej národnej rady a vlády. Nazdávam sa, že to vytvára predpoklad, aby sme si mohli nielen pozorne vypočuť, ale aj dôkladne posúdiť program novovytvorenej vlády SSR, ktorý je ťažiskovým bodom nášho dnešného rokovania a ktorý zrejme s netrpezlivosťou očakáva aj naša široká verejnosť.

Vážené poslankyne, vážení poslanci,

p r v ý m bodom programu, ktorý sme schválili, sú otázky poslancov.

Pred dnešnou schôdzou ste mali možnosť niektoré špecifické otázky z volebných obvodov konzultovať s členmi vlády SSR. V tejto praxi by sme chceli pokračovať aj v budúcnosti. Pýtam sa, či má niekto z poslancov otázku na členov vlády SSR, ktorú chce predniesť v rámci nášho rokovania? Hlásí sa poslanec Hružik.

Poslanec Š. Hružik:

Mal by som dve otázky na vládu Slovenskej socialistickej republiky. Som poslancom SNR za Handlovú. V tejto oblasti je dlhodobý nedostatok pitnej vody. Voliči ma požiadali, aby som tlmočil požiadavku, či vláda SSR počíta v budúcom roku s výstavbou vodnej nádrže Turček, pretože nielen v banickej Handlovej, ale aj na Hornej Nitre a v žiarskej doline je sústavný nedostatok pitnej vody. Kedy chce vláda SSR túto otázku riešiť?

Druhá otázka je, ako si predstavuje vláda SSR spolupracu so slobodným nezávislým odborovým hnutím.

Predseda R. Schuster:

Ďakujem poslancovi Hružikovi. Ďalej sa hlási poslankyňa Remšiková. Dávam jej slovo.

Poslankyňa J. Remšiková:

Mám otázku na prvého podpredsedu vlády Ing. Markuša. Na zasadnutí v októbri tohoto roku sme mali na programe otázky súvisiace s mladou generáciou a mala som otázku na bývalého ministra zdravotníctva a sociálnych vecí dr. Molnára o dodatkovej dovolenke pre matky s deťmi. Bolo mi odpovedané, že o tom rozhodne federálna vláda v novembri tohoto roku. Dnes máme novú federálnu vládu, i vládu našej Slovenskej socialistickej republiky a žiadne rozhodnutie v tomto smere mi nie je známe. Preto sa znovu pýtam: bude schválená dodatková dovolenka pre matky s deťmi od 1. 1. 1990 ako bola plánovaná možnosť podľa Zákonníka práce? Otázku oproti októbrovej schôdzi rozširujem na dodatkovú dovolenku pre matky bez obmedzeného počtu detí, či by to bolo možné. Ak by mi pan podpredseda nevedel odpovedať dnes, prosila by som písomnú odpoveď.

Predseda R. Schuster:

Ďakujem poslankyňu Remšikovej za postavenie otázky. Ďalej sa hlási poslanec Hrošovský.

Poslanec M. Hrošovský:

Chcel by som sa spýtať novozvolenej vlády Slovenskej socialistickej republiky, či bude rešpektovať uznesenie

vlády SSR č. 214 z roku 1987 o riešení niektorých špecifických problémov zaostalých okresov v rokoch 8. päťročnice, ktoré nebolo predchádzajúcou vládou doteraz splnené. Je to i môj volebný obvod. Sú to okresy Čadca, Veľký Krtíš, Rimavská Sobota. Viackrát som upozorňoval na toto uznesenie. Ide hlavne o problémy veľmi zlej bytovej situácie, zdravotníctva, školstva a obchodnej siete. Situácia na Kysuciach je problematická. Bol by som rád, keby aj Kysuce, a nielen ony, neboli zaostané ako sa o nich neraz hovorí.

Predseda R. Schuster:

Ďakujem poslancovi Hrošovskému. Ďalej sa hlási poslankyňa Kulinová.

Poslankyňa D. Kulinová:

Vážené Predsedníctvo Slovenskej národnej rady,
vážené poslankyne, poslanci,

chcela by som sa obrátiť s otázkou predovšetkým na zástupcov ministerstva vnútra a životného prostredia a ministerstva zdravotníctva a sociálnych vecí, pretože nielen v poslednom období, ale v celom období prebiehajúcich hospodárskych a spoločenských zmien obracajú sa na nás naši voliči - predovšetkým teda na mňa - naše ženy, matky, živiteľky rodín, osamelé ženy so žiadosťou o pomoc pri hľadaní zamestnania, pretože toto sú, dá sa povedať, v poslednom období najohrozenejšie sociálne vrstvy a skupiny ľudí. Chcela by som sa spýtať, či by nebolo možné práve preto, že existujúce odbory pracovných síl na okresných národných výboroch nemajú aktuálne informácie a nie sú schopné ženám pomôcť, či by nebolo možné čo najrýchlejšie zriadiť informačnú správnu a sociálnu poradenskú službu s

pohotovou informačnou sústavou jednak centrálnu, ale aj s prepojením na okresné národné výbory, schopnou ľuďom v tomto smere pomôcť.

Predseda R. Schuster:

Ďakujem poslankyni Kulinovej. Hlásí sa poslanec Marko.

Poslanec M. Marko:

K neriešeným otázkam alebo uzneseniam vyplývajúcim z ústavného zákona o federácii patrí aj zásada dvojakej podriadenosti, to znamená federálnej a republikovej, tlače a iných prostriedkov masovej informácie, podriadenosti federácii a republikám. Ani rozhlas, ani televízia dodnes 21 rokov od prijatia tohto zákona neboli riešené, neboli prijaté nijaké zákony. Náš výbor pre kultúru a výchovu viackrát na toto upozorňoval, no napriek tomu sa stalo aj to, že v oblasti tlače bol zriadený jediný centralizovaný Federálny úrad pre tlač a informácie. Aj keď na čele tohto dnes je zástupca zo Slovenska. Kedy bude táto otázka, najmä zákony o Československom rozhlase a Československej televízii predložené na rokovanie?

Predseda R. Schuster:

Ďakujem poslancovi Markovi. Ďalej sa hlási poslankyňa Krčhniková.

Poslankyňa M. Krčhniková:

V nedeľu večer v televízii šla relácia, kde minister školstva, mládeže a telesnej výchovy odpovedal na rôzne dotazy a otázky. Okrem iného povedal, že ministerstvo školstva, mládeže a telesnej výchovy nedá školám žiadne pokyny a nebude ich ani usmerňovať. Každý učiteľ sa má

rozhodnúť sám. Hneď v pondelok ráno sa učitelia z môjho volebného obvodu obrátili na mňa s touto problematikou. Povedali mi, že už doteraz je v škole veľmi veľa problémov, sú tam rôzne rozpory, rôzne názory. Spýtali sa ma teda, čo sa vlastne bude na školách učiť a pýtali sa ma, o čom má vlastne učiteľ rozhodovať.

Predseda R. Schuster:

Ďakujem poslankyni Krchníkovej. Ďalej sa hlásil poslanec Kanský.

Poslanec J. Kanský:

Dopĺňujem tú otázku ohľadne problematiky Turčeka ešte o ďalšie problémy. Som poslancom za Žiar nad Hronom. Ide o modernizáciu štátneho podniku Hlinikáreň Žiar nad Hronom. Aký je v súčasnej dobe stav v tejto problematike? Ako je *prste táto otázka riešená, aký je vôbec názor pri zmene vlád - federálnej aj slovenskej - na riešenie modernizácie tohto podniku a ako si súdruhovia predstavujú jej riešenie?*

Je mnoho vládnych uznesení slovenskej a ešte aj unitárnej vlády okolo problematiky žiaru nad Hronom, kde mimo iného bola aj výstavba nemocnice v tomto okrese, okresnom meste. Táto výstavba údajne zase vypadla z plánu na túto päťročnicu. Prosil by som na túto vec odpovedať.

Predseda R. Schuster:

Ďakujem poslancovi Kanskému. Ďalej sa hlási poslanec Hermanovský.

Poslanec J. Hermanovský:

Chcem sa spýtať zástupcov vlády, ako je to s výstavbou urýchľovačov v Strážskom, či sa uvažuje so zastavením tejto fabriky vzhľadom na to, že životné prostredie v oblasti Humenné, Strážske, Vranov je jedným z najhorších v republike a verejnosť v tomto období, aj predtým, silne bojuje, aby sa tieto urýchľovače nestavali v tejto oblasti, kde je už i doteraz veľká koncentrácia chemického priemyslu.

Ďakujem.

Predseda H. Schuster:

Ďakujem poslancovi Hermanovskému. Ďalej sa hlási poslanec Ivanko.

Poslanec Š. Ivanko:

Vo Východoslovenskom kraji sme koncentrovali pripomienky od voličov cez poslancov v správach krajského združenia poslancov, ktoré sme spracovávali vždy dvakrát do roka. Pri poslednom takomto prerokovávaní niektorí poslanci poukázali na to, že sa tieto pripomienky nedostali až k ministrom. Preto moja prvá otázka je, ako vytvoriť ten mechanizmus, aby sa tieto pripomienky, ktoré sú koncentrované a mnohokrát prierezové, až cez okresy, dostali k jednotlivým rezortným ministrom a teda aj predsedovi vlády. Konkrétne chcem uviesť, že v posledných pripomienkach boli veľké sťažnosti na zlý stav cestnej siete vo Východoslovenskom kraji, zvlášť v severných okresoch, ako je Svidník, Stropkov, stropkovská oblasť, ale aj severné časti Sobranceka, problémy so zásobovaním vodou v severných oblastiach na Spišskonovovesku, vo východnej časti nichalovského okresu, ďalej boli sústavne, viac rokov sťažnosti pracujúcich na zlú autobusovú dopravu, a to tak z

hľadiska kapacít, ako aj kultúry cestovania, a že sa to už viac rokov neriešilo. Sú pripomienky zo severných okresov Východoslovenského kraja k nedostatočnému alebo nevhodnému rozmiestneniu lekárskej služby. Ďalej boli vážne pripomienky, konkrétne aj v našej správe, že predchádzajúca vláda sa nezaoberala materiálom spracovaným z Východoslovenského kraja k riešeniu naliehavého problému spolužitia, alebo problémov života, oblasťou s vysokou koncentráciou občanov Romov. Ja by som bol rád, keby k týmto otázkam boli podľa možnosti dané pripomienky. Všeobecným problémom zrejme v celej Slovenskej socialistickej republike je, že veľa občanov sa sťažuje, že je ťažko dostať lieky, ktoré lekári predpisujú pre srdcovo-cievne choroby.

Ďakujem.

Predseda R. Schuster:

Ďakujem poslancovi Ivankovi. Ďalej sa hlási poslanec Barilla.

Poslanec J. Barilla:

Vážené poslankyne,
vážení poslanci,

pochádzam z okresu, ktorý je veľmi známy priam katastrofálnym životným prostredím. Vám dobre známa mesačná krajina na Jelšavsku tu nemusí byť pripomínaná. Ani môj konkrétny volebný obvod č. 136 Dobšiná nie je na tom o nič lepšie, pokiaľ berieme do úvahy Nižnoslanskú dolinu, kde sú železorzudné bane. V súčasnej dobe sa v centre môjho volebného obvodu stavia veľký závod Vzduchotechnika, ktorý má fungovať na pevné palivo. Niekoľkokrát som požiadal tu v Slovenskej národnej rade o to, aby bolo zmenené rozhodnutie a aby táto fabrika fungovala na plyn. žiaľ, bol som niekoľkokrát posielaný z jedného miesta na druhé, no vý-

sledku som sa predbežne nedočkal. Prosím preto novú vládu Slovenskej socialistickej republiky, aby zohľadnila skutočnosť, ktorá sa v tomto okrese, pokiaľ ide o životné prostredie nachádza a vyhovelá tak požiadavke mojich 31 000 voličov.

Predseda R. Schuster:

Ďakujem poslancovi Barillovi. Ďalej sa hlási poslanec Zemko.

Poslanec J. Zemko:

Mám dve otázky na pána ministra lesného a vodného hospodárstva a drevospracujúceho priemyslu. Po prvé, akým spôsobom bude ministerstvo riešiť otázku stratovosti podnikov drevárskeho a nábytkárskeho priemyslu, keď z 39 podnikov je len 6 podnikov, ktoré sú - dá sa povedať - dobré. A ďalej druhá otázka, aké opatrenia budú prijaté pre zlepšenie zásobovania trhu stavebno-stolárskymi výrobkami napr. cez obchodný podnik Drevona, keď v súčasnosti je týchto materiálov veľký nedostatok, keď boli prijaté opatrenia a výhody pre stavebníkov, teda mladých rodín, aby si mohli postaviť svoje rodinné domy. Ďakujem.

Predseda R. Schuster:

Ďakujem poslancovi Zemkovi. Ďalej sa hlási poslankyňa Rybníková.

Poslankyňa A. Rybníková:

Som poslankyňa v obvode č. 59 v Piešťanoch. Obraciam sa na vládu Slovenskej socialistickej republiky znovu s požiadavkou, s ktorou som sa obrátila aj keď Slovenská národná rada rokovala o národných výboroch a naposledy v Predsedníctve Slovenskej národnej rady v novembri tohto

roku, aby bol prehodnotený štatut vlády pre kúpeľne miesto Piešťany z toho dôvodu, že ulohy prijaté v uznesení vlády č. 355 z roku 1973, kedy bol tento štatut prijatý, sa za viac ako 10 rokov nerealizujú. Nerealizujú sa z hľadiska úloh nastolených v rozvoji Piešťan, ale i v rozvoji okolitých obcí. V tejto súvislosti dávam do pozornosti rozvoj a ďalšiu existenciu Jednotného roľníckeho družstva v obci Moravany, kde občania vystúpili prostredníctvom svojich zástupcov vo Zväze družstevných roľníkov na okresnej konferencii s tým, aby Jednotné roľnícke družstvo v Moravanoch malo jednoznačný program ako sa má ďalej rozvíjať a aby uznesenie vlády prijaté o vysťahovaní tohto družstva do obce Kocúrice bolo urýchlene prehodnotené, pretože sa 10 rokov s týmito otázkami nič nerobilo. Vzhľadom k sťaženým podmienkam od 1. januára, ktoré nastupujú v hospodárstve jednotných roľníckych družstiev, je potrebné sa touto otázkou urýchlene zaoberať.

Ďakujem.

Predseda R. Schuster:

Ďakujem poslankyni Rybníkarovej. Ďalej sa hlási poslanec Adamčík.

Poslanec P. Adamčík:

Vážene poslankyne, vážení poslanci,

ja som tu dvakrát hovoril o problematike výroby špeciálu v oblasti Považskej Bystrice a Dubníce. Nebudem opakovať tie otázky, ktoré som mal, ale mam znovu tu istú otázku. Bola medzivládna dohoda medzi Sovietskym zväzom a nami vo vyrobe leteckeho motora. Táto otázka sa stále neprehodnocuje a fabrika skrátka nevie, na čom je. Pýtam sa, kedy sa táto otázka konečne bude riešiť?

Predseda R. Schuster:

Ďakujem poslancovi Adamčíkovi. Ďalej sa hlási poslankyňa Lagova.

Poslankyňa E. Lagová:

Mala by som otázku na vládu v tom smere, že v posledných týždňoch sa schválil bezvízový vstup do Rakúska. Naši občania to veľmi kvitujú, mnohí navštevujú a využívajú túto možnosť. Skutočnosť je však taka, že zatiaľ naši občania tam môžu chodiť len pozerať kultúrne pamiatky alebo urobiť obhliadku Viedne. Mala by som taký dotaz, ako sa chce vláda týmto zaoberať, aby aj naši občania, ktorí prichádzajú do Rakúska, mali zachovanu občiansku dôstojnosť tak ako druhí zahraniční občania, keď prichádzajú k nám do našej vlasti.

Ďakujem.

Predseda R. Schuster:

Ďakujem poslankyni Lagovej. Ďalej sa hlási poslanec Švihorík.

Poslanec J. Švihorík:

Ja mám dotaz na ministra kultúry. Vieme, že počas tzv. kultúrnej a ideologickej revolúcie za posledných 20-30 rokov bolo z našich miest odstránené množstvo kultúrnych pamiatok, tzv. morových stíпов, mariánskych súsoší a rôznych iných sakralných i nesakralných pamiatok. Chcel by som sa spýtať ministra kultúry, či sa plánuje prinavrátenie týchto pamiatok do pôvodných centier našich miest, do historických častí obcí v terajšom novom duchu myslenia. S týmito požiadavkami sa stretávame i u občanov. Na poslednom zhromaždení poslancov s Verejnosťou proti

násiliu v Banskej Bystrici z 8. 12. tieto požiadavky boli nastolené. Z centra Banskej Bystrice bol vyťahovaný morový stĺp, susošie veľkej historickej ceny, konkrétne národným podnikom Cestne stavby Liptovský Mikuláš, potom mariánske susošie, stará patrónka baníkov z Narodnej ulice nad vchodom atď., atď. To isté platí pre Nitru, to isté platí pre mnoho ďalších miest a obcí. Takže v tomto smere by som navrhol, aby na náklad tých podnikov, ktoré tieto susošia odstraňovali, boli znovu zrekonštruované a dané na pôvodne miesta.

Potom by som mal dotaz na ministra obchodu. V terajšom tzv. zvýšenom turistickom ruchu pred sviatkami nás vykupujú zahraniční turisti, najmä masové výrobky. Vieme, že tieto sú desaťnásobne i dvadsaťnásobne lacnejšie ako je to v iných krajinách. Mam na mysli najmä svoj volebný obvod Žilinu, ďalej Poprad, tie severné časti a potom i časti mesta Bratislavy a okolia. Či ministerstvo obchodu bude robiť nejaké opatrenia, aby naši občania pred sviatkami si mohli v dostatočnom množstve nakúpiť potravinárske výrobky najmä masového charakteru.

Predseda R. Schuster:

Ďakujem poslancovi Švihorákovi. Ďalej sa hlási poslanec Smatana.

Poslanec M. Smatana:

Mam otázku na vládu Slovenskej socialistickej republiky, ako si predstavuje riešiť celkovú občiansku vybavenosť, teda i zaostávajúcu momentálnu situáciu a zvýšené požiadavky volebných programov Národného frontu.

Predseda R. Schuster:

Ďakujem poslancovi Smatanovi. Ďalej sa hlási poslankyňa Fabušová.

Poslankyňa K. Fabušová:

Vážené predsedníctvo,
vážené poslankyne, poslanci,

nedostatočne riešené otázky sociálneho zabezpečenia, zdravotníckej starostlivosti a ochrany životného prostredia analyzovali poslanci výboru pre veci sociálne a zdravotné trinásť rokov, pokiaľ som v tomto výbore pracovala. Pripomienky sa nedostávali do uznesení. Vyzvali sme podpredsedníčku SNR súdružku Rybníkárovú, ktorá potom konfrontovala magnetofónové nahrávky s textom uznesení. Skutočnosť sa potvrdila. Už vyše roka prax je taká, že opäť všetky naše postoje sú formulované asi takto: výbor s predloženou správou súhlasí a predsedu výboru poveruje, aby informoval predsedníctvo o pripomienkach. Nikdy sme nedostali správu ako sa to tam rieši, nikdy neprišla odozva. Prosím všetkých ďalších poslancov, aby ustriedli administratívne spôsoby riadenia, lebo iniciatíva poslancov je potom v očiach našich voličov skreslená.

Ďakujem.

Predseda E. Schuster:

Ďakujem poslankyni Fabušovej. Ďalej sa hlási poslankyňa Balážová. Prosím vás, keby ste prišli k mikrofónu, lebo máme stážnosti, že nás v rozhlase dobre nepočujú.

Poslankyňa M. Balážová:

Ja by som mala iba jeden dotaz na vládu, pretože voliči sa na nás obracajú s otázkou. Hodne sa rozpráva o tom, že ceny pôjdu o 100 % hore a o 70 % zárobky. Čo je na tom pravdy?

Predseda R. Schuster:

Ďakujem poslankyni Balážovej. Hlásí sa ešte niekto? Hlásí sa poslanec Pokusa.

Poslanec A. Pokusa:

Na 13. schôdzi Slovenskej národnej rady som vystúpil k problémom dolnej Oravy, konkrétne k výstavbe vodného diela Dierová. Dostal som síce odpoveď, ale táto odpoveď nebola uspokojivá a nedotýkala sa jednoznačne problematiky, ktorú som tam nastolil. Ani doteraz ešte stále nemám odpoveď práve z ministerstva lesného a vodného hospodárstva. Na výbore bolo síce povedané, že sa môže dostaviť niekto na vysvetlenie tohto problému, ale myslím, že na základe takéhoto vysvetlenia nebudem môcť vystúpiť pred svojich voličov. Z toho dôvodu by som odporúčal v januári, keď bude plenárna schôdza poslancov a bude zasadať okresný národný výbor, aby zástupca ministerstva prišiel a vysvetlil všetky problémy spojené s prípravou tohto vodného diela.

Zároveň som hovoril o ekologických problémoch dotýkajúcich sa spodnej Oravy a vôbec západných Tatier. Pretože v súčasnosti, pokiaľ tam pracuje výskum, tak je zistené, že lesy sú viac ako zo 40 % už napadnuté a prakticky odumierajú. Na toto som tak isto upozorňoval. Žiaľ, na túto moju pripomienku, ako sa s týmto krásnym kútom Slovenska niení naďalej nakladať, nebolo vôbec reagované. Skrátka aké opatrenia sa prijmu, aby aspoň ten stav, aký je, bol udržaný.

Ďakujem.

Predseda R. Schuster:

Ďakujem poslancovi Pokusovi. Ďalej sa hlási poslanec Bartoň.

Poslanec J. Bartoň:

Mal by som otázku na ministra školstva, mládeže a telesnej výchovy a chcel by som poznať jeho názor na výstavbu, resp. na zastavenie výstavby školského atómového reaktora v Bratislave.

Ďalej by som mal otázku na ministra kultúry a chcel by som poznať názor, terajší názor ministerstva kultúry na výstavbu rekreačných turistických a ďalších zariadení v Demänovskej doline. Ja sa domnievam, že túto dolinu by sme mali chrániť a zabrániť akejkoľvek jej ďalšej devastácii.

Predseda R. Schuster:

Ďakujem poslancovi Bartoňovi. Vážené poslankyne, vážení poslanci, nechcem obmedziť vaše otázky, ale predseda vlády Slovenskej socialistickej republiky dáva návrh, aby sme si najprv vypočuli jeho programové vyhlásenie, lebo chce vysvetliť mnohé tie otázky, ktoré sú. Ale prosím, rozhodnite sami. Hlásia sa ešte dvaja poslanci, dajme im slovo. Poslanec Gajdoš, nech sa páči.

Poslanec M. Gajdoš:

Volebný obvod 27 Levice. Chcel by som vedieť, ako sa bude postupovať v riešení výstavby elektrárne Mochovce a potom i vyvolaných sprievodných investícií, ktoré sa doteraz neriešili, napr. kultúrno-spoločenský dom Energetik.

Ďakujem.

Predseda R. Schuster:

Ďakujem poslancovi Gajdošovi. Ďalej sa hlási poslanec Paviák.

Poslanec A. Pavlák:

Ja by som mal len jednu takú prosbu na nás všetkých. Jedná sa hlavne o vyučovanie na vysokých školách. Ja si myslím, že by bolo vhodné sadnúť si spolu za okrúhly stôl, ako federálna vláda, tak aj národné vlády, pochopiteľne zákonodarné orgány, súčasne aby tam boli zástupcovia Občianskeho fóra, ako v Českej republike tak na Slovensku, pochopiteľne študenti, aby sa ten problém vyučovania na vysokých školách už konečne nejak dal dohromady, uzavrel. Pretože rozprávam ako rodič a myslím si, že asi všetci budete so mnou súhlasiť, že našu mládež chceme vychovávať a nie aby sedela doma. Ich požiadavky, to sú požiadavky aj nás rodičov, pretože ich súčasne vychovávame takisto ako škola a pochopiteľne celá spoločnosť. Aby požiadavky boli splnené, pokiaľ sú pochopiteľne v právomoci našej republiky.

Ďakujem pekne.

/Potlesk./

Predseda E. Schuster:

Ďakujem poslancovi Pavlákoví. Ešte sa hlási poslankyňa Ďuricová.

Poslankyňa E. Ďuricová:

Plenárne zasadnutie Okresného národného výboru vo Zvolene v mesiaci októbri vzniklo mnoho protestov, že nie sú plnené uznesenia vlády v oblasti platených služieb a starostlivosti o bytový fond. Bola som požiadaná, aby som dala otázku na ministra vnútra, kedy sa tieto uznesenia vlády hodlajú plniť. Túto otázku som vznikla na októbrom pléne na ministra vnútra. Dostala som prísľub, že mi bude odpovedané, dodnes som nedostala žiadnu odpoveď. Pýtam sa, či je možné túto odpoveď v súčasnom období dostať?

Ďakujem.

Predseda R. Schuster:

Ďakujem poslankyni Ďuricovej. Hlásí sa ešte niekto?
Nech sa páči, poslanec Sabó.

Poslanec J. Sabó:

Volebný obvod 26 Komárno. Minule, teda v utorok, som sa zúčastnil plenárneho zasadnutia mestského národného výboru. Veľa pripomienok tam padlo na budovanie vodného diela Gabčíkovo-Nagymaros v tom zmysle, že v celom obvode Komárno sa stráca pitná voda. Prosím, aby bolo zadosť učinené občanom, aby sa táto okolnosť prešetrila.

Ďakujem.

Predseda R. Schuster:

Ďakujem poslancovi Sabovi. Ešte sa hlási poslanec Hildebrand.

Poslanec K. Hildebrand:

Volebný obvod Nitra. Ja by som mal dotaz na ministra zdravotníctva ohľadne pomoci pri dokončení výstavby novej polikliniky na sídlisku Klokočina. Je pozastavená už asi 3 roky. Na tomto sídlisku žije približne 30 000 ľudí, ktorí potom dochádzajú do rôznych častí mesta, čím teda hlavne matky s deťmi sú vo veľkej nevýhode. Bolo by dobré, keby sa táto poliklinika čo najrýchlejšie dohotovila.

Ďakujem.

Predseda R. Schuster:

Ďakujem poslancovi Hildebrandovi. Vážené poslankyne, vážení poslanci, vážení členovia vlády, chcete odpovedať na otázky teraz alebo v ďalšej časti nášho rokovania, prí-

padne budete odpovedať písomne v zmysle rokovacieho poriadku Slovenskej narodnej rady? Ešte sa hlasí poslanec Benyo.

Poslanec M. Benyo:

Vážene poslankyne, poslanci,

dovoľte, aby som podporil návrh predsedu Slovenskej narodnej rady, aby sme vypočuli najprv vystupenie predsedu vlády Slovenskej socialistickej republiky a potom prípadne pokračovali otázkami. Je predpokladam, že vo vystupení bude hodne odpovedí na tie otázky, ktoré odzneli

Predseda R. Schuster:

Ďakujem poslancovi Benyovi. Prikročíme teda k druhému bodu, ktorým je

program vlády Slovenskej socialistickej republiky

Skôr, než dam slovo predsedovi vlády, odporúčam, aby sme zvolili komisiu, ktorá v priebehu rozpravy rozpracuje návrh na uznesenie k tomuto bodu programu a po skončení rozpravy ho predloží na schválenie Slovenskej narodnej rade.

Za členov komisie na vypracovanie návrhu uznesenia odporúčam poslancov: Jana Gajdošika, Vasilu Bejdu, Viliama Volku, Stefana Smoleja, Andreja Mazaka, Ladislava Andela, Martu Horvathovu a Gizelu Sarkozyovu.

Ma niekto z poslancov pripomienky k tomuto návrhu?

/Nikto./

Kto je za navrhované zloženie návrhovej komisie, nech zdvihne ruku!

/Hlasovanie./

Ďakujem.

Zdržal sa niekto hlasovania?

/Nikto./

Kto je proti?

/Nikto./

Zisťujem, že Slovenská národná rada zvolila komisiu na vypracovanie návrhu na uznesenie.

Komisia bude pracovať v Modrom salóne na 1. poschodí.

Teraz prosím predsedu vlády akademika Milana Čiča, aby predniesol program vlády SSR.

Predseda vlády SSR akademik M. Čič:

Vážené predsedníctvo,

vážená Slovenská národná rada,

vážení prítomní.

Predstupujem pred vás, poslancov Slovenskej národnej rady s programom vlády Slovenskej socialistickej republiky ako vlády národného porozumenia. Uvedomujeme si časovú ohraničenosť činnosti našej vlády, pretože po všeobecných, demokratických a slobodných voľbách, ktoré ukážu rozloženie politických síl v našej spoločnosti, bude konštituovaná nová vláda. V našom programovom vyhlásení vyjadrujeme len zásady programu. Už aj z otázok, ktoré tu boli prednesené vyplýva, že ide o veľmi veľké množstvo vážnych problémov, na ktoré sa pokúšame odpovedať len vo všeobecnejšej rovine s tým, že už aj v tomto čase pripravujeme rozpracovanie týchto zásad v konkrétnych akčných opatreniach. Tak by som prosil, keby ste pochopili, že tu ide hneď o ďalšiu návaznosť takého materiálu, ktorý bude už reagovať konkrétne na riešenie týchto problémov. Vo vláde chceme zásady programu dopracovať a predložíme ich Predsedníctvu SNR. O ich vytýčení a plnení budeme informovať Slovenskú národnú radu i našu verejnosť.

Sme vládou konsensu všetkých politických síl a dávame sa do služieb riešenia záujmov a potrieb všetkých našich občanov. V záujme riešenia problémov budeme viesť dialóg, aby sme dospeli nielen k tvorivým kompromisom, ale predovšetkým k optimálnym východiskám. Chceme do rozhodovania o najzávažnejších hospodárskych, sociálnych a kultúrnych otázkach zapájať najkúsenejších odborníkov bez ohľadu na ich politickú príslušnosť a svetonázor. Sme presvedčení, že s využitím obrovského intelektuálneho potenciálu, mravnej sily a vlasteneckého nadšenia môžeme uskutočniť obrodu spoločnosti a dospieť tak k novej hospodárskej, sociálnej i morálnej kvalite nášho života. V tejto súvislosti umožníme vhodné spoločenské uplatnenie všetkým občanom, ktorí po roku 1970 z politických dôvodov museli odísť zo svojho pracovného zaradenia.

Vláda SSR chce a bude slúžiť ľudu. Konkrétne to znamená, že v súlade s vôľou ľudu chápe ako svoju prioritnú úlohu vytvárať sociálne, materiálne, organizačné, finančné a legislatívne predpoklady na prípravu a realizáciu slobodných všeobecných volieb do všetkých zastupiteľských zborov. V záujme občanov Slovenskej socialistickej republiky bude konkretizovať predpoklady a prijímať opatrenia na hlboké reformy v spoločensko-politickej oblasti, v oblasti životného prostredia a zdravia občanov, v ekonomicko-sociálnej a kultúrnej sfére, vo vede, výchove, vzdelávaní a živote mládeže i v prístupe k spolupráci s vládami Československej socialistickej republiky a Českej socialistickej republiky. Súbežne je povinná zabezpečovať v súčasnom zložitom, búrlivom období prechodu na nové spoločenské formy i obsahy perspektívnu stabilitu sociálnu, ekonomickú a tak existenčnú. Svoje opatrenia a rozhodnutia bude smerovať tak, aby každý jej krok bol vyjadrením rozumnej vyváženosti medzi racionálnymi potrebami a cieľom nepripustiť ani krátkodobú destabilizáciu ekonomiky a spoločnosti. Chce jednoznačne smerovať k novej ekonomicky efektívnej, sociálne spravodlivej, národne zakotvenej a internacionálne sa otvárajúcej slovenskej spoločnosti.

V spoločensko-politickej oblasti za svoju prvoradú úlohu považuje uplatňovať princíp ústavnosti a zákonnosti, a to tak pri tvorbe ako aj aplikácii právneho poriadku. Ak zákony zaostávajú za potrebami života, treba ich urýchlene meniť alebo prijímať celkom nové. Nepripustíme však obchádzanie právnych noriem, pretože to vedie k svojvůli, k ohrozovaniu oprávnených záujmov občanov, ich občianskych a politických slobôd a práv, najmä dôstojnosti, zdravia a života, osobnej a domovej slobody, majetku občanov, hospodárskych a iných organizácií. Ide nám o také právo, ktoré dôsledne vyjadri realitu a oprávnené záujmy slobodných občanov a suverenitu ľudu. V tejto súvislosti iniciatívne urýchlíme prípravu zákonov zaručujúcich efektívnu deľbu moci v spoločnosti a zaručujúcich najmä mechanizmy kontroly moci. Je to najmä príprava prvej Ústavy Slovenskej socialistickej republiky a novej Ústavy Československej socialistickej republiky, nových volebných zákonov, ďalej zákona o práve spolčovacom a zhromažďovacom, zákona o práve petičnom, branného zákona, tlačového zákona, zákona o slobode vierovyznania, o cirkvách, o politických stranách, o vysokých školách, o vede a kultúre, o mládeži, zákona o životnom prostredí a zákona o informáciách. Za neoddeliteľnú súčasť právneho štátu popri zastupiteľských orgánoch a orgánoch výkonnej moci pokladá vláda SSR na demokratických zásadách budované a fungujúce nezávislé súdy. Nezávislosť súdov a nezaújatosť sudcov bude vláda zabezpečovať dôsledným uplatňovaním nárokov na ich občianstvu bezúhonnosť, vysokú profesionálnu pripravenosť a mravnú úroveň. Podľa týchto kritérií budeme pristupovať aj k výberu a príprave kandidátov na funkcie sudcov ústavných súdov a pripravovaných správnych súdov.

V trestnom zákonodarstve premietneme nielen požiadavky vyplývajúce z medzinárodných zmlúv, ale chceme ho aj humanizovať pri dôslednom rešpektovaní zásady prezumpcie neviny a prezumpcie statočnosti občanov.

V oblasti občianskeho práva iniciatívne pristúpime k novej úprave dôslednej ochrany osobnosti občanov. Podporíme návrhy na zrovnoprávnenie všetkých foriem a druhov vlastníctva a posilníme garancie práv občanov, ktorým bola rozhodnutím orgánu štátu alebo jeho nesprávnym úradným postupom spôsobená škoda. Týka sa to aj možnosti pripadnutia majetku občana štátu bez súdneho konania. Nové zákony o organizácii súdov a o voľbách sudcov vytvoria spoľahlivé garancie sudcovskej, ale i notárskej nezávislosti. Zákonne sa upraví aj riešenie sťažností a iných podaní občanov s tým, že anonymné sťažnosti sa nebudú brať do úvahy.

V oblasti cirkevnej politiky podriadili sme sekretariát pre veci cirkevné predsedníctvu našej vlády. Predpokladáme, že na základe pripravovaných právnych úprav dôjde k zrušeniu udeľovania štátneho súhlasu na vykonávanie cirkevných funkcií prvého, druhého a tretieho okruhu. Hátame aj so zrušením funkcie cirkevných tajomníkov na KNV a ONV a s vytvorením malých aparátov na zabezpečovanie hmotných a iných potrieb cirkví.

Sme presvedčení, že proces obrody našej spoločnosti by bol značne oklieštený bez prestavby národných výborov. Navrátenie vlády do rúk ľudu bezpodmienečne vyžaduje uplatniť neformálnu faktickú účasť občanov na správe verejných a štátnych záležitostí, najmä na správe miest a obcí. V štátnej správe bude vláda viesť národné výbory k tomu, aby o právach a povinnostiach občanov a organizácií rozhodovali výlučne v intenciách právnych predpisov. Vytvoríme procesné záruky na to, aby sa občania mohli dovolať svojich zákonných práv a oprávnených záujmov. V súčasnej dobe je zároveň zvlášť naliehavé, vzhľadom na značné personálne zmeny v národných výboroch, zabezpečiť riadny chod a fungovanie miestnej správy a riešenie potrieb ľudí.

Vláda má pripravený návrh na úpravu personálnych činností, v rámci ktorého sa zruší evidencia kádrových materiálov.

Politiku vlády vo vzťahu k Zboru národnej bezpečnosti budeme uskutočňovať na princípe zákonnosti. Činnosť orgánov ZNB sa zameria na prevenciu a obmedzovanie kriminality všetkého druhu, korupcie a ďalších protispoločenských javov, na obmedzovanie recidívy, toxikómánie a protispoločenskej činnosti páchanej pod vplyvom alkoholu, ako aj na poskytovanie pomoci MV pri zabezpečovaní verejného poriadku. V popredí pozornosti bude aj dohľad nad bezpečnosťou a plynulosťou cestnej premávky. Práca ZNB bude nielen pod kontrolou vlády, ale aj zastupiteľských orgánov. Aj v tejto súvislosti mi dovoľte jednu poznámku - platí to rovnako pre ďalšie orgány, teda okrem ZNB aj pre prokuratúru a súdy, že absolútna väčšina pracovníkov z týchto rezortov si čestne plnila a plní svoje povinnosti a napriek tomu sú obviňovaní z nezákonnosti a hrubo ohováraní našou, či už väčšou alebo menšou verejnosťou. Prosím, aby sme takýmto veciam čelili.

Uvedomujeme si svoju zodpovednosť za vytvorenie rovnoprávnych politických, právnych, ekonomických a sociálnych a kultúrnych podmienok slovenského národa, maďarskej, ukrajinskej či rusínskej národnostnej menšiny. Budeme uplatňovať v ich spolunažívaní princípy humanizmu, tolerancie, vzájomnej dôvery a úcty. Začneme s prípravou koncepcie nových prístupov k problémom i k vývojovým perspektívam života etnickej skupiny Romov. Považujeme za našu morálnu povinnosť položiť na nové základy všestrannú starostlivosť o našich krajanov žijúcich v zahraničí, aby každý z nich, z hocijakej geografickej vzdialenosti, pociťoval teplo svojej starej domoviny. Vychádzajúc z požiadaviek a iniciatívnych návrhov politických strán, spoločenských organizácií a občianskych hnutí budeme garantovať primerané zastúpenie národnostných menšín v činnosti ústredných a územných orgánov štátnej správy. Rozšírime tiež pôsobnosť Rady vlády SSR pre národnostné menšiny ako iniciatívneho, koordinačného a kontrolného orgánu vlády.

Naša verejnosť je oprávnené znepokojená ničením životného prostredia a postupujúcim ohrozením prírody i zdravia ľudí. Chceme zdôrazniť, že práve súčasné generácie, v ich rámci aj celá riadiaca sféra, sú zodpovedné za riešenie nového vzťahu človeka a prírody ako existenčnej otázky ľudského rodu. Úlohou vlády bude vytvárať podmienky na dlhodobu ekologicky únosný rozvoj spoločností. Podmienkou realizácie tohto programu je účasť celej verejnosti na zvrátení doterajších trendov, aby životné prostredie nebolo prekážkou dosahovania spoločenských cieľov, ale stalo sa impulzom lepšieho využívania zdrojov i podnetom rozvinutia mravných zásad. Nie okamžitý, čiste pragmatický, ekonomický prospech, ale dlhodobé záujmy ľudí sa musia stať spoľahlivým základom rozhodovania v našom ďalšom konaní. Pripravujeme návrh na zriadenie nového samostatného prierezového ústredného orgánu štátnej správy s vysokým stupňom právomoci a odbornej kompetencie. Naším cieľom je, pri zachovaní a posilňovaní zodpovednosti všetkých ústredných orgánov a národných výborov za životné prostredie, dosiahnuť novú kvalitu riadenia, ktorá bude zodpovedať skutočnému významu životného prostredia pre existenciu nás všetkých.

V presvedčení, že na terajšej neutešenej situácii má veľký podiel benevolentný prístup najmä riadiacej sféry, vyvolávaný objemovou logikou administratívno-byrokratických mechanizmov, považujeme za potrebné, aby jednou z nosných funkcií tohto orgánu bola profesionálne vyspelá, dobre technicky vybavená a nekompromisná kontrolná a inšpekčná činnosť. Nový pluralitný politický systém už nebude umožňovať protekcionárske zakrývanie chýb, a tým praktickú elimináciu kontroly. Kontrolná a inšpekčná činnosť nebude len nástrojom represie, ale aj nápravy a informovanosti. Nezostane len na profesionálnych pracovníkoch. Pri vytváraní systému kontroly verejnosťou veľa očakávame najmä od organizácií Slovenského zväzu ochrancov prírody a krajiny, ďalších spoločenských organizácií, občianskych iniciatív, ale i jednotlivých občanov.

Od zainteresovaných orgánov žiadame úplnú a pravdivú informovanosť verejnosti o stave životného prostredia a jeho dôsledkoch pre život človeka. Podmienkou informovanosti je vytvorenie uceleného objektívneho informačného systému na báze monitoringu zložiek prírodného prostredia. Nadviažeme na všetko pozitívne, čo bolo doteraz vytvorené a pripravené. Predovšetkým nám ide o úspešné dokončenie rozostavaných ekologických stavieb a o prípravu programu na nasledujúce obdobie tak, aby sme čo najviac eliminovali existujúce zdroje znečistenia a čo najväčšmi sa priblížili ku kvalite životného prostredia, ktorá je stanovená príslušnými zákonmi, technickými i hygienickými normami.

Kľúčom na dosiahnutie obratu v tejto oblasti je tak širšie využitie výsledkov vedy, ako aj vytvorenie a uplatnenie takých ekonomických nástrojov, ktoré svojou účinnosťou budú zodpovedať dôležitosti životného prostredia a znečisťovateľov viesť k ekonomickému záujmu na jeho zlepšovaní. K tomu v dlhodobejšom časovom horizonte podstatne musí prispieť realizácia programu reštrukturalizácie národného hospodárstva, pričom ekologické hľadiská musia byť medzi prvoradými. Uvedomujeme si, že postup vlády v nasledujúcom období si vyžaduje nekompromisnú preventívnu ochranu životného prostredia. Nepripustíme vznik nových zdrojov poškodzovania životného prostredia. Budeme hľadať cesty na odstránenie doterajších výnimiek. Všetko naše úsilie sústredíme na ochranu trvalých a nenahraditeľných hodnôt našej prírody a jej zdrojov pri zohľadnení limitujúcich možností ekonomiky a priorít spoločenskej spotreby, avšak nie za cenu nenahraditeľných, rozsiahlych strát a škôd na životnom prostredí. Z tohto hľadiska budeme pristupovať aj k rokovaniam s orgánmi Maďarskej republiky o ďalšom postupe výstavby Sústavy vodných diel na Dunaji. Vláda SSR odporučí vláde ČSSR starostlivo posúdiť návrh Maďarskej republiky na zmenu zmluvy medzi ČSSR a Maďarskou republikou o výstavbe a prevádzke vodného diela Gabčíkovo-Nagyymaros, uzavretej 16. septembra 1977 v Budapešti.

Samozrejme, že budeme musieť okamžite reagovať aj na niektoré pripomienky poslancov práve z tejto oblasti, aby sme preskúmali, či už expertizne alebo aj z tých poznatkov, ktoré máme a robili príslušné opatrenia.

Vytváranie a formovanie ekologického vedomia našej verejnosti je popri zmene prístupov centra základnou podmienkou zmeny vzťahov ľudí k prírode, k jej hodnotám i zdraviu a životu každého človeka. Považujeme preto zápal a ochotu spoluobčanov pomôcť pri zlepšovaní stavu životného prostredia za jedno z rozhodujúcich východísk pre nasledujúce obdobie v tejto oblasti.

Vláda si je vedomá nepriaznivého stavu úrovne zdravia obyvateľstva a zdravotníckych služieb. Preto počítame so zvyšovaním celospoločenských prostriedkov v prospech okamžitého riešenia najnaliehavejších problémov zdravotníctva, najmä jeho materiálno-technickej základne. V prvom rade ide o prístrojové vybavenie pracovísk obvodných, ambulancných a poliklinických služieb, aby sa podstatne rozšírili ich diagnostické a terapeutické možnosti. Ďalej považujeme za nutné dobudovať špičkové pracoviská pre tie oblasti medicíny, ktoré riešia spoločensky najzávažnejšie skupiny ochorení. Včasným uvoľňovaním devízových prostriedkov, a to už v r. 1990, chceme riešiť problémy zásobovania liekmi, spotrebným zdravotníckym materiálom, ale aj prístrojovým vybavením. Budeme tiež vytvárať predpoklady na zvýšenie sociálno-charitatívnych aktivít národných výborov, miestnych komunit, občianskych iniciatív, cirkvi i jednotlivých občanov pri riešení starostlivosti najmä pre starých a invalidných občanov a opustené deti.

Za naliehavú úlohu považujeme uskutočnenie štruktúrnych zmien v organizácii a riadení zdravotníctva tak, aby vytvorili lepšie podmienky na uspokojovanie oprávnených potrieb občanov pri rešpektovaní dostupnosti a možnosti ošetrojúceho lekára i zariadenia. V rámci okresov treba dosiahnuť funkčné prepojenie zdravotníckych zariadení s cieľom integrácie diagnostických prevádzok a

zniženia nákladov. Je už ustanovena vládna expertízna komisia na posudenie využitia bývalého štátneho ústavu národného zdravia v Bratislave ako špičkového zdravotníckeho zariadenia. Výsledky expertízy vláda využije už v januári 1990.

Vlada bude venovať zvýšenu pozornosť otázkam starostlivosti o starych a dlhodobo chorych bezvládných občanov, zníženiu dojčenskej úmrtnosti a celému komplexu starostlivosti o ženu a dieťa. V tejto súvislosti mám poznamku - včera vo večerných hodinách na rokovaní vlady ČSSR sa rokovalo aj o otázkach dovoleníek. V návrhu /nevím, či tento návrh bude odobrený/ sa uvažuje o tom, že by sa predĺžila dovolenka o jeden ďalší týždeň /vôbec vo všeobecnosti/. Spája sa to aj s možnosťami resp. s tým, aby sa náležite využili pracovne sily, ak by došlo k istej reštrukturalizácii národného hospodárstva, a pochopiteľne súčasne v tejto súvislosti sa uvažuje aj o ďalších opatreniach vo vzťahu k matkám, deťom. Táto myšlienka sa zaklada aj na tom, že sa tieto zariadenia - materské školy, jasle preukázali dlhodobo ako neefektívne. V tejto súvislosti by bolo možné potom riešiť aj tie otázky, ktoré ste tu dnes uviedli.

Vlada SSR bude venovať zvýšenú pozornosť celému radu sociálnych a zdravotných otázok. Pochopiteľne, a prosil by som aj o vaše porozumenie, že všetky tieto problémy, ktoré ste tu dnes nastoľovali, nie je možné za súčasnej situácie okamžite riešiť. Vyžaduje to relatívny pokoj, vysokú pracovnú moralku, poriadok v našej spoločnosti, vysokú produktivitu práce a až potom môžeme aj disponovať určitými prostriedkami a pokúsiť sa vyviesť spoločnosť z tej ekonomickej a sociálnej situácie, v ktorej sme, a sledovať ďalší vývojový trend resp. ďalšiu dynamizáciu vývoja.

Na adresu zdravotníctva chcem povedať aj to, že už v r. 1990 sa zvýši zarobková úroveň vybraných skupín pracovníkov zdravotníctva a prijmeme opatrenia na ich stabilizáciu.

Na koncepčné dopracovanie zdôvodneného programu starostlivosti o zdravie občanov vláda SSR utvorí bez otápania vladnú skupinu nezávislých expertov, ktorá svoje predbežne výsledky dá k dispozícii vláde už pre formuláciu aj týchto na program nadväzujúcich akčných opatrení. Vláda bude podporovať zlepšenie informovanosti o zdravotnom stave populácie, možných ochoreniach a zdravotných rizikách a bude spolupracovať na príprave návrhu na zjednotenie doteraz roztrieštených systémov nemocenského a dôchodkového zabezpečenia v rámci jednotného systému socialnej politiky. Tým tiež nepriamo odpovedám na otázku, ktorá tu bola myslím poslancom Hruzikom alebo niekym ďalším položená.

Vážena Slovenska národná rada,

Kľúčovou oblasťou ďalšieho vyvoja Slovenska je ekonomická oblasť. Oblasť, ktorá má pochopiteľne svoje hlboké socialne a ľudské dôsledky. V tejto oblasti stojí pred vládou veľa problémov z minulých rokov a desaťročí. Sme v situácii, v ktorej relatívna stabilita našej ekonomiky, ktorá je veľkou výhodou oproti všetkým ostatným európskym socialistickým krajinám, predsa len stojí na krehkých nohach a jej udržanie nie je mysliteľné bez hlbokej zmeny vyvojového smerovania našej ekonomiky. Na toto všetko bola nutná reagovať aj doterajšia koncepcia prestavby hospodárskeho mechanizmu, avšak keďže jej riešenia ratali s monopolom politickej moci, nutne bola táto koncepcia položiť vičata, nedôsledná. Realizácia tejto koncepcie by viedla k dvom možným v oboch prípadoch spoločensky neprijateľným dôsledkom. Alebo by socialne ostré ekonomické prestavby organizovanej zhora nadol dopadlo v plnej miere na ľud a na také skupiny pracujúcich, ktoré o ničom nerozhodovali a nemožu teda ani niesť zodpovednosť za dôsledky, alebo prestavba by sa utopila v mori výnimiek. Oba tieto postupy by viedli k zablokovaniu ekonomického prestavby a k návratu do starých pomerov, ktoré by však už neboli pomermi stagnačnými, ale jednoznačne pomermi upadkovými.

Nová spoločenská situácia umožňuje prístup k novej koncepcii ekonomickej reformy opierajúcej sa, ba vyrastajúcej na ľudovom hnutí zdola. Ekonomickou reformou sledujeme predovšetkým ozdravenie financií a meny na základe komplexného programu obnovy ekonomickej rovnováhy, urýchlenú demonopolizáciu zahranično-obchodnej činnosti a tiež demonopolizáciu vo vnútri ekonomiky na vytváraní podmienok pre konkurenciu a slobodné podnikanie, otvorenie sa našej ekonomiky okolitému svetu, zrovnoprávnenie vlastníckych foriem vrátane súkromného podnikania, rozvinutie tovarového trhu a vytvorenie podmienok pre peňažný, finančný, devízový trh a trh cenín. To je mimoriadne dôležité. Znovu nepriamo odpovedám najmä na otázku, resp. pripomienku, že naši občania navštevujú teraz v poslednom období predovšetkým Rakúsko a že prakticky nemôžu sa realizovať v plnej šírke a obmedzujú sa len na kultúrne záujmy, čo samo o sebe tiež nie je zlé. Ale ak nevytvoríme, nerozviníme tovarový trh a nevytvoríme si aj devízový trh a trh cenín, tak nebudeme skutočne môcť vyhovieť týmto oprávneným požiadavkám našich občanov.

Ďalej rozvinutie komerčnej bankovej sústavy ako predpokladu rýchleho oživenia finančného, peňažného a devízového trhu, plné uplatnenie ekvivalentnej výmeny tovarov a služieb tak vo vnútri ekonomiky, ako aj pri medzinárodnej výmene, na základe programu cenovej reformy a prechodu na vnútornú i vonkajšiu konvertibilitu našej meny, prehodnotenie existujúcich a stanovenie nových priorít financovania zo štátnych rozpočtov. O týchto otázkach sa v podstate asi v tomto duchu, v tomto zameraní rokovalo aj včera na zasadnutí vlády ČSSR.

Bolo by prírodzene neadekvátne účelu tohto programového vyhlásenia podať v ňom podrobnejší výklad tohto nového zámeru, pokiaľ ide o ekonomickú reformu. Vláda SSR po rokovaníach s vládami ČSSR a ČSR bude v krátkom čase informovať Slovenskú národnú radu i celú verejnosť.

V tomto programovom vyhlásení nemôžeme však obísť problematiku spôsobov zabezpečovania stability slovenskej ekonomiky v najbližšom období. V prechodnom období počítame s tým, že za existencie jednotných ekonomických kritérií určitý počet organizácií nebude schopný financovať svoje potreby. Preto predpokladáme, že na preklenutie tohto stavu poskytne vláda v prípade perspektívnych výrob, podčiarkujem v prípade perspektívnych výrob, na obmedzenú dobu nevyhnutnú pomoc, za predpokladu využitia vlastných zdrojov a rezerv takýchto podnikov. V prípade trvale stratových výrob treba počítať s ich postupným útlmom, pri súčasnom riešení sociálnych dôsledkov takéhoto postupu. Tento prístup je o to viac odôvodnený, že hlavné výrobné odvetvia hospodárstva Slovenskej socialistickej republiky majú z rôznych dôvodov v priemere nižšiu rentabilitu ako rovnaké odvetvia v Českej socialistickej republike. To ich stavia v podmienkach pôsobenia trhového mechanizmu do nevýhodnej pozície, z hľadiska možnosti uspokojovať potreby pracovných kolektívov i ďalšieho rozvoja podnikov.

Vláda bude zasahovať do rozhodovania hospodárenia organizácií len v rozsahu stanovenom zákonom. Bude však považovať za svoju povinnosť mať ingerenciu na realizácii úloh celospoločenského charakteru a národohospodárskeho významu, najmä ak budú na ne vynakladané prostriedky zo štátneho rozpočtu. Vyjadruje zároveň presvedčenie, že prosperita podnikov je do značnej miery podmienená uplatnením moderného, vnútorného podnikového riadenia.

Sme si vedomí, že pri riešení problémov stabilizácie hospodárstva na Slovensku sa budeme musieť vyrovnávať s mnohými úskaliami. Chceme zopakovať, že aj predchádzajúce vlády tieto problémy stále mali na zreteli a zápasili s týmito problémami. Samozrejme nastal čas, aby sme ďaleko iniciatívnejšie, dôslednejšie žiadali riešiť tieto existenčné problémy, ktoré máme v Slovenskej socialistickej republike. Vážne starosti nám robia niektoré organizácie, štátne podniky Federálneho ministerstva hutníctva, strojárstva a

eletrotechniky. Našich občanov veľmi nezaujima, že vláda SSR má tu iba čiastočnú ingerenciu, čiastočný vstup do toho, pretože vláda má povinnosť starať sa o celkový sociálno-ekonomický rozvoj v jednotlivých oblastiach. Sú to problémy BAZ Bratislava, ako vám je známe, ešte včera sme o týchto otázkach večer diskutovali na vláde ČSSR, zdá sa že sa konečne podarí tento program, ktorý predkladáme do vlády ČSSR, ukončiť. Mám taký pocit zo včerajšieho rokovania, že by to mohlo byť v prvom štvrtroku, prípadne v prvom polroku 1990. Sú to ďalej problémy ZTS Martin, ZVL Považská Bystrica, Kovosmalt Fiľakovo, Tesla Liptovský Hrádok a ďalšie, aj pokiaľ ide o niektoré bane. Tiež tu boli spomínané i tieto otázky. Samozrejme, že problémy spočívajú najmä v tom, že viaceré z nich musia obrazne povedané za pochodu realizovať reštrukturalizáciu svojho výrobného programu z toho dôvodu, že značný podiel ich doterajšej produkcie bol nasmerovaný na špeciálnu zbrojnú výrobu a na reprofiláciu im chýba dostatok investičných, devízových, mzdových a iných zdrojov. Sú medzi nimi také, ktoré som už spomínal. Je to predovšetkým BAZ Bratislava, znovu sa k tomu vraciam, kde dodnes i napriek možno povedať mnohoročným rokovaniam - i na federálnej úrovni - nie je uzatvorený tento výrobný program. Sú tu predovšetkým tiež devízové problémy, pretože ak by sa šlo na spoluprácu napríklad s francúzskou firmou RENAULT, tak bude potrebné riešiť celý rad nielen technologických, prístrojových otázok, ale aj iných.

Doterajšie výsledky teda hodnotíme ako nedostatočné. Budeme sa usilovať o rýchle riešenie týchto problémov, pretože sa to dotýka veľkého počtu ľudí, ktorí od nás očakávajú pomoc pri riešení výrobných programov a tým aj zabezpečenie sociálnych istôt. Spomínal som, že aj včera znovu sa terminovali niektoré úlohy a je prislub - ja to tu verejne hovorím, že by sa mali tieto otázky doriešiť vo federálnej vláde v budúcom roku, v prvom polroku.

Tiež výroba hliníka v závodoch SNP Žiarc nad Hronom a výroba nikelu v Niklovej huti Sereď je podľa názoru vlády SSR stále v neadekvátnej polohe, ktorá môže právom znepokojovať pracujúcich týchto podnikov. Takisto nie sú tu otázky doriešené, vysvetlené, sú rôzne fámy o budúcnosti týchto významných fabrik, pretože tu je otázka potreby takýchto materiálov a je tu otázka, odkiaľ ich získame pre celú ČSSR, ak by sme išli na proces nejakého postupného útlmu, resp. ak by sa nemali realizovať tie položky, ktoré sú už stanovené, myslím že je to 3,5 mld. Treba, myslím si, pristupovať k tomu s takým pochopením, ja by som o to prosil, vo vzťahu k vláde aj k ďalším orgánom, aj k Slovenskej národnej rade, pretože môžeme naozaj len to, čo môžeme.

Znovu zdôrazňujeme, že v roku 1990 nemôžeme a nesmieme dopustiť, aby sa zhoršila hospodárska situácia a narušili sociálne istoty našich ľudí. To si neželá žiadna z politických síl v oboch našich republikách. Preto v hospodárstve riadenom vládou SSR sústredíme úsilie na dôsledné splnenie predovšetkým kvalitatívnych úloh štátneho plánu. Uspokojovanie potrieb obyvateľstva a národného hospodárstva vyžaduje zvýšiť tvorbu národného dôchodku v Slovenskej socialistickej republike o 3,6 %. V záujme väčšej vyváženosti platovej bilancie vo voľne zmeniteľných menách predpokladáme progresívny rast vývozu z odvetvi v pôsobnosti vlády SSR do nesocialistických štátov o 8 % v porovnaní s minulým rokom. Už sa niektoré kroky v tomto záujme celkom jasne podnikajú. V nadväznosti na celoštátny postup schválený Federálnym zhromaždením 12. decembra 1989 bude sa rozpočtové hospodárenie federácie i republik a národných výborov v prvom štvrtroku 1990 v dôsledku jeho nevyrovnanosti riadiť rozpočtovým provizóriom. K tomu potom by ešte vystúpil aj minister financií, cien a miezd.

V jednotlivých odvetviach vláda SSR chce zamerať pozornosť na koncepčné riadenie a stimulovanie týchto kľúčových uloh:

V rezorte ministerstva priemyslu na zabezpečenie vývozných úloh do nesocialistických štátov. Tam musí dôjsť k výraznému obratu v tejto oblasti. Ich realizácia je do značnej miery podmienená predovšetkým uvedením do prevádzky hydrokraku v Slovnafte a sulfenaxu v Chemických závodoch J. Dimitrova. O hydrokraku sa tu už hovorilo niekoľkokrát aj na týchto zasadaniach a stále sa termíny nedodržiajú, nie z viny investora, resp. zainteresovaných rezortov vlády SSR, ale preto, že meškajú dodávky z Českej socialistickej republiky. Sú tu veľké straty, sú tu vážne problémy, pokiaľ ide napríklad o stav zásob benzínu a iných materiálov. Robíme všetko pre to, aby sa najneskôr v marci mohol tento významný investičný počin už dostať do pohybu a byť produktívny. V podnikoch ľahkého priemyslu chceme zabezpečovať popri zvýšených dodávkach do trhových fondov najmä v obuvi, detskom ošatení a v pletenej bielizni aj ďalšie náročné exportné úlohy. Ako ste si všimli, nedávame na prvé miesto export, ale vnútorný trh. To neznamená, že budeme podceňovať aj tento vývoz. Chceme ďalej dynamizovať spoluprácu so zahraničím, a to rozvíjaním zahranično-obchodnej činnosti jednotlivých štátnych a iných podnikov. V priemysle, ale aj v ostatných odvetviach vedúce hospodárske funkcie je potrebné obsadzovať najlepšimi odborníkmi a organizátormi, schopnými modernými metódami riešiť úlohy hospodárskeho a sociálneho rozvoja. Táto požiadavka je v tomto období mimoriadne naliehavá.

V poľnohospodárstve a v potravinárskom priemysle zhodnotíme pôsobenie novej ekonomickej sústavy, najmä z pohľadu nákladovosti a na základe jeho výsledkov prijmemo nevyhnutné korekcie ekonomických pravidiel a nástrojov, ktoré však už budú musieť byť nasmerované na proces ekonomizácie i ekologizácie výroby potravín. Podporujeme rozširovanie zmluvných foriem organizácie výroby, vrátane kooperácie podnikov a s individuálnymi pestovateľmi zeleniny, ovocia a chovateľmi hospodárskych zvierat. Toto spomíname takmer v každom programovom vyhlásení a nedarí sa to

realizovať. Tu bude treba ďaleko viac iniciatívy aj zo strany obchodu a ďalších organizácií na všetkých úrovniach. Zrejme bude musieť dôjsť k absolútne inej koncepcii, pokiaľ ide o rôzne tranzity, kým sa dostane zelenina alebo iné produkty od výrobcu až k spotrebiteľovi. Budeme usilovať o zlepšenie podmienok pre zvýšenie výroby zemiakov a cukrovej repy. Je až neuveriteľné, že v Slovenskej socialistickej republike, kde mnoho ľudí žilo kedysi len na zemiakoch a kapuste, nevieme zabezpečiť kvalitné zemiaky, hoci sme mali i máme výskumné ústavy a dovážame ich z Českej socialistickej republiky a zo zahraničia. Tu musí nastať bez akýchkoľvek diskusií podstatný obrat. V záujme zvýšenia efektívneho využitia krmív, a tým aj živočišnej produkcie overíme možnosti ďalšieho dovozu bielkovinových komponentov. Ministerstvo poľnohospodárstva a výživy musí využiť všetky ekonomické stimuly na to, aby štruktúra rastlinnej a živočišnej výroby a modernizácia potravinárskeho priemyslu sa rýchlejšim tempom prispôbovala požiadavkám racionálnej výživy v súlade s prijatou koncepciou výživovej politiky.

V lesnom hospodárstve cieľom nášho úsilia je predovšetkým zachovanie stability lesných ekosystémov. Takisto už tu bola vznesená otázka a pripomienka k tomuto vážnemu problému. Zdá sa, že je to ďaleko horšie, ako si uvedomujeme a ako to vidíme na prvý pohľad bez náležitého prieskumu a vedeckého posúdenia situácie v tejto oblasti. Zdravotný a produkčný stav našich lesov sa už roky zhoršuje, najmä v dôsledku znečisťovania životného prostredia, ale nielen v dôsledku toho. Preto prioritným smerom v našej činnosti sú opatrenia proti sústavnému zhoršovaniu stavu lesov. V tejto súvislosti budeme pokračovať v znižovaní ťažby dreva na úroveň stanovenú v lesných hospodárskych plánoch tak, aby v druhej polovici 90-tych rokov v rámci Slovenskej socialistickej republiky neprekročila ročný objem 5,2 - 5,3 miliónov kubických metrov. V obhospod

podarovní lesov presadzujem komplex účinejších pestovateľsko-ochranárskych opatrení, vrátane urýchlenej likvidácie dôsledkov lesných kalamit a realizácie programu zachrany a zachovania genofondu lesných drevín.

Základným cieľom činnosti v oblasti drevospracujúceho priemyslu bude postupná modernizácia jeho výrobnotechnickej základne a inovácia výroby. V rámci hospodárstva na Slovensku má aj naďalej špecifické postavenie vzhľadom na to, že je založený na spracovaní domácej, stále sa obnovujúcej drevnej hmoty. Je však nevyhnutné dosiahnuť vyššiu kvalitu jeho výrobkov a tým prispievať k tvorbe devizových zdrojov a uspokojovaniu potrieb obyvateľstva v nábytku, v stavebno-stolárskych výrobkoch, v papierenských výrobkoch a v spolupráci s ministerstvom priemyslu riešiť tiež problémy nedostatku, či nedostatku obalových materiálov, prirodzene pri plnom rešpektovaní princípu ochrany lesa a jeho celospoločenských funkcií.

V odvetví výstavby a stavebníctva sa nachádzame vo veľmi zložitej, neutešenej, ekonomicky nepriaznivej situácii, a to z hľadiska jeho výkonnosti a hospodárnosti. Odracom toho je odchod viac ako 7 tisíc pracovníkov v tomto roku z hlavnej stavebnej výroby do iných oblastí národného hospodárstva, najmä do pridružených výrobných JRD. S prihliadnutím na uvedenú skutočnosť i na vysoký podiel živej práce vláda ČSSR prijala systémovú výnimku pre toto odvetvie tým, že zvýšila rentabilitu k výrobným fondom zo všeobecne platných 4,5 % na 7 %. Myslíme si, že môže aj táto úprava pomôcť, prispieť k riešeniu niektorých problémov. Toto opatrenie má teda pomôcť predovšetkým k stabilizácii pomerov a k vytvoreniu podmienok pre modernizáciu jeho výrobnotechnickej základne. Rozhodnejšie treba pokračovať v reštrukturalizácii stavebných kapacít. O týchto otázkach sme aj včera doobeda na vláde s veľkým dôrazom apelovali aj na ministra, aby venoval mimoriadnu pozornosť práve tejto úlohe. Aby v rámci svojho rezortu urobili celý rad opatrení, ktoré by mohli pomôcť trošku aj stabilizovať, aj

dynamizovať, aj zabezpečiť ekonomický chod tohoto rezortu. Súčasne chceme dbať o to, aby sa rýchlejšie realizovala výstavba bytov, občianskej a technickej vybavenosti, ekologických, zdravotníckych a sociálnych stavieb. Prehľadnane aj projekt urbanizácie, aby sme zastavili doterajší extenzívny rast miest, obmedzili nežiadúce vysídľovanie vidieka a formovali tak predpoklady pre vyvážený rozvoj mestských a vidieckych sídiel.

Vláda vo svojej činnosti presadzuje sociálne zameranie rozvoja ekonomiky, s cieľom zvýhodniť občana ako spotrebiteľa. Realnosť tohto zámeru závisí od toho, či zachováme plynulosť chodu ekonomiky, zaktivizujeme veľké rezervy a potenciál, ktorý predstavuje rozum, zručnosť a skúsenosti našich ľudí. Situácia vyžaduje zlepšiť stabilitu vnútorného trhu, spestriť sortiment ponúkaných tovarov, rozšíriť možnosť ich výberu podľa kvality i ceny, aby si mohli zakúpiť tovary a najmä potraviny ľudia s nízkym príjmom. Nepôjde o jednoduchý ani krátkodobý proces, pretože ho chceme realizovať pri súčasnom raste kúpyschopnosti obyvateľstva. Aby sme dosiahli určitý pokrok už v budúcom roku, robíme opatrenia, aby dodávky spotrebných tovarov pre vnútorný trh dosiahli 116,3 miliardy Kčs a prevýšili ich predpokladaný predaj približne o 6 miliárd Kčs. Overujeme a v spolupráci s federálnymi orgánmi zabezpečujeme ďalšie zvýšenie dovážaných spotrebných tovarov v hodnote o 2 až 3 miliardy v maloobchodných cenách a samozrejme stimulujeme aj výrobné organizácie na zvyšovanie produkcie výrobkov pre deti i tovarov, ktoré sú trvalo nedostatkové. Už sa vyskytli názory, i keď som ich počul, že vianočný trh nie je tak zásobený, ako sme pôvodne predpokladali. Týmto otázkam sa venovala pozornosť aj v predchádzajúcej vláde a tovar by mal byť asi v takom rozsahu, alebo trh zabezpečený tak, aby to skutočne pokrylo potreby v sortimente aj v kvalite. Ziaľ do lešného dňa nedošli tovary z Čínskej ľudovej republiky, keď tranzit je zabezpečený, okamžite budeme robiť opatrenia, aby sa ešte v

tomto roku distribuovali a dostali na trh. Taká je situácia, že celý rad tovarov, produktov, ktoré boli zabezpečené práve cez dovoz, sa do dnešného dňa nerealizoval, alebo len v malom, nedostatočnom množstve.

Uspokojovanie dopytu obyvateľstva samozrejme vyžaduje aj skvalitniť prieskum trhu, energickejšie transformovať jeho potreby do výrobnjej sféry, pružnejšie pracovať so zásobami tovarov a viac využívať výpredajové akcie. Tu sme absolútne nepružní. My sme spokojní, keď máme ležiaky a radšej ich máme, ako by sme ich mali zlacniť a dať k dispozícii ľuďom, opakujem, najmä slabšie situovaným. V záujme vytvorenia rovnocenných podmienok pre všetky subjekty pôsobiace na vnútornom trhu, vrátane súkromných podnikateľov, rozpracujeme pravidlá obchodného podnikania a budeme podporovať všetky formy podnikateľskej aktivity pre rozvoj cestovného ruchu. Obdobne prehodnotíme výšku obchodného rozpätia s cieľom vytvoriť zdroje pre rozšírenie a modernizáciu materiálno-technickej základne. Tu musíme byť ďaleko veľkorysejší ako sme boli doteraz, pretože to nie je rozmar, to nie sú záujmy jednotlivcov, to sú záujmy našich občanov, aby mali dostatok tovarov. To je rozhodujúce a to je prioritné, tomu sa musí podriaďiť aj forma a prostriedky, ktorými to zabezpečíme.

Chceme zdynamizovať a sprogresívniť aj prístupy na úseku poskytovania platených služieb obyvateľstvu. Tu je veľká nespokojnosť. Aj keď sa v poslednom období dosiahol určitý kvantitatívny nárast, k zásadnému obratu najmä v kvalite, dostupnosti a pružnosti nedošlo. Občania to oprávnene kritizujú. Odstránenie týchto nedostatkov vidíme vo vytváraní kvalitatívne nových konkurenčných vzťahov medzi podnikmi, v rozvoji individuálneho a iného podnikania v tejto oblasti i v úprave ekonomických pravidiel podnecujúcich rozvoj týchto služieb.

Na širšej báze chceme pristúpiť k riešeniu bytového problému. Zvýšenie prostriedkov na výstavbu bytov a komplexné vybavenie sídlisk je nevyhnutné spájať so zlepšením

starostlivosti o existujúci bytový fond, ktorý nám veľmi chýtra v celej republike, kdekoľvek sa pozrieme, ale i o obytné prostredie a so správnym a spravodlivým hospodárením s jestvujúcim bytovým fondom. Budeme podporovať individuálnych stavebníkov finančne i úverovo a dbať o to, aby sa zlepšilo zásobovanie trhu potrebnými stavebnými materiálmi a výrobkami. Tým sledujeme cieľ prispieť k riešeniu bývania mladých manželstiev. V spolupráci s vládou ČSSR a ČSR prikróčime k príprave konštituovania fungujúceho trhu bytov a iných nehnuteľnosti ako predpokladu žiadúcej mobility pracovných síl, ktorú moderná ekonomika nevyhnutne potrebuje.

Presadzujeme dôslednejšie ciešenie potrieb staršej generácie. V budúcom roku sa predpokladá, že národné výbory rozšíria sieť zariadení sociálnej starostlivosti o ďalších 2200 miest. Využijú dané prostriedky na rozšírenie a skvalitnenie opatrovateľskej služby a vytvoria predpoklady pre zapojenie občianskych a charitatívnych subjektov do týchto služieb. Pripravujeme aj právne riešenie o valorizácii dôchodkov v relácii k cenovému vývoju, vývoju miezd a k celkovým životným nákladom.

Vážené poslankyne,
vážení poslanci,

pre budúci sociálno-ekonomický rozvoj Slovenska bude mať kľúčový význam oblasť kultúry, vedy, výchovy, vzdelávania a mládeže. V podmienkach pluralitnej demokracie významným iniciátorom humanizácie spoločnosti je kultúra. V duchu všeľudských princípov ju rovnoprávne tvoria historické a súčasné kultúrne hodnoty vytvárané slovenským národom a Slovákmi žijúcimi v zahraničí i národnosťami žijúcimi na Slovensku. Našou bezprostrednou úlohou bude plne integrovať do kultúrneho vedomia aspekty, ktoré sa najmä v dôsledku nežičlivých politických okolností v minulosti nemohli dostať do pozornosti viacerých generácií. Nevyhnut-

nou podmienkou celistvosti kultúrneho vedomia bude nadviazanie zmysluplného dialógu s kultúrami európskych národov a vytváranie demokratických podmienok na sústavné obohacovanie našej kultúry o podnety vyspelých kultúr sveta. Vychádzajúc z demokratickej koncepcie kultúry základnou úlohou orgánov štátnej správy a inštitúcií v jej pôsobnosti bude vytváranie priaznivých podmienok pre tvorbu, šírenie osvojenie si kultúrnych hodnôt pri vylúčení direktívnych a administratívnych metód zasahovania do suverenity tvorivých subjektov a pri rešpektovaní zákonitosti kultúrnej a umeleckej tvorby. Kultúrne inštitúcie, záujmové zoskupenia, zariadenia, budú vytvárať otvorený systém pre slobodnú koexistenciu myšlienkových, svetonázorových a estetických prístupov a prúdov. Vo sfére ekonomického zabezpečenia pluralitného rozvoja kultúrnych procesov budeme presadzovať princíp rovnovážneho vzťahu medzi kultúrnotvornými a ekonomickými záujmami. Tieto sa budú realizovať prostredníctvom fondu kultúry, ktorého úlohou bude iniciovať, podporovať a zabezpečovať kultúrne aktivity, smerujúce k duchovnému povzneseniu všetkých oblastí a regiónov Slovenska. Fond bude výrazom zainteresovanosti štátu i občianskej verejnosti na rozvoji plurality štruktúr, foriem a aktivít kultúry ako organickej súčasť spoločnosti. V tomto duchu sa budú modelovať aj ekonomické nástroje a systém dotačnej politiky štátu.

Vláda si uvedomuje, že moderná slobodná spoločnosť potrebuje pre svoje fungovanie slobodnú a nezávislú vedu. Je záujmom štátu vytvárať podmienky pre odštátnenie vedy v zmysle nezasahovania štátnych úradníkov do vnútorného života vedy. Nie v zmysle likvidácie štátneho financovania výskumu a vývoja, lebo jedine odštátnená a nezávislá veda je schopná byť objektívnym poradcom štátnych orgánov pre rozhodovanie o zložitých spoločenských, ekonomických, sociálnych a iných otázkach. Preto vláda už urobila kroky, aby sa konštituovanie vrcholných orgánov našej špičkovej vedeckej ustanovizne - Slovenskej akadémie vied robilo na

základe platnej právnej úpravy, ale súčasne na demokratickom základe s plným rešpektovaním názorov vedeckej verejnosti, resp. jej volených zástupcov. Ja to zdôrazňujem osobitne aj preto, že v SAV je mimoriadne veľký pohyb a mnohé požiadavky sú také, ktoré sú v hrubom rozpore s existujúcim zákonom o Slovenskej akadémii vied. Môžeme urobiť to, akú možnosť nám dáva zákon. To neznamená, že netreba riešiť tieto problémy. Preto do legislatívneho programu dávame aj zákon o vede, alebo zákon o Slovenskej akadémii vied, aby sa mohli ďalej riešiť otázky demokratickým spôsobom. Chceme tento návrh nového zákona koncom prvého polroka predložiť na diskusiu širokej vedeckej spoločnosti.

Vláda SSR vytvorí podmienky pre to, aby sa vzdelávacia sústava vrátila k osvedčeným tradíciám nášho školstva a zároveň sa priblížila vzdelávacím sústavám národov s najvyššou ekonomickou a kultúrnou úrovňou. Tento cieľ predpokladá na jednej strane odstrániť dlhodobé deformácie doterajšieho spôsobu vzdelávania a výučby a na druhej strane dôkladne preskúmať a prevziať dobré skúsenosti iných krajín. Chceme, aby sa obnovila osobná a spoločenská dôstojnosť učiteľa s tým, aby sa zo škôl odstránili príčiny strachu, pretvárkery a pokrytectva.

Všetky stupne organizácie vzdelávacej sústavy budú vystavené nepochybne verejnej kontrole, prostredníctvom masovokomunikačných prostriedkov a prostredníctvom slobodne vytváraných a nezávislých združení pedagógov, žiakov a rodičov. Vieme veľmi dobre, že sústavnej denno-dennej kontrole je vystavené práve školstvo, učiteľia, najmä zo strany rodičov, ktoré majú deti v školách. Tam je učiteľ pod ustavičným tlakom a kontrolou a navyše doterajší systém ešte aj umožňoval neustále kontroly inšpektorov, ktorí mnohokrát išli len na inšpekciu a mali administratívne pohľady bez toho, aby pomohli učiteľom v metodických otázkach, v riešení základných problémov, s ktorými učiteľ zápasí. Všetky stupne organizácie chceme zabezpečiť - pravda zase v rámci možnosti - náležitými potrebami.

Centralizované a možno povedať aj rigidné riadenie školstva sa chce nahradiť rozsiahlou decentralizáciou, ktorá od učiteľa ako pasívneho objektu, hoci vstupuje do dialógu so žiakom vyžaduje, aby bol skutočne subjektom slobodnej tvorby, ale tým súčasne aj subjektom vysokej morálnej zodpovednosti. Treba rehabilitovať všetkých pracovníkov školstva, ktorým bola znemožnená pedagogická činnosť, alebo boli ináč perzekvovaní za svoje nezávislé názory a postoje. Preverí sa pedagogická spôsobilosť tých učiteľov a riadiace schopnosti tých pracovníkov, ktorí svoje postavenie dosiahli metódami, ktoré nezodpovedali platným právnym predpisom, alebo inými neadekvátnymi spôsobmi. Budeme pôsobiť na to, aby sa zo škôl odstránilo protekcionárstvo a možno povedať miestami aj úplatkárstvo či korupcia. Rovnosť v prístupe k vzdelaniu bude pod prísnou kontrolou verejnosti. Školy sa premenia alebo mali by sa premeniť na inštitúcie pluralitné, ktoré na tomto základe budú kultivovať aj pluralitu názorov a podporovať rozvoj nezávislého slobodného myslenia. Bude treba urobiť oparčenja v tom zmysle, aby sa náplň a formy výučby dostali do súladu s platnou Ústavou ČSSR. Kde to podmienky dovoľia, urýchlene sa zavedie výučba angličtiny ako medzinárodného jazyka vedy a všeobecnej komunikácie v základných školách a rozšíri a skvalitní sa jej výučba na iných stupňoch škôl. Vypracujeme systém rekvalifikácie a rastu odbornosti dospelých podľa nárokov zavádzanej trhovej ekonomiky. Treba odstrániť prekážky, ktoré bránili možnosti vzdelávania v zahraničí, alebo aspoň odstrániť tie prekážky, ktoré neumožňovali v ďaleko širšom rozmere vzdelávať našich mladých ľudí v zahraničí. A v oblasti vysokoškolského vzdelávania prikrôčime k pozývaniu významných odborníkov zo zahraničia, najmä v tých oblastiach, ktoré treba nevyhnutne ako progresívne odbory posunúť na podstatne vyššiu úroveň.

Pedagógovia, žiaci i laická verejnosť budú oboznámení s konkrétnymi školskými sústavami existujúcimi v popredných krajinách, aby budúci školský systém bol výsledkom

celonarodnej zhody opierajúcej sa o poznanie toho čo sa osvedčilo vo svete. V tomto rámci budú na verejnú diskusiu predložené návrhy nových školských zákonov tak, aby účinnosť nadobudli od 1. 9. 1990. Vláda SSR predpokladá od toho istého termínu zlepšenie hmotného zabezpečenia pedagogických pracovníkov

Vláda víta revolučnú aktivitu nášho študentstva a mládeže. Oceňuje uctu, ktorú táto mládež prejavuje k ľudským a národným hodnotám, k skutočnej odbornosti, mravnej úrovni a k statočnej práci. Uvedomuje si, že práve mladá ľudia patria z veľkej časti medzi sociálne slabých v našej spoločnosti. Preto vyvinie všetko úsilie, aby v rámci svojich možností riešila opravné požiadavky mládeže Slovenska. Mladí ľudia vo veku od 15 do 29 rokov predstavujú viac ako 27 % z obyvateľstva Slovenskej socialistickej republiky. Zameriame sa na riešenie všetkých problémov a potrieb mládeže v jednotlivých oblastiach života - výchova a vzdelávanie, sociálny rozvoj, pracovný proces, účasť na riadení, využívanie voľného času a chceme týmto zameraním dať aj právny základ na úrovni zákona

Ja sa obraciam aj z tohoto miesta na našu mládež, ktorá v posledných týždňoch a mesiacoch urobila veľký kus dobrej práce, ale takisto sa obraciam na ňu s prosbou, aby mala porozumenie, že nemožno okamžite riešiť všetky opravné požiadavky mládeže. Včera sme boli s ministrom školstva na diskusii pred budovou vlády, kde sa zhromaždilo veľa študentov z pedagogickej fakulty, ktorí majú vážne problémy s miestnosťami na vyučovanie, na prednášky, cvičenia, semináre. Podobné žiadosti, prípadne aj delegácie, chodia z vysokej školy technickej, ktoré takisto sa dožadujú riešiť mnohé problémy, ktoré majú s ubytovaním. Samozrejme, že pokiaľ to bude možné, hľadáme kapacity, budeme to riešiť, ale budeme musieť hľadať aj ine spôsoby ako rýchle vyriešiť tento vážny problém, ktorý je akútny predovšetkým v Bratislave.

Chceme, aby naša mládež skutočne bola vychovaná na humánnych demokratických princípoch, aby bola odborne pripravená, aby bola predchnutá vlastenectvom a tak, aby bola väestranne pripravená na život.

Hlásime sa jednoznačne k československej federácii utvárajenej zdola dvoma svojbytnými suverénnymi národmi, ktoré delegovali a delegujú časť svojich štátnych právomocí do právomoci federácie z vlastnej vôle a na základe slobodnej vzájomnej dohody. Pokladáme za nevyhnutné urýchliť prácu na národných ústavách a federálnej ústave, ktorú môžu legitimovať iba ústavy národných štátov. Čo v najkratšom čase treba legitimovať národnú symboliku Slovenska a uviesť aj v tomto smere do súladu stav de jure so stavom de facto.

Vláda SSR vyjadruje svoje presvedčenie, že súčasná spoločenská situácia v SSR i v ČSR je priaznivá pre skutočne demokratické rovnoprávne usporiadanie pomeru národov i národnosti v ČSSR. Preto vláda SSE od samého začiatku svojej činnosti berie s plnou vážnosťou svoju povinnosť zodpovedať za celkový ekonomický, sociálny, kultúrny a duchovný vývoj Slovenska a počínať si pritom samostatne. Samozrejme, že mnohé problémy budeme môcť riešiť len v úzkej spolupráci najmä s vládou ČSSR i s vládou ČSR. Súčasné zloženie týchto vlád pre takúto spoluprácu poskytuje dobré predpoklady. Poslanec Marko sa pýtal na otázku televízie, filmu a ďalších masovokomunikačných prostriedkov. Ja som k tomu už raz zaujímal stanovisko - zopakujem ho veľmi stručne - že práve pri tvorbe nových ústav to patrí na program dňa, pretože bude potrebné vymedziť, ak je to spoločná kompetencia federácie a národných republik, čo bude v spoločnej kompetencii a čo bude v kompetencii národných republik. Čiže počítame aj s touto oblasťou, aby sa konečne veci uviedli do súladu na princípoch federácie.

Budeme spolupracovať najmä v oblasti prípravy zásadnej ekonomickej reformy. Táto reforma vytvorí náročné, možno povedať parametrické ekonomické prostredie v celej ČSSR s inštitúciami a kategóriami moderného vysoko organizovaného trhu a takej ekonomiky, ktorá bude skutočne prosperujúca v záujme ľudí. To vytvorí zároveň základné usporiadanie, v rámci ktorého si budú môcť národné republiky, ale aj mestá, obce a oblasti slobodne formovať svoje konkrétne politiky, napr. aj sociálnu, kultúrnu, investičnú, daňovú, životného prostredia a mnohé iné politiky podľa požiadaviek občanov. Aj v perspektíve sa vyžaduje, aby federácia zaručovala rovnaký minimálny štandard sociálnych a infraštruktúrnych podmienok pre každého obyvateľa ČSSR. Treba prekonať - a je to zložitá kultúrno-politická záležitosť, otázka vlastenectva, otázka národnej aj československej štátnosti, - vzťahy budované na tom, že kto na koho ako dopláca. Tieto otázky bude raz navždy treba už otvorene vysvetliť a povedať aj dôvody, prečo sa dopláca na jednu alebo druhú republiku. Koncipovanie a realizáciu budúceho ekonomického a kultúrneho rozvoja československej federácie vidíme teda tak, že jeho tvorcami a hybateľmi musia byť predovšetkým národné republiky, sídla, mestá a obce, oblasti a nie centralizované rezorty.

Záverom, vážené poslankyne, vážení poslanci, dovoľte mi zdôrazniť, že naša vláda národného porozumenia je rozhodnutá byť vládou demokratickou. To neznamená, že bude vládou, ktorá nebude mať vplyv na verejný poriadok v našej spoločnosti, ktorá bude ustupovať pred agresivitou niektorých našich občanov. Žiaľ, čím ďalej tým viac sa stretávame s takýmito aktivitami. Aj počas rokovania sme dostali správy, aj minister spravodlivosti, a to nesvedčí o stabilite určitej časti nášho obyvateľstva. Nemôžeme upustiť od princípu zákonnosti, musíme dodržiavať právny poriadok, pretože ak to neurobíme, pôjdeme aj s výrobou aj s poriadkom stále dole vodou. Vy všetci veľmi dobre viete, ja to

len pripominam, že ak tých 11 mesiacov bolo ako-tak dobrých a že sa plnil plán, posledný mesiac ideme s výrobou v závodoch, podnikoch prudko dole, ale aj v JRD veľmi klesla dojivosť a iné. Otázka živočišnej produkcie je veľmi problematická. Tak by som prosil aj vás, vážené poslankyne a poslanci, aby ste v svojich obvodoch pôsobili, apelovali jednak na vlastenectvo našich ľudí, ale aj na ich statočnosť, pracovitosť a zodpovednosť za ďalší vývoj našej spoločnosti, našej krajiny. Pretože vláda sama o sebe môže robiť alebo prijímať akékoľvek opatrenia, starať sa, ale ak nebude mať základ, teda základnú podporu a nebude tu produktivita, nemôže zvládnuť tieto úlohy /potlesk/.

Chcem za členov vlády povedať, že každý minister, bez ohľadu na politickú príslušnosť, bez ohľadu na svoj svetonázor, bude rovnocenným a rovnoprávnym členom vlády, ale zároveň všetci budeme ako celok aj jednotlivo za plnenie uloh zodpovedať. Chceme tvoriť taký kolektív, ktorý nebude mať úzko rezortný pohľad na problémy, ale chceme, aby tu bola jasná synchronizácia všetkých rezortov, v tej prepojenosti, ktorá je logická, prirodzená a ktorá musí v konečnom dôsledku prinášať aj určitý efekt. To sa týka tak výrobných ministerstiev ako aj tzv. nadstavbových ministerstiev. Vláda je rozhodnutá pracovať na princípoch moderného riadenia, t. j. na vysokej profesionálnej úrovni s využitím odborných poradných orgánov vlády i služieb nezávislých expertov a zároveň sa opierať o otvorené zverejňovanie problémov pred širokou laickou verejnosťou. Myslme si, že ak ľudia poznajú problémy, ak poznajú zložitosti problémov, tak budú ináč pristupovať aj k svojim požiadavkám, ináč budú hodnotiť aj činnosť vlády, ako keď to budeme zastierať, pretože na verejnosti sa mnohokrát problém javí veľmi jednoduchý a občania sa potom aj oprávnene čudujú, že takú jednoduchú záležitosť vláda nevie vyriešiť za niekoľko rokov. Teda glasnosť, otvorenosť, informovanosť má byť jednou z metód nielen, aby ľudia boli informovaní, ale aby mohli aj náležite hodnotiť činnosť vlády a pomáhať jej pri riešení problémov, každý pravda podľa svojich možností.

V tejto súvislosti nás teší, že vláda i jej jednotliví členovia dostali od spoluobčanov veľké množstvo prejavov uznania, podpory a dôvery. Aj touto cestou im všetkým, pracovným kolektívom i jednotlivcom, ktorí sa stavajú za túto vládu, veľmi pekne ďakujeme a uchádzame sa o ich dôveru, samozrejme aj o ich účinnú pomoc. Nechceli by sme sklamať túto dôveru a preto znovu apelujeme na ich statočnosť, vytrvalosť, vynachádzavosť a pracovitosť, lebo len to je záruka nášho úspešného vstupu do moderného sveta, prípadne do modernej Európy.

Váženi poslanci Slovenskej narodnej rady,
váženi prítomní,

s plnou zodpovednosťou vyhlasujem, že vláda Slovenskej socialistickej republiky je odhodlaná urobiť všetko, čo je v jej silách pre plnenie tohto programového vyhlásenia, aby sa splnili očakávania našich ľudí, občanov aj vas, poslancov SNR. Uchádzame sa o vašu dôveru a aktívnu podporu našej činnosti, ktorá by mala pomôcť vyviešť našu spoločnosť na cestu všestranného stabilného, demokratickeho vývinu.

Ďakujem vam pekne za pozornosť.

/Potlesk./

Predseda R. Schuster:

Ďakujem predsedovi vlády Slovenskej socialistickej republiky za vystupenie. O slovo sa ďalej prihlásil minister financií, cien a miezd SSR Ing. Michal Kováč. Prosim ho, aby sa ujal slova.

Minister financií, cien a miezd SSR Michal Kováč:

Vážené predsedníctvo,
vážená Slovenská národná rada.

Z poverenia vlády chcel by som informovať o celoštátne jednotne dohodnutom postupe pri zabezpečovaní rozpočtového hospodárenia v prvom štvrtroku 1990. Vzhľadom na novú politickú situáciu v našej republike bolo dohodnuté, že všetky tri vlády nanovo pripraví návrhy štátnych rozpočtov na rok 1990. Keďže sa tak stane pravdepodobne na začiatku budúceho roka, budeme od 1. januára do 31. marca 1990 hospodáriť podľa rozpočtového provizória, a to v zmysle § 10 zákona Slovenskej národnej rady o rozpočtových pravidlách republiky.

Vláda schválila na včerajšom zasadaní postup pri zabezpečovaní rozpočtového provizória. Rozhodla, že sa bude vychádzať z predpokladaného rozsahu výdavkov a dotácií zapracovaného do návrhu štátneho rozpočtu, prerokovaného vládou 29. novembra t.r. a príslušnými výbormi Slovenskej národnej rady.

Z predpokladaného celoročného rozsahu výdavkov podľa jednotlivých okruhov sa v prvom štvrtroku 1990 použije 20 % z objemu neinvestičných výdavkov rozpočtových organizácií na spoločenské služby a činnosti pre obyvateľstvo, to znamená, sociálne zabezpečenie, školstvo, zdravotníctvo, kultúra a podobne, 22 % z objemu neinvestičných výdavkov rozpočtových organizácií v ostatných skupinách: hospodárstvo, veda, technika, peňažné a technické služby, obrana, bezpečnosť a správa, 22 % z objemu príspevkov pre príspevkové organizácie a z objemu výdavkov rozpočtových a príspevkových organizácií na investície, a napokon 17 % z objemu investičných a neinvestičných dotácií hospodárskym a družstevným organizáciám. Národným výborom poskytneme zo štátneho rozpočtu republiky 25 % celoročného predpokladaného objemu dotácií. Pokiaľ ide o dotácie z federácie do

rozpočtu republiky, federálne zhromaždenie odsúhlasilo 15 %-ný podiel na celoročnom predpokladanom rozsahu pri súčasnom podiele SSR na celoštátnom výnose dane z obratu 25,7 %.

Ministerstvo financií, cien a miezd SSR oznámi ústredným orgánom a krajským národným výborom príslušné objemy výdavkov a dotácií na obdobie I. štvrťroka. Úlohou ústredných orgánov a národných výborov bude oznámiť príslušné údaje organizáciám v ich pôsobnosti. Ústredné orgány, národné výbory a organizácie si otvoria na základe toho príslušné limity výdavkov na I. štvrťrok v príslušných pobočkách banky.

Vážené poslankyne,

vážení poslanci,

tak ako odznelo v programovom vyhlásení predsedu vlády, nová vláda bude vyvíjať úsilie o zabezpečenie obnovy ekonomickej rovnováhy. V rámci rozpočtového hospodárenia nám pôjde o to, aby sa oproti pôvodným zámerom v zásade nezvyšoval objem rozpočtových výdavkov. Súčasne však vláda bude hľadať možnosti ako znížiť dotácie do výrobnjej sféry, a to na princípe plošnom i selektívnom a súčasne ako znížiť výdavky na obranu, bezpečnosť a spoločenskú spotrebu nedotýkajúcu sa bezprostredne života našich občanov. Chceme vytvárať v štátnom rozpočte a v rozpočtoch národných výborov priestor pre finančné krytie celospoločensky významných aktivít v oblasti životného prostredia, zdravotníctva, školstva i osobitných potrieb vyplývajúcich z novej politickej situácie. Je však na druhej strane nevyhnutné pracovať - tak do konca roka ako i v ďalšom období - hospodárne, zvažovať použitie každej koruny z tohto hľadiska, čo nám všetkým spoločne prinesie ošoh.

Ďakujem za pozornosť.

/Potlesk./

Predseda R. Schuster:

Ďakujem ministrovi financií, cien a miezd SSR za zdôvodnenie opatrenia vlády na zabezpečenie rozpočtového hospodárenia v čase rozpočtového provizória.

Prosim členov návrhovej komisie, aby sa zišli v modrom sálone.

Vyhlasujem 30-minútovú prestávku.

/Prestávka./

/Po prestávke./

Podpredseda J. Široťák:

Vážene poslankyne,

vážení poslanci,

budeme pokračovať v našom programe. Otvaram rozpravu o druhom bode programu. Do rozpravy sa zatiaľ prihlásili písomne poslanci:

Karol Lukač,

Darina Kulinová,

Viliam Volko,

Ján Majer.

Jozef Košnár,

Emil Kucharovic,

Jan Borík,

Anna Kovalčíková.

Ďávam slovo prvemu z prihlásených poslancov Karolovi Lukáčovi. Pripraví sa poslankyňa Darina Kulinová.

Poslanec K. Lukáč:

Vážená Slovenská národná rada,
vážení hostia,

v nadväznosti na vystúpenie predsedu vlády SSR dovoľte uviesť niekoľko poznámok. V oblasti demokratizácie investičnej politiky môžem potvrdiť, že už v uzemnoplánovacom a investičnom procese, keďže ide o vec verejnú, treba dať príležitosť na zaujatie stanoviska občianskym aktívm tým iniciatívam. Teda mali by sa vytvoriť predpoklady, aby sa každý občan mohol aktívne zapojiť do formovania názorov na rozvoj územia, v ktorom žije, a tým aby bol spoluvorcom a nie oponentom svojho vlastného životného prostredia.

Som toho názoru, že bude potrebné zásadne prehodnotiť doterajšie prístupy a metódy v tejto oblasti. Predovšetkým vytvoriť systém demokratickeho rozhodovania a spoločenskej kontroly vrátane angažovanej účasti verejnosti. Pri rozhodovaní o významných investičných celkoch by sa mali posudzovať variantne riešenia. Na základe humanizácie vzťahov medzi urbanizmom a ekológiou územia by sa mala prispôsobovať aj technická politika. Teda uplatňovať demokratické princípy už v uzemnoplánovacej a projektovej príprave pri rozvoji územia, technických inovácií a investícií s prihliadnutím na celosvetový vývoj.

Domnievam sa, že v riadení investičného procesu najmä pri rekonštrukciách, modernizáciách, údržbách a opravách, by sa mali prijať také pravidlá a nástroje, ktoré budú účastníkov výstavby výrazne motivovať k efektívnosti, hospodárnosti a kvalite. V tej súvislosti je nanejvýš potrebné prehodnotiť doterajší ekonomický mechanizmus s cieľom primerane riešiť špecifika jednotlivých výrobných odborov, a to z hľadiska stavebnej výroby, aby sa posilnila jeho zainteresovanosť na zlepšení kvality výstavby a uspokojovania potrieb spoločnosti.

Niet pochýb o tom, že v ďalšom rozvoji našej spoločnosti rozhodujúci význam nadobudne prognostika a vedecko-výskumna základňa s využitím poznatkov progresívnych technológií známych v zahraničí. Ako v rezorte Ministerstva priemyslu SSR, tak i v rezorte Ministerstva výstavby a stavebníctva SSR pre rozvoj jednotlivých výrobných odborov bude nutne spolu s ostatnými odvetviami, najmä Ministerstvom hutníctva, strojarstva a elektrotechniky, vzájomne rešpektovať celospoločenské potreby.

Aby sa čo najrychlejšie odstránili doterajšie degeneratívne tendencie v investičnej výstavbe, bude potrebné ekonomickými nástrojmi zabezpečovať rozvojové investície prednostne do nákupu najprogresívnejšej techniky. (ak strojárské rezorty nezabezpečia túto techniku alebo sa nebudu na tomto nakupe devizove podieľať), aby sa znížil tlak na stavebné kapacity. Tieto sa však musia zasadne preštrukturalizovať najmä na dokončovaci cyklus a na ekologické stavby.

V rámci regulácie investičnej výstavby skracovanie lehôt realizácie investícií na zrovnateľnú úroveň s vyspelými štátmi by sa malo predovšetkým dosiahnuť mimo administratívnych ciest bez direktívneho určovania priebežnej lehoty výstavby a takými ekonomickými nástrojmi, ktoré by zjednocovali podnikateľský záujem všetkých účastníkov investičného procesu. V rámci trhového mechanizmu by sa mal teda vytvoriť trh zakazníka, ktorý by mal nahradiť doterajší trh monopolných dodávateľov. Súčasné organizačné štruktúry veľkých stavebných podnikov by sa teda mali postupne prebudovávať a v ich základniach vytvoriť podmienky pre zvyšovanie konkurenčnej schopnosti a vznik širokého spektra podnikateľských jednotiek s cieľom pružnejšie reagovať na meniace sa požiadavky trhu stavebných prác.

Tieto opatrenia by sa mali výrazne prejavíť najmä v realizácii bytovej politiky s osobitným zreteľom na riešenie problémov mladých rodín.

Adekvátne k týmto zmenám v investičnej výstavbe bude nutné vykonať štrukturálne zmeny aj v investorskej sfére, najmä odbúraním byrokratických, predovšetkým stredných článkov riadenia.

Ak máme v Európskom dome mať dôstojné postavenie, chemický i ľahký priemysel na Slovensku na základe euronomriem musí prejsť výraznou modernizáciou, otvorením ich ekonomiky, vrátane vytvárania podnikov s kapitálovou účasťou v ČSSR i zahraničí.

Programove vyhlásenie vlády SSR vytvára stimulačné podmienky práce, prebojáva trhovú mechanizmus, protinflačnú a sociálnu politiku v prospech rozvoja našej obrodzujúcej sa spoločnosti. Tieto snahy a ciele budú podporovať i poslanci - členovia Výboru SNR pre priemysel a stavebníctvo. Preto v mene tohto výboru odporúčam Slovenskej narodnej rade, aby vyslovila plnú podporu vláde Slovenskej socialistickej republiky a ubezpečila ju, že pri dôslednom plnení zámerov uvedených vo vystúpení predsedu vlády SSR Milana Č i č a nájde v nás poslancoch plnú dôveru.

Ďakujem za pozornosť.

/Potlesk./

Podpredseda J. Širotnák:

Ďakujem poslancovi Lukáčovi, slovo má poslankyňa Darina Kulinová, pripraví sa poslanec Volko.

Poslankyňa Darina Kulinová:

Vážené poslankyne,

vážení poslanci,

vážení hostia,

dovoľte mi v prvom rade vysloviť podporu Programovému vyhláseniu vlády SSR i samotnej vláde a oceniť snahu riešiť tie najrozhodujúcejšie a najzávažnejšie problémy

Života našej spoločnosti smerom k vytvoreniu spravodlivého ľudského usporiadania našej spoločnosti. Myslím si však, že menej sa v Programovom vyhlásení vlády hovorilo o riešení sociálnych problémov. Ako poslankyňa a súčasne ako funkcionárka Slovenského zväzu žien, chcem hovoriť, a to nie po prvýkrát na tejto pôde, k mimoriadne závažnej otázke, k postaveniu a problémom žien a rodiny v našej spoločnosti.

V dnešnom ozdravujúcom spoločenskom pohybe, ktorý naše ženy plne podporujú, si uvedomujeme, že jeho nezastupiteľnou a kľúčovou súčasťou je regenerácia, možno povedať ozdravenie, oživenie základnej bunky spoločnosti, rodiny. Iste v mnohom, a najmä vo výchovnej oblasti, môže a chce pomôcť aj naša organizácia Slovenský zväz žien, ale vytvárať v tom najširšom zmysle základne priaznivé predpoklady pre stabilizáciu rodiny, výchovu zdravej mladej generácie, to musí byť vecou celej spoločnosti a musí to byť vecou prodovšetkým cieľavedomej štátnej politiky. Preto v súvislosti s novými, dodajme, oveľa objektívnejšími a realnejšími pohľadmi na otázky sociálneho rozvoja považujeme za nevyhnutné prijať také konkrétne opatrenia, ktoré by zlepšili postavenie žien a rodín.

Existujúci model našej rodiny je ekonomicky postavený na zamestnanosti oboch partnerov. S tým samozrejme súvisí vysoká zamestnanosť žien; 46 % pracujúcich tvoria ženy na plný pracovný úväzok, nehovoriac o tom, že nie sú v tom zaratané ženy, ktoré sú na materskej dovolenke. Mnohé ženy v textilnom, kožiarskom, potravinárskom priemysle, v obchode, v službách pracujú často v náročných i smenných prevádzkach a aj na rizikových pracoviskách. Za týmto stavom výrazne zaostáva vytváranie pracovných a životných podmienok žien, osobitne ťažkých, ktoré by umožnili zosúladiť materské poslanie a pracovné povinnosti ženy. To sa vážne odráža na kvalite výchovy mladej generácie, na stabilite manželských a rodičovských vzťahov. Poznáme, že z roka na rok sa zvyšuje rozvodovosť, premieľa sa to aj vo

vysokej chorobnosti našich detí, samotných žien, ktorých zdravotný stav je o 30 až 35 % horší ako u mužov. Treba povedať, že každá tretia gravidita je u nás riziková. To všetko sa v konečnom dôsledku zrkadlí v poklese spoločenskej prestíže rodiny a materstva.

Neochota vidieť a riešiť tieto otázky ako celospoločensky problém napriek tomu, že boli prijaté určité uznesenia vlády, spôsobila, že sa žena dostala do evidentne nerovnocenného postavenia v spoločnosti. Preto ženy aj prostredníctvom nás, poslankyň žiadajú, aby sa od vytýčovaných zamerov napríklad v koncepcii štátnej rodinnej politiky preslo ku konkrétnym krokom, ktoré by právne deklarovanú rovnoprávnosť nahradili ich faktickou rovnocennosťou v každodennom živote. Súdruh predseda vlády tu už hovoril o pripravovanej realizácii niektorých opatrení. Konkrétne ale sa dotýka celej sociálnej sféry, a takých citlivých oblastí, ako je napríklad mzđova politika. Tu treba povedať, že ženy majú v priemere v národnom hospodárstve o 30 % nižšie mzdy ako muži. Otázka daňového systému a v neposlednom rade aj otázka dôchodkového zabezpečenia. Ženy sa na nás obracajú so žiadosťou timočiť ich nespokojnosť na doterajší systém plnenia podmienok pre odchod do starobného dôchodku a ocenenie ich materstva aj v dochodkovom zabezpečení.

Vážne poslankyne,
poslanci,

do nových podmienok politickeho usporiadania spoločnosti naša organizácia vstupuje ako nezávislá otvorená spoločenská organizácia. Za rozhodujúcu líniu v činnosti považujeme naplnenie záujmov všetkých vrstiev žien a riešenie potrieb rodín. Na podo tohoto zákonodarneho orgánu chcem povedať, že za jednu z rozhodujúcich považujem úlohu spoločensky doceniť a legislatívne posilniť materské poslanie žien. V praxi to znamená realizovať

socialne prava žien - matiek slobodne, bez ekonomických tlakov sa rozhodnúť medzi osobnou starostlivosťou o dieťa v utlom veku najmenej do troch rokov a zamestnaním. V oveľa širšej miere umožňovať ženám - matkám upravu alebo skrátenie pracovného času. Navrhujeme zo spoločenských fondov, ak to bude možné kompenzovať, mzdy matiek detí do 10 rokov pracujúcich na skratený úväzok. Bolo by to iste výrazom ocenenia spoločenskej dôležitosti výchovy detí a starostlivosti o rodinu.

Uvedomujeme si, že nevyhnutne rozširovanie spoločenskej pomoci ženám a rodinám je späté s ekonomickými zdrojmi. Treba však, myslím si, upustiť od doterajších názorov, že celá táto problematika sa odsuvala do zostatkovej sféry, teda do obdobia, kedy na to budeme mať. Veď fungovanie i vykonanosť našej ekonomiky podstatným spôsobom asi bude závisieť aj od toho aká bude rodina a výchova v nej. Preto považujem za potrebné prehodnotiť celý balík doteraz vynakladaných finančných prostriedkov na rôzne formy zabezpečovania rodín, vrátane daňových systémov, osobitne vo vzťahu k mladej rodine a z nových pohľadov pristúpiť k jeho prerozdeleniu tak, aby navrhované opatrenia vyžadovali čo najmenej nových ekonomických zdrojov.

Upozorňujem ďalej na skutočnosť, že štrukturalne zmeny v narodnom hospodárstve, ako nam to už dlhšie signalizujú ženy, ohrozujú ich realne socialne istoty. Prave ženy-matky, zvlášť živitelky rodín a tiež osamele ženy sú jednou z najrizikovejších skupín v súvislosti s uvoľňovaním pracovných síl. V pripravovanom zakone o regulácii zamestnanosti treba stanoviť socialno právne garancie týchto žien, ktore by zabránili poklesu životnej úrovne a súčasne, myslím si, že aj v širších súvislostiach bude potrebné poriešiť socialno-právne garancie rodín. Je proti základom ľudskosti, humanizmu, aby žena v nových ekonomických a spoločenských podmienkach mala znovu doplacať na to, že je matkou a spolu s ňou aj rodina.

Spoločenskú vážnosť materstva, ochranu rodiny, práv detí, treba zvýrazniť aj v zákone o rodine, najmä úpravou legislatívy okolo rozvodového konania a v oblasti vzťahov medzi manželmi v majetkovej časti v prospech detí.

Organizácia Slovenského zväzu žien, ale aj my, poslankyne za túto organizáciu, budeme robiť všetko pre to, aby sme tlmočili potreby a záujmy žien. Radi by sme o takýchto aktuálnych otázkach rokovať so zástupcami vlády Slovenskej socialistickej republiky a podieľať sa na hľadani východísk z nastolených problémov. Tu by som chcela povedať, že oceňujeme úsilie vlády napríklad riešiť zasonovanie vnútorného trhu detským tovarom prednostne pred vývozom. Obrátili sme aj na akčný výbor ROH na Slovensku s konkrétnou požiadavkou, aby v novokoncipovanom programe nezávislého odborového hnutia neabsentovali špecifická ženskej pracovnej sily. Riešeniu problémov žien a rodín by nesporne pomohlo vyššie zastúpenie žien v riadiacej sfére v štátnych orgánoch i v zákonodarných a zastupiteľských zboroch. Vitame pripravované slobodné demokratické voľby, od ktorých my, ženy očakávame, a myslím si, že právom, veď tvoríme 51 % z populácie tejto krajiny, že prinesú vyššie zastúpenie žien z počtu poslancov, ale aj vo vláde. Vyslovujem presvedčenie, že k pripravovanému zákonu o voľbách sa budú môcť čoskoro vyjadriť nielen poslanci, ale aj všetci občania našej vlasti.

Záverom mi dovoľte, tu na pôde najvyššieho zákonodarného zboru Slovenskej socialistickej republiky navrhnúť, aby sa spoločenský význam rodiny a výchovy mladej generácie viac odrazil aj v práci Slovenskej národnej rady, a to možno aj formou zriadenia Výboru SNR pre mládež a rodinu.

Ďakujem.

/Potlesk./

Podpredseda J. Široťňák:

Ďakujem poslankyni Kulinovej za vystúpenie, diskutuje poslanec Viliam Volko, pripraví sa poslanec Ján Majer.

Podpredseda J. Široťňák:

Slovo dávam Jánovi Majerovi, pripraví sa poslanec Košnár.

Podpredseda J. Majer:

Vážená Slovenská národná rada,
vážení poslanci,
vážené poslankyne,

Programove vyhlásenie novej vlády SSH, ktoré sme si dnes vypočuli, je de facto už štvrtým programovým vyhlásením za terajšie ôsme volebné obdobie Slovenskej národnej rady. I v predchádzajúcich programových vyhláseniach sa načrtávali programy, sľubovali riešenia, avšak skutočnosť sa vždy od sľubov odlišovala. Veríme, že tentokrát tomu bude inak. Značná časť členstva Demokratickej strany vkladá do novej vlády nádej, aj keď si je vedomá, že táto vláda je v prvom rade vládou politického kompromisu, až potom vládou odborníkov. Preto nás ako predstaviteľov Demokratickej strany zaráža, že sa v novej vláde Slovenskej socialistickej republiky dobiť nevytvoril priestor pre pôsobenie člena Demokratickej strany napríklad v rezorte zdravotníctva. Naše viaceré alternatívne návrhy neboli akceptované. Ubezpečujeme, že naši odborníci sú plne schopní zasiať zodpovednú vládnu funkciu k spokojnosti celej spoločnosti. Navyiac, navrhovaní odborníci sú schopní už dnes predložiť svoj program na perspektívny rozvoj rezortu. Žiadam preto predsedu vlády Slovenskej socialistickej republiky akademika Čiča, aby urýchlene predložil

navrhy na obsadenie voľných miest vo vlade SSR tak, ako o tom rozhodlo Predsedníctvo Slovenskej narodnej rady na svojej 47. schôdzi 12. decembra 1989. Naša Demokratická strana sa chce rovnako ako ostatné strany a spoločenské organizácie podieľať na reforme nášho spoločenského života, podporovať novú vládu SSR, avšak požaduje, aby bola aj vo vlade, tak ako v iných organizáciach, aj v Slovenskej narodnej rade plne rešpektovaná.

Ďakujem za pozornosť

Podpredseda J. Široliňák:

Ďakujem poslancovi Janovi Majerovi, diskutovať bude poslanec Jozef Koňnar, pripraví sa poslanec Emil Kuchárovic.

Poslanec J. Koňnar:

Vážna Slovenska narodna rada,
váženi hostia,

chcel by som vysloviť niekoľko poznámok k ekonomickej časti Programového vyhlásenia vlády SSR, prenejšie k niektorým narodo hospodarským aspektom a otázkam obsiahnutým v programovom vyhlásení. Chcel by som predovšetkým sám za seba oceniť, že ekonomickej problematike sa vo vladnom vyhlásení venuje náležitá pozornosť a že tvorí jeden z podstatných pilierov, ak som to správne pochopil, na ktorých budú spočívať všetky nasledujúce kroky vlády SSR.

V uvode programového vyhlásenia sa sama vláda SSR, okrem iných charakteristík, charakterizovala ako vláda na obmedzený čas, teda ako vláda na obdobie do volieb. Z tohoto hľadiska by som chcel povedať, že pokiaľ ide o narodo hospodarské aspekty programového vyhlásenia vlády,

nemôže sa vláda SSR pri koncipovaní krokov smerujúcich k zásadnej ekonomickej reforme orientovať iba na takýto krátky časový horizont a preto považujem za správne, že vychádza z koncepcných predstáv o ekonomických vzťahoch, o podobe československej a slovenskej ekonomiky aj v období vzdialenejšom, po voľbách.

Chcel by som podporiť predovšetkým tie časti vyhlásenia v tejto oblasti, ktoré sa týkajú projektu alebo programu zameraného na obnovenie krátkodobej rovnováhy v našej ekonomike a zvýrazniť skutočne nevyhnutnosť principiálneho riešenia otázok finančnej a inej pomoci hospodárskym organizáciám, ktoré sa ocitnú vo veľmi ťažkých podmienkach z hľadiska samofinancovania. Rovnako by som chcel zvýrazniť nevyhnutnosť vplyvať na vývoj federálne riadených odvetví v ekonomike Slovenskej socialistickej republiky a požadovať od vlády ČSSR, aby v tých odvetviach, ktoré majú na Slovensku veľmi významný podiel, skutočne neodkladne pristúpila k riešeniu výrobných programov pre celý rad slovenských podnikov osobitne v rezorte hutníctva, strojárstva a elektrotechniky, s cieľom zvýšiť pokiaľ možno bez otáľania, podiel finálnych výrob v SSR.

Dovoľte mi ešte jednu poznámku, ktorá sa týka rozpočtového provizória, ktorá sa dotýka vystúpenia pána ministra financií, cien a miezd Kováča k rozpočtovému provizóriu. Nebudem sa veľmi o tom šíriť, azda to ani nepatrí celkom sem. Skôr by sa o veciach dalo vecne diskutovať v súvislosti s návrhom zákona o rozpočtových pravidlách a potom v súvislosti so štátnym rozpočtom pre budúci rok. Ale preda len považujem za svoju povinnosť upozorniť, že 17 %-ný podiel objemu investičných a neinvestičných dotácií štátnym, družstevným a výrobným organizáciám treba veľmi starostlivo uvážiť z hľadiska ekomickeho dopadu na štruktúru produkcie v prvovýrobných odvetviach, predovšetkým v poľnohospodárstve, ale aj v lesnom hospodárstve a v rade iných a nevytvoriť tým dopredu stav neistoty pre hospodárske organizácie, ktoré majú investovať vklady spoločenskej

práce v jarných mesiacoch. Či im tieto vklady budú v patričnej miere cez mimocenové nástroje vrátené pre reprodukčné potreby v priebehu budúceho kalendárneho roku. Chcem teda požiadať vládu SSR, aby sa touto otázkou veľmi vážne zaoberala a urobila potrebné kroky, aby sa i federálne orgány k tejto otázke opätovne vyjadrili.

A napokon mi dovoľte poslednú poznámku. Osobne veľmi vitam, že vo vládnom vyhlásení je aj zmienka o tom, že sa prehodnotí projekt urbanizácie v zmysle zastavenia ďalšieho samoučelného, ekonomicky a sociálne škodlivého, extenzívneho narastania miest na úkor obcí, vysídľovania vidieka a podobne. Som povinný svojím voličom vo volebnom obvode číslo 7, voličom z Rače, Vajnory, i z ďalších obvodov, ktoré tam spadajú, dať odpoveď vlády SSR na interpeláciu, ktorú som podal v Slovenskej národnej rade koncom októbra tohto kalendárneho roku. Chápe, že situácia od konca októbra neumožňovala učiniť zádosť v zákonne stanovenej lehote do 30 dní dať vyjadrenie. Chcel by som len vláde SSR pripomenúť túto otázku, pretože sa nazdávam, že skutočne vláda SSR tak, ako som to navrhoval v interpelácii a požadoval, by mala prehodnotiť uznesenia prijaté začiatkom roku 1988, ktorými smeruje územný rozvoj Bratislavy do podkarpatskej oblasti, ktorá bezprostredne zo všetkých možných hľadísk ohrozuje existenciu takých jedinečných lokalít, akými sú Vajnory, Rača, a že teda by sa mal prehodnotiť aj prístup k predstave o narastaní počtu bratislavských obyvateľov do roku 2010 na uvažovaných maximálne pol milióna, čo podľa mojej osobnej mienky nie je celkom prejavom prekonania istých - povedal by som predstáv zodpovedajúcich vtedajšej dobe.

Napokon mi dovoľte, aby som povedal, že veľmi podporujem myšlienku zakotvenú v Programovom vyhlásení vlády SSR - nebudem citovať, ale azda parafrázovať, že hýbateľmi a tvorcami československej federácie musia byť predovšetkým národné republiky a nie centralizované rezorty, ale že tiež hýbateľmi v našom ekonomickom, spoločenskom, verejnom

Živote vôbec musia byť určené úrovne makro a mikro, ale aj úrovne zodpovedajúce logike priestorového usporiadania, že ekonomickými subjektami nie sú len podniky, či nie hospodárske organizácie a štátne riadiace centrum, že realnými subjektami ekonomiky vždy boli a musia byť v tomto zmysle budované aj také jednotky, ktoré majú charakter územných celkov, od obcí počnúc po národnú republiku končiac.

Záverom teda dovoľte, aby som vyslovil svoju osobnú mienku, že plne podporujem vládne vyhlásenie týkajúce sa ekonomickej časti, na ine sa necítim byť povolany a odborník a vyjadril svoju podporu vlade SSR pri plnení jej programového vyhlásenia.

Ďakujem za pozornosť.

/Potlesk./

Podpredseda J. Široťňák:

Ďakujem poslancovi Jozefovi Koňnarovi, slovo má poslanec Emil Kucharovic.

Poslanec E. Kucharovic:

Vážena Slovenska narodna rada,
priateľky a priatelia poslanci,
vážení hostia,

na ostatnej, t.j. 18. schôdzi Slovenskej narodnej rady som ako poslanec za Stranu slobody poďakoval našej mladeži za polozenie základov demokracie v našej spoločnosti. Teraz by som chcel predniesť niekoľko poznatkov zo súčasného uplatňovania demokratických princípov v praxi.

Dňa 8. decembra 1989 bolo v Prahe stretnutie zástupcov všetkých politických strán a občianskych iniciatív k riešeniu vzniknutej politickej krízy v súvislosti s menovaním novej vlády ČSSR. Stretnutie bolo oznámené až večer

dňa 7. decembra 1989. Prve kompletne stretnutie sa uskutočnilo v Paláci kultúry v Prahe od 15.00 do 17.00 hod., ja som zastupoval Stranu slobody. Pri zahajení rokovania oznámil pan Havel, že nie sme kompletní, pretože sa nedostavili zastupcovia občianskej iniciatívy Verejnosť proti násiliu. Pritom bolo pozabudnute, že rokovania sa nezúčastňujú ani zastupcovia Komunistickej strany Slovenska a tak slovenska reprezentácia bola zastupena iba Stranou slobody a Stranou slovenskej obrody, terajšou Demokratickou stranou. Aby rokovanie mohlo prebiehať, bol pan Havel v telefonickom spojení s panom Kňažkom. Musím sa priznať, že som sa dopustil zdantlivej chyby už pri rokovaní v prvom bode o obsadení funkcie premiéra a prezidenta. Tu som vyslovil názor, že ak občania na čelnej žiadali Dubčeka na Hrad, aby premiér bol českej národnosti a za Stranu slobody som žiadal obsadenie kresla ministra paliv a energetiky. Keďže zastupcovia občianskej iniciatívy VPN oznámili príchod na večernej hodiny, bolo zasadanie prerušené so začiatkom druhého zasadania o 20.00 hodine. Bol som prekvapený, keď zástupcovia VPN sa uspokojili s obsadením funkcie prvého podpredsedu vlády ČSSR a o obsadenie hlavné hospodárskych rezortov neprejavili záujem. Myslím, že to bola príčina tak slabého zastupenia Slovenska vo federálnej vláde.

Komunistická strana Slovenska už dávnejšie prestala presadzovať záujmy Slovenska vo federácii, čo vyvrcholilo tým, že bolo v Slovenskej národnej rade odhlasované vzdanie sa slovenskej ústavy, čomu predchádzalo silné ovplyvňovanie komunistických poslancov. Tuto chybu už sčasti Slovenska národná rada napravila.

Občianska iniciatíva VPN čiastočne zanedbala už v prvom kole presadzovanie slovenských záujmov vo federácii, čo je podmienené aj tým, že zatiaľ ignoruje nekomunistické strany na Slovensku. Počas prestávky zasadania politických strán a sil v Paláci kultúry prenikla z Prahy do centra VPN v Bratislave dezinformácia, ktorá skompromitovala moju

osobu. Pán Budaž sa mi osobitne ospravedlnil za jej rozšírenie, čo beriem, ale myslím si, že Slovensko to stálo jedno ministerské kreslo.

Môj celkový dojem z jednaní zástupcov politických strán a síl pri riešení vládnej krízy je, že české strany a sily pôsobili dojemom ako zväzok Svätoplukových prútov, ale reprezentanti Slovenska prišli každý so svojim prútkom. Mám obavy, že takto môže dopadnúť Slovensko aj pri pripravovaných slobodných voľbách.

V súčasnom období sa šíria rôzne polopravdy o činnosti a financovaní nekomunistických strán na Slovensku, teda Strany slobody a Demokratickej strany. Aj keď poslanci SNR môžu potvrdiť progresívne pôsobenie a vystupovanie poslancov za nekomunistické strany, považujem za potrebné informovať poslancov aspoň sčasti o financovaní nekomunistických strán a platení funkcionárov, hlavne v Strane slobody. Uvediem vlastný príklad. Od roku 1977 som členom Predsedníctva Ústredného výboru Strany slobody a predsedom západoslovenskej krajskej organizácie. Prehlasujem, že za vykonávanie týchto náročných stranických funkcií som nedostal ani korunu a tak sú na tom všetci čestní funkcionári našej strany. Na úrovni kraja máme platených dvoch pracovníkov, tajomníka a hospodársku pracovníčku, pritom platové zaradenie tajomníka umožňuje túto funkciu obsadiť iba členom so stredoškolským vzdelaním. Plat predsedu strany a ústredného tajomníka je nižší ako šéfredaktora týždenníka Sloboda a náš šéfredaktor je zaradený platovo nižšie ako šéfredaktor okresných novín. Z uvedených dôvodov sme dospeli k zásade, že vedúci funkcionári strany, vrátane krajských, sú navrhovaní do poslancových funkcií a vyšších funkcií zákonodarných zborov, a to hlavne pre zvýšenie ich politickej a spoločenskej vážnosti. Každý náš člen musel preukázať kus osobnej a občianskej statočnosti, aby vstúpil do nekomunistickej strany a riešil si mnoho problémov aj na pracovisku z toho vzniknutých. Som presvedčený, že naši občania preukážu v týchto dňoch, i v dňoch budúcich,

svoju zdravú politickú orientáciu a že Strana slobody zaujme so svojím programom dôstojné miesto medzi politickými stranami.

Záverom mi dovoľte, aby som podporil Programové vyhlásenie vlády Slovenskej socialistickej republiky.

Ďakujem.

/Potlesk./

Podpredseda J. Širotnák:

Ďakujem poslancovi Emilovi Kucharovicovi.

Vážené poslankyne,

vážení poslanci,

o slovo sa prihlásili bývali poslanci Slovenskej národnej rady z rokov 1968 - 1969 Vladimír Haviar a Anton Ťažký. Pretože zastupujú skupinu poslancov Slovenskej národnej rady, ktorí boli neoprávnene vylúčení z radov poslancov SNR, chceme im dať slovo. Verím, že ani vy nemáte námietky a súhlasíte s tým. Žiadam preto pána Vladimíra Haviara, aby sa ujal slova.

Pán V. Haviar:

/Potlesk./

Vážení pán predseda,

míli prítomní,

je tomu 20 rokov, čo som posledný raz stál pred touto tribúnou a dovoľte mi teraz pár slov. V prvom rade poďakovať Predsedníctvu SNR za pozvanie a že nás vlastne takýmto spôsobom rehabilitovali. Ešte raz srdečná vďaka.

A teraz mi dovoľte pár slov ako lekára. Naša spoločnosť sa nachádza teraz v štádiu ťažkej choroby. Diagnóza bola postavená, terapia nastavená a teraz sa nachádzame v štádiu rekonvalescencie. Rekonvalescencia však vyžaduje veľkú šetrnosť a čas, aby sa organizmus spoločnosti dobre zotavil. To je všetko, čo som vám chcel povedať. Ďakujem za pozornosť.

/Potlesk./

Podpredseda J. Širotnák:

Ďakujem pánovi Vladimirovi Haviarovi, slovo dávam pánovi Antonovi Tažkému.

Pan A. Tažký:

/Potlesk./

Vážene súdružky a súdruhovia poslanci,
vážení priatelia,

keď som prišiel na toto vaše zasadnutie, niektorí sa ma pýtali, komu vďačím za to, že po 20 tých rokoch som sa dostal znovu do tejto miestnosti, kde sa rokuje aj dnes o vážnych problémoch a osudoch nášho národa i celej spoločnosti. Rozmýšľal som, komu poďakovať. Nuž predovšetkým ďakujem neschopnosti nášho bývalého vedenia, ktoré nebolo schopné doviest' a vyvieť našu spoločnosť z tej krízy, do ktorej ho dostala už hneď vstupom vojsk v auguste 1968. A za druhé, a to hlavne, ďakujem tej sile, ktorá sa vedela a bola schopná postaviť do tohoto revolučného zápasu a poraziť totalitný režim, v ktorom sme všetci spolu, nielen tých 20 rokov, ale celkove 40 rokov žili. Tým som povďačný za to, že som tu.

Ja som z tohoto miesta neraz vystupoval, ale nikdy som nevystupoval s takým sľepeným svedomím, ako dnes prežívam, určite aj spolu s vami a s celou našou spoločnosťou, tu ohrovsku traumu, v ktorej žijeme. Pretože to, čo sa u nás odohráva, to nie je jednoduché ani tým, ktorí to zapríčinili, ani tým, ktorí majú spoločnosť z tejto krízy vyviešť. Vždy som sa snažil, keď som z tohoto miesta vystupoval ako poslanec Slovenskej narodnej rady, hovoriť o tom, čo som považoval za hlavné a ilmočil som nielen svoju mienku, ale mienku ľudí, ktorú som poznal osobne, pretože vždy som pracoval medzi ľuďmi a pre ľudí. Spome si len jeden príklad. Pri jednej príležitosti, keď sa prejednával problém bytovej výstavby na Slovensku, keď som povedal, že limitujúcim činiteľom bytovej výstavby na Slovensku bude pitná voda, v prestávke mi niektorí poslanci povedali: "Toto, prečo stále vnašáš takú skepsu do rokovania?" Neprešlo veľa rokov, a keď rozvažali pitnú vodu v cisternách aj v Bratislave, tak mi povedali, že som mal pravdu. To uvádzam len ako príklad, že nikdy som neštal z tohoto miesta demagogické problémy, ale vždy som štal to, čo je hlavné. A dnes som išiel s pocitom, to sa vám uprimne priznam, že na tomto rokovaní sa dozviem o tom, ako vy poslanci Slovenskej narodnej rady, predstavitelia slovenskeho naroda, pomôžete aj svojim dnešným rokovaním vyviešť túto našu spoločnosť a oslobodiť ju spod ťarchy, pod ktorou žije.

Suhlasím s tým, že treba, aby naši ľudia poznali programové vyhlásenie vlády SSR. To je veľmi dôležité. Ale myslím si, že treba si naň všetkým uvedomiť, a ja keď už som sa nen dostal, tak spolu s vami cítim zodpovednosť za to, či sa nám podari vytvoriť podmienky, aby sa programové vyhlásenie mohlo realizovať do života. A k tomu, aby sa mohli cieľe, ktoré sa v programovom vyhlásení vytyčujú, v živote realizovať, k tomu treba vytvoriť podmienky, aby bol pokoj, aby pracujúci v závodoch, vo fabrikách, na stavbách mohli pokojne pracovať, aby sa tá trauma, s ktorú

rou už žijú pomaly aj krmiči a dojičky, nedostala aj do mlieka, ktoré oni doja. To si treba veľmi vážne uvedomiť. A preto si myslím, a v tomto období považujem osobne za úlohu číslo jedna zvoliť nového prezidenta Československej socialistickej republiky, človeka, ktorý bude schopný túto spoločnosť upokojiť a vytvoriť podmienky pre to, aby robotníci, technici mohli spokojne pracovať a aby si mohli už konečne sadnúť do školských lavíc študenti, ktorí si musia uvedomiť, že ich čaká obrovská práca, obrovská zodpovednosť, doviesť to, na čo sa podujali, do víťazného konca. A budú to mať omnoho ťažšie, ako sme to mali my po roku 1945 i 1948, pretože táto spoločnosť potrebuje skutočne múdrych ľudí a nielen múdrych, ale odhodlaných obetovať všetko pre to, aby sa naše hospodárstvo z týchto problémov dostalo. Budú musieť vynaložiť mnoho úsilia. Na to sa musíme pripravovať my, na to musíme pripraviť naše deti, našich vnukov, vnučky, že ich nečaká nič ľahkého a že život z manifestácií prejde do tvrdej reality, a to je čestná a statočná práca.

Ďakujem vám za pozornosť.

/Potlesk./

Podpredseda J. Širotnák:

Ďakujem pánovi Antonovi Ťažkému.

Vážené poslankyne,

vážení poslanci,

o slovo sa prihlásil zástupca občianskej iniciatívy, člen Koordinačného výboru Verejnosti proti násiliu pán Ján Budaň. Podľa nášho rokovacieho poriadku v rozprave na schôdzi Slovenskej národnej rady môžu vystúpiť pozvaní predstavitelia politického, hospodárskeho a kultúrneho života so súhlasom Slovenskej národnej rady. Predsedníctvo

Slovenskej národnej rady odporúča vyhovieť žiadosti pána Budaja. Davam preto hlasovať. Kto súhlasí, aby v rozprave vystúpil pán Ján Budaj, nech zdvihne ruku!

/Hlasovanie./

Ďakujem.

Je niekto proti?

/Nikto./

Zdržal sa niekto hlasovania?

/Nikto./

Prosim pána Budaja, aby sa ujal slova.

Člen Koordinačného výboru VPN J. Budaj:

Vážení prítomní,
dámy a páni,

dovoľte mi pozdraviť vás menom Koordinačného výboru občianskej iniciatívy Verejnosť proti násiliu. Domnievame sa, že spolupráca občanov a Slovenskej národnej rady bude mať v budúcnosti už iný charakter, než tomu bolo v minulosti. Rovnako očakávame, a odvažujem sa povedať, že spolu s nami i slovenská verejnosť, že náš parlament bude mať vždy svoj názor a odvahu povedať a prosadiť ho. Nebudem vaše pracovné stretnutie príliš zdržiavať, dovoľte mi prejsť ku konkrétnym podnetom.

V ostatnom čase sa zrušenie článku 4 o vedúcej úlohe strany premieňa na skutočnú realitu. No treba povedať, že vláda, ani Slovenská národná rada neurobili potrebné kroky, aby sa kadrové zmeny diali jednotným a národohospodársky i politicky vhodným spôsobom. Revolúcia demokracie, ktorá sa pohla z námestia Slovenského národného povstania, je dnes na pracoviskách, je v miestach a mestách Slovenska, je v každej obci. Samozrejme, tak ako na úrovni vlády, i tam sa hovorí o kadrovej otázke. Súčasnú vedenie

Slovenska pred touto skutočnosťou nesmie ďalej zatvárať oči. Nik si neželá, aby sa postupovalo tak ako v roku 1948 alebo v období normalizácie. Kritériom nech nie je nič iné, len kompetencia a bezuhonnosť tak, ako vŕhade na svede. My sme si dovolili na túto temu vypracovať podnet, ktorý týmto prečítaním dávam na zváženie.

Navrhujeme, aby sa na národných výboroch oddelila kontrolná funkcia od vládnej. Znamená to, že v aparáte národných výborov nebudú poslanci. Aparát národných výborov je samozrejme potrebné previesť pod ministerstvá vnútra, pod priamu pôsobnosť vlády. Urýchlene je potrebné novelizovať zákon o voľbách do národných výborov tak, aby funkcionári národných výborov boli volení občanmi tej oblasti, ktorú spravujú, a to priamymi voľbami. Toľko pokiaľ ide o národné výbory.

Pokúšali sme sa najskôr názor aj na inštitúcie a podniky. Tu je situácia oveľa komplikovanejšia a v každom rezorte trochu odlišná. Domnievame sa, že zamestnanci môžu vedúcim a riadiacim pracovníkom vyjadriť dôveru alebo nedôveru. Spôsob, akým má tento proces prebiehať, treba stanoviť konkrétne pre podniky riadené federálne rezortne i pre podniky riadené národnými výbormi. A treba ho zverejniť.

Zodpovednosť za vysvetlenie, ktoré sa oneskoruje za vývojom situácie, leží na vláde, resp. na jednotlivých ministroch. Výdatnou pomocou pri tejto práci môže byť spolu práca so spontánne vznikajúcimi fórami jednotlivých odborov, ktorých spoluprácu - jednak sa tieto fóra iniciatívne ohlasujú na rezortoch, jednak spoluprácu, pokiaľ by tomu tak nebolo, môže sprostredkovať iniciatíva VPN. Pri hľadaní nových kádrov na tie miesta, kde bude vedúcim pracovníkom vyslovená nedôvera, sa Koordinačný výbor VPN stavia za metodu konkurzov. Ešte raz si dovoľím zdôrazniť, že k realite masového vyjadrovania sa pracujúcich ku kádrovým otázkam, ku kompetencii vedúcich pracovníkov, sa treba zasadne a veľmi konkrétne postaviť v krátkej dobe.

Pokiaľ ide o tretiu sferu riadenia, o kontrolné orgány, domnievame sa, že by mali byť obsadzované výlučne osobami bez straníckej príslušnosti.

Dovolim si ešte jednu kratku informáciu, ktorú mal vlastne predniesť Milan Kňažko, ale zatiaľ bolo umožnené vystúpenie len jednému zástupcovi VPN. Vďaka jeho iniciatíve sa podarilo získať malý príspevok k ozdraveniu ten toraz ku konkrétnemu ozdraveniu. Na pozvanie krajaných spolčiek vycestoval v minulých dňoch do Švajčiarska, aby sa zúčastnil na ich konferencii. Naši krajanovia mu symbolicky odovzdali veľmi konkrétny dar, lieky pre Slovensko v cene približne pol miliona švajčiarskych frankov. Sú to lieky pre širokú škálu chorôb, od rakoviny cez srdcovo cievne choroby atď., a lekárske prístroje a lekárske pomôcky. Obraciam sa týmto na kompetentných na ministerstve zdravotníctva, resp. vo vláde SSR, aby nám pomohli najšľ spôsob, ako tento pekny dar dostať na Slovensko v čo najkratšom čase. /Potlesk /

Dovolim si ešte jednu, tretiu, veľmi kratku poznámku. V posledných hodinách sa všetci dozvedame o udalostiach v Rumunsku. Naši občania spontánne sympatizujú, tak ako ľudia na celom svete, s bojom za demokraciu, ktorý prebieha aj v tejto krajine. A nemôže nás nenapíňať hrôzou a ľútosťou, keď sa dopočúvame o tom, že tam dochádza k obetiam na životoch. Domnievam sa, že aj Slovenská národná rada ako parlament Slovákov by v tejto veci mala zaujať stanovisko a prijať vyhlásenie.

Na záver ďakujem Predsedníctvu Slovenskej národnej rady i vám všetkým, že ste mi umožnili toto prvé vystúpenie občianskej iniciatívy na póde SNR a verím, že naša spolupráca bude pokračovať čím konštruktívnejšie i v budúcnosti.

Ďakujem

/Potlesk /

Podpredseda J. Širotnák:

Ďakujem pánovi Jánovi Budajovi za jeho vystúpenie, za inclatívne návrhy a osobitne pánu Kňažkovi za zabezpečenie liekov. V rozprave budeme pokračovať prihlásenými rečníkmi. Do rozpravy sa ďalej prihlásil poslanec Ján Borík. Udeľujem mu slovo. Pripraví sa poslankyňa Anna Kovalčíková.

Poslanec J. Borík:

Vážená Slovenská národná rada,
vážené poslankyne,
vážení poslanci,

vo svojom vystúpení by som chcel zaujať stanovisko k tej časti programového vyhlásenia vlády, ktorá sa týka otázky poľnohospodárstva. Ako všetci vieme, poľnohospodárstvo prešlo od 1.1.1989 na hospodárenie podľa nových zásad hospodárskeho mechanizmu. V programovom vyhlásení sa v časti o poľnohospodárstve a potravinárskom priemysle hovorí, že sa zhodnotí pôsobenie novej ekonomickej sústavy, najmä z pohľadu nákladovosti a na základe jeho výsledkov sa prijmu nevyhnutné korekcie ekonomických pravidiel a nástrojov. Chcem podporiť toto programové vyhlásenie tým, že tejto problematike bude skutočne potrebné venovať mimoriadnu pozornosť. Mimoriadnu pozornosť z toho dôvodu, ako som vystúpil aj na 16. schôdzi Slovenskej národnej rady, kde som spomenul, alebo som sa podelil s vami o skúsenosti, ktoré sme získali ako poľnohospodári v nitrianskom okrese. Ide o to, že úverovosť najmä podnikov, ktoré patrili medzi popredné jednotné roľnícke družstvá, rapídne narastala a nevytvára sa taká masa zisku, ktorá by zabezpečila rozšírenú reprodukciu. V sústave, ktorá zostala na ministerstve poľnohospodárstva, sa nachádza veľké množstvo prostriedkov, o ktorých ministerstvo rozhoduje a rôznymi metódami sú tieto prostriedky rozdelené do poľnohospodárskych podnikov. Tak, ako bolo aj naznačené, v I. štvrtroku

1990 majú byť tieto prostriedky rozdelené vo výške 17 % - ako som konzultoval ráno s ministrom poľnohospodárstva - a nie do výšky 25 %, ako sa pôvodne očakávalo. Čo to znamená? že sa úverové zaťaženie poľnohospodárskych podnikov znovu zvýši a pri tých vysokých úverových sadzbách to bude mať vplyv na hospodárske výsledky. Hovorím to z pozície ekonóma družstva, ktorého sa to priamo dotýka, ako zostavujeme plán a vieme, že tento dopad nemôže byť iným spôsobom nahradený. Čiže poľnohospodári strácajú ďalšiu istotu k tomu, ako zabezpečovať hospodársky výsledok aj v budúcom roku.

Ďalej sú v sústave ponechané prostriedky, ktoré sa rozdeľujú na investičné akcie prostredníctvom konkurzov. Sú určené akcie, na ktoré sa môžu dostať dotácie. Ja by som k tomuto mal znovu pripomenúť, že tridsať inžinierov v poľnohospodárskom podniku nevie zhodnotiť to, čo majú robiť, ale ďalší traja na ministerstve zhodnotia takú hľbu týchto konkurzov, na čo sa dajú subvencie. Myslím, že aj v tomto smere by mali byť prísnejšie pravidlá pre poľnohospodárov, aby sme vedeli, na čo sú určené subvencie, na čo nie sú, a podľa toho by sme mali možnosť voľného rozhodovania v poľnohospodárskych podnikoch, na čo ďalšiu výrobu zamerať.

Ďalšia pripomenúť, ktorú by som mal, sa týka otázky pridruženej výroby. Predseda vlády vo vystúpení uviedol, že v stavebníctve je úbytok zhruba 7 000 pracovníkov a prevažná časť teraz pracuje v poľnohospodárstve. Poľnohospodárstvo je na toto skutočne odkázané. Žiaľ, taká situácia skutočne je. Ale tieto veci treba zvážiť, treba zvážiť to, aké budú ceny a vstupy do poľnohospodárstva, aby poľnohospodári vedeli vyžiť z vlastnej výroby, aby hlavné svoje úsilie sústredili na zabezpečovanie poľnohospodárskej výroby a tým prispeli k napredovaniu našej spoločnosti. Títo pracovníci prichádzajú do poľnohospodárstva v prvom rade za tým účelom, aby viac zarobili i za podmienok

nížšej technickej vybavenosti a horšieho odborného vedenia, ako keď pracovali v stavebníctve alebo v strojárstve. Preto by som chcel požiadať vládu, aby tomuto smeru dala inú značku, nie zelenú, ako tomu bolo doteraz, najmä v oblasti tej pridruženej výroby, ktorá sa netýka využitia miestnych zdrojov, ktoré su v poľnohospodarských podnikoch a voľných kapacít, ktoré sa nevedia využiť v priebehu roku.

Ďalej mám jeden dotaz na vládu SSR. Vlani bolo vydané moratorium na reguláciu investičnej vystavby z 15. mája. Tato regulácia zatiaľ ešte platí. My robíme teraz plány, uzatvárame s poľnohospodarskými a stavebnými organizáciami, ktoré su aj mimo nášho rezortu, hospodarske zmluvy a nevieme na čom sme. Treba povedať aj v tomto smere, aka bude situácia a čo sa bude môcť stavať, aby sme sa vedeli v týchto dňoch zorientovať.

Chcem podporiť vyzvu predsedu vlády SSR akademika Čiča, kde nas vyzval a prostredníctvom nas všetkých občanov, aby sme s vysokou zodpovednosťou pristupovali k plneniu hospodarských uloh, aby sa naša spoločnosť nedostala do nejakej katastrofy, myslím po stránke hospodarskej. Zmeny sa urobili, myslím že su opravnene. Osobne som presvedčený, že táto vláda, i keď hovorime o vlade dočasnej, program, ktorý si vytyčila ako cieľ, sa bude snažiť plniť k plnej spokojnosti nás všetkých. Vyslovme jej podporu a na pracoviskách všetci pristupujme k uloham tak, aby sa jednak v tomto roku, i v buducem období čo najlepšie splnili.

Ďakujem za pozornosť.

/Poflesk./

Podpredseda J. Širokáňák:

Ďakujem poslancovi Jánovi Boríkovi.

Vážené poslankyne,
vážení poslanci,

vzhľadom na časový rozpis navrhujem teraz urobiť obredňajúcu prestávku. Do rozpravy su ešte písomne prichádzajú traja poslanci. Po prestávke ako prvá vystúpi poslankyňa Anna Kovalčíková. Rokovať začneme o 14.00 hodine.

Žiadam členov návrhovej komisie, aby sa počas prestávky zišli v malej zasedačke.

/Prestávka./

/Po prestávke./

Podpredseda J. Širotnák:

Vážene poslankyne,
vážení poslanci,

pokračujeme v prerušenej schôdzi Slovenskej národnej rady rozpravou o druhom bode programu. Slovo dávam poslankyni Anne Kovalčíkovej. Pripraví sa poslanec Viliam Volko.

Poslankyňa A. Kovalčíková:

Vážená Slovenská národná rada,
vážené poslankyne, poslanci,
vážení hostia,

včera večer sa zišiel klub poslancov bez politickej príslušnosti a široko sme prediskutovali aktuálne problémy, ktorými žijeme vo volebných obvodoch na celom území Slovenska. S úľavou môžeme konštatovať, že program vlády SSR, resp. informácia predsedu akademika Čiča, jej obsah, sa zhodujú s tými problémami, ktoré sme v doterajšej poslancovej práci analyzovali. Ako sme počuli z úst predsedu

vlády, vláda chce slúžiť ľuďu. Práve dnes voláme po tom, aby sme skutočne ustanovili človeka ako takého na to najvyšostnejšie miesto, aké si pravom zaslúhuje. Pritom väčšci vyznávame, že len psychicky a fyzicky zdatný človek môže produkovať, čo naša ekonomika teraz nesporne najviac potrebuje. A teda človek je potom dôležitejší, ako ten najproduktívnejší a najdokonalejší stroj.

Sme úprimne radi, že v poslednom období sú zverejnené údaje o skutočnom stave životného prostredia, o ktorom sme vedeli a konštatovali, že je nepriaznivé. Na našom jarnom zasadani Slovenskej národnej rady sme sa veľmi konkrétne otázkou životného prostredia zaoberali, stále však máme dojem, že odznelé pripomienky poslancov, resp. navrhované uznesenia sa riešia pomaly. V súčasnosti sa veľmi často zdôrazňuje a hovorí, že naša republika je srdcom Európy. Ale priznajme si, že to srdce je choré v tom najužšom slova zmysle. Konečne, počuli sme to z úst naslovovzatého odborníka pána profesora Haviaca. Program vlády naznačuje cesty ozdravenia tohoto stavu, ale každý občan očakáva konkrétne kroky, akou cestou bude vláda postupovať pri riešení problémov životného prostredia, ktorého negatívny dopad na zdravotný stav obyvateľstva je všeobecne známy.

Ďalej by som sa chcela dotknúť rezortu ministerstva poľnohospodárstva a výživy. Oceňujeme postup, a teda nové poňatie a smerovanie rezortu poľnohospodárstva a výživy, a to najmä v tom, že doteraz deklarovaná kvalita nad kvantitou bude mať zelenú. Zároveň chcem pripomenúť, aby sa reálne posudzovalo znečistenie životného prostredia týmto rezortom. Prispieť k tomu by mali nielen sami poľnohospodári, ale i ostatné rezorty, ktoré nám zabezpečujú výrobu priemyselných hnojív, chemických ochranných látok, poľnohospodárskej techniky a pod. Sú to slová ktoré znejú banálne, ale myslím, že vystihujú podstatu toho, čo väčšci od tohoto rezortu očakávame.

Chcela by som využiť prítomnosť nového ministra poľnohospodárstva a výživy SSR a chcem pripomenúť, že práve on veľmi dobre pozná problematiku poľnohospodárskeho nákupu a zásobovania, - odkiaľ prišiel na čelo tohoto rezortu, a chcem pripomenúť, že toto je veľmi boľavá stránka poľnohospodárov. I tohoto roku vypukla tá situácia, že vyprodukuje kvantá či obilia, alebo cukrovej repy, ako je to i v mojom volebnom obvode, alebo okrese a žiaľ uskladniť produkty spôsobuje problém skladovacích kapacít, ktoré sa v poslednom období alebo päťročniciach takmer neriešili.

Nedá nám, aby sme nevenovali pozornosť veľmi diskutovanej problematike, Sústave vodných diel Gabčíkovo-Nagymaros, ktorý, priznajme, na pôde Slovenskej národnej rady, bol málo ventilovaný a väčšina poslancov má málo informácií, a to prevažne len z prostriedkov masmédií. Vzhľadom na to, že programové vyhlásenie vlády otvára túto otázku, o ktorú sa zaujíma celá naša verejnosť, žiadame vládu SSR, aby nás postupne a včas kvalifikovane informovala o mienenom postupe, ktorý sa bude uskutočňovať rokovaním o zmene zmluvy medzi Československou socialistickou republikou a Maďarskou republikou. Nie je nám, poslancom, ľahostajné, ako sa v rozpočtovej sfére premietnu vynaložené finančné prostriedky vo vzťahu k rozpočtu Slovenskej socialistickej republiky, resp. rozpočtu federácie.

Ďalej k oblasti ekonomiky. Konštatujeme, že by mala udávať smer ako na Slovensku riešiť, resp. ako zabezpečiť stabilitu tohto rozhodujúceho faktora národného hospodárstva. V oblasti ekonomiky je pravda, že nová vláda zdedila ostré nedostatky a bremená. Je aj fakt, že vedeckotechnický rozvoj bol často iba slovnou záclonou faktického nezaujmu o inovácie a výsledky svetového i domáceho výskumu, vývoja a intelektuálneho hľadania. Chceli by sme však vedieť, ako konkrétne si nová vláda predtavuje realizáciu vedeckotechnického rozvoja v praxi. Určité smery však boli vysvetlené i vo vystúpení predsedu vlády, najmä ak berieme do úvahy tie bremená. Uvediem konkrétny príklad - ťažký

strojársky priemysel Slovenska, pripadá závodov valivých ložísk a kombinátu ZŤS, kde vypadá špeciálnej výroby znamená nevyjasnený výrobný program a tým stratu sociálnych istôt, hlavne toho robotníka, ktorý tvorí hodnoty a produkuje hmotné statky. Preto odporúčame vlade SSR, aby v spolupráci s rezortom Federálneho ministerstva hutníctva, strojárstva a elektrotechniky tieto boľave problémy riešila. Je to požiadavka volícov celého Slovenska, ale najmä Stredoslovenského kraja, kde je táto výroba v prevažnej miere sústredená.

Záverom netýka sa to stanoviska k programu vlády SSR, by som chcela zaujať postoj k práci poslancov Slovenskej národnej rady, nielen za seba, ale aj za ostatných poslancov bez politickej príslušnosti. Uvodom poviem, že nároky na prácu všetkých poslancov tohto zákonodarného zboru sú všeobecne rovnaké. No my, poslanci bez politickej príslušnosti, navyše i poslanci bez vyššieho pracovného zaradenia, ktorí zastupujeme kategóriu robotníkov a roľníkov i iných profesií, sme to mali doberať ozaň náradne a ľahko. Naša práca nebola umerne hodnotená ani na pôde Slovenskej národnej rady, ani vo volebných obvodoch, kde žijeme a pracujeme, kde tvoríme, a mali sme ľahkú pozíciu i na pracoviskách, a vôbec prenášať problémy a záujmy voličov na vyššie orgány. Uvediem to na konkrétnom príklade z môjho volebného obvodu. V roku 1987 prijala vláda SSR uznesenie č. 214 k sociálno-ekonomickému rozvoju okresu Rimavska Sobota, kde žiaľ musíme konštatovať, že v 80 tých rokoch 20. storočia je tento okres najzaostalejší na našom území. V súčasnosti v tomto demokratizačnom procese občania voliči sú aktívni, dožadujú sa účtov, hodnotia, kritizujú prácu všetkých poslancov, rovnako žiadajú odpovede, ako si plnili funkcie i na týchto úsekoch. Naš okresný národný výbor toto uznesenie rozpracoval a dal všetkým poslancom vyšších zákonodarných zborov konkrétne úlohy žiaľ, zabe z pozície obyčajného poslancu musíme konštatovať, že sme

nemohli rovnomerne naplniť tieto ulohy s poslancami, ktorí pracuju na rezortoch Slovenska, alebo zaujmajú ine pracovne postavenie a žiaľ sme krízizovaní i za také nespĺnené ulohy, ktoré z našej pozície bolo veľmi ťažko riešiť a doviesť do konca.

Záverom by som chcela povedať, že i v tomto poslavení, v roli štátnikov čestne chceme obstať do konca a plniť svoje povinnosti, či na pôde SNR, alebo vo volebných obvodoch.

Ďakujem za pozornosť.

/Pollesk./

Podpredseda J. Širotnák:

Ďakujem poslankyni Anno Kovalčíkovej. Diskutovať bude poslanec Viliam Volko, ktorý v prvej časti našej rozpravy, keď bol prvýkrát vyzvaný, pracoval v návrhovej komisii.

Poslanec V. Volko:

Vážené kolegyně,
kolegovia poslanci,
vážena vláda,
vážení hostia,

bol som poverený klubom poslancov - členov Strany slobody vyjadriť zásadný súhlas s programovým vyhlásením našej novej vlády. Za svoju osobu by som chcel k tomuto súhlasu dodať navyše, že ide o programové vyhlásenie nového typu, s mnohými inováciami oproti predchádzajúcim, vyjadrujúce osobitné úlohy, ktoré našu spoločnosť v tomto iste zložitom období, do ktorého vstupujeme, čakajú. Nebudem hovoriť všeobecne, dotknem sa dvoch tematických okruhov tohoto programového vyhlásenia.

K otázkam stavebníctva a investičnej výstavby musím v zásade konštatovať, že programove vyhlásenie hovorí pomerne málo, je pomerne stručné a dotýka sa len naozaj niektorých otázok. Iste sa pamätáte z minulosti, ako sa charakterizoval celkový stav na tomto úseku. Bola to obligátna formulácia, stavebníctvo opäť prekročilo plnenie úloh, ale v investičnej výstavbe naďalej pretrvávajú zásadné nedostatky. Tentoraz z programového vyhlásenia vlastne vyplýva, že tie závažné nedostatky nie sú už ani v investičnej výstavbe, ale sú v samotnom stavebníctve a o investičnej výstavbe sa radšej príliš veľa nehovorí. Osobne sa domnievam, že tak ako je formulovaná táto časť programového vyhlásenia, že sa zameriava skôr na problémy, ktoré má stavebníctvo v našej spoločnosti a nezaobera sa, alebo takmer sa nedotýka otázok, problémov, ktoré má naša spoločnosť so stavebníctvom. Domnievam sa, že v budúcnosti by bolo potrebné týmto otázkam venovať väčšiu pozornosť.

Druhý tematický okruh, ktorého by som sa chcel dotknúť, je otázka prehodnotenia projektu urbanizácie. Ide o zastavenie doterajšieho extenzívneho rastu miest, obmedzenie nežiadúceho vysídľovania vidieka a formovanie predpokladov pre vyvážený rozvoj mestských a vidieckych území alebo sídiel. Domnievam sa, že táto stať je príliš poplatná momentálnej publicistike, ktorá takmer v celom rozsahu zamieňa príčinu a následok, nejde na koteň vecí. Treba vidieť, že intenzívna urbanizácia, ktorá prebiehala na Slovensku zhruba od začiatku 50-tych rokov, vôbec nebola myslená ako urbanizácia. Urbanizácia sa nestavala ako cieľ, ale riešenie určitých spoločenských problémov vidieka viedlo k uvoľňovaniu pracovných síl a tým automaticky k presunu obyvateľstva do vidieka. Naopak možno povedať, že práve to uvoľňovanie pracovných síl na vidieku bolo ešte podstatne väčšie, ako bol presun, teda sťahovanie obyvateľstva z vidieka do miest. Vyše polovice obyvateľov vidieka, ako je zo štatistiky známe, pracuje v mestách. A tu

sa treba zamýšľať nad tým, čo bolo príčinou takéhoto stavu. Osobne som presvedčený, že základným faktorom, ktorý rozhodoval o tempe urbanizácie a ktorý vyvolal súčasný už kritizovaný stav, bola koncepcia štruktúry priemyslu, koncepcia optimálnej veľkosti podnikov, či už priemyselných alebo iných ekonomických aktivít, ktorá automaticky viedla k tomu, že takéto podniky potom nemohli byť na vidieku rozmiestňované, sústreďovali sa v mestách a vytvárali tak predpoklady a automaticky prilahovali obyvateľstvo do miest vo väčšom tempe, ako by bolo žiadúce a súčasne vyvolávali negatívne javy na vidieku. Neexistencia malých podnikov alebo ich nepočnosť, ich malý počet, ich obmedzenosť čo do rozvoja, to všetko je vlastne skutočným kořenom dnešného stavu. Nie nejaké zbožné pranie, nie nejaký projekt urbanizácie - ten je len dôsledkom, vychádzajúcim práve z tohoto základného princípu.

Urbanizácia je celosvetový jav. Prebieha v krajinách, kde neexistujú nijaké projekty, prebieha viac alebo menej samovoľne, niekde v určitých krajinách sa do určitej miery reguluje, inde nie, ale je to do značnej miery proces objektívny a ťažko sa mu nejako vyhnúť, je skôr otázka jeho miery, jeho racionality.

Toľko som chcel povedať. Ďakujem za pozornosť.

Podpredseda J. Širotnák:

Ďakujem poslancovi Viliamovi Volkovi. Do rozpravy sa písomne prihlásil poslanec Štefan Ivanko. Udeľujem mu slovo.

Poslanec Š. Ivanko:

Vážena Slovenska narodna rada,
vážene poslankyne,
vážení poslanci,

so zaujmom som si vypočul Programové vyhlásenie vlády SSR, prednesené jej predsedom akademikom Čičom. Z programového vyhlásenia vlády vyplýva, že vláda chce v oblasti politickej, ekonomickej, kultúrno-spoločenskej i v oblasti ochrany životného prostredia urobiť cestou hlboké, demokratické, prestavby politických, ekonomických i spoločenských vzťahov všetko na všestranný pozitívny rozvoj našej spoločnosti. Vo svojom vystúpení by som chcel obrátiť pozornosť členov vlády na niektoré konkrétne, ktoré by podľa môjho názoru, i podľa poznatkov, ktoré som získal v kontakte s voličmi i občanmi našej republiky, bolo potrebné zohľadniť pri podrobnejšom rozpracovaní programového vyhlásenia vlády do programovej činnosti jednotlivých rezortov, t. j. do práce jednotlivých ministerstiev.

V programovom vyhlásení vlády sa venuje veľká pozornosť ekológii, čo považujem za veľmi správne preto, lebo naše životné prostredie, ako sme už mnohokrát počuli, je pomerne veľmi zlé. Nebolo však v programovom vyhlásení vlády dostatočne objasnené, ako sa to bude riešiť, v súvislosti s potrebou riešenia energetickej situácie v našej republike. Nebolo napríklad v programovom vyhlásení vlády povedané, čo by bolo potrebné v tomto období povedať, ako pôjdeme ďalej s výstavbou jadrových elektrární. Neviem ako je to tu v Bratislave, ale konkrétne v Košiciach posluchači Vysoké školy technickej, v Prešove posluchači Filozofickej fakulty zbierajú krabice z rôzneho odpadu a robia určité alegorie, čím názorujú, ako by to vyzeralo v prípade havárie jadrových zariadení. Keďže pri Košiciach je plánovaná výstavba jadrovej elektrárne v oblasti dediny Kecerovce, myslím, že by bolo veľmi dobre,

keby sa jednak vlada k tomuto vyjadrila a jednak aby sa o tom verejne viac hovorilo preto, lebo naši občania nie su dostatočne informovani, ako su riešene napríklad bezpečnostne opatrenia, teda stabilita z hľadiska bezpečnosti i vo vzťahu k seizmicite daného prostredia. Pochopiteľne, že keď sa o tom takto verejne nerozpráva, potom su rozdielne názory. Na jednej strane su veľmi negativistické názory, určiti ľudia su v zásade proti budovaniu jadrových elektrární a naopak, mnohi, ktorí su odborníkmi alebo s tým roky prichádzajú do styku, su toho názoru, že budúcnosť aspoň najbližšia riešenia energetickej situácie je vo výstavbe jadrových elektrární.

Ja si osobne myslím tak isto, že vzhľadom na to, že spaľujeme obrovské množstvo fosilných palív, v prvom rade uhlia, ale i dovezenej ropy okolo 15 tisíc ton, musíme počítať, že všetko to, čo spaľíme, fakticky aj spadne na naše územie s tým rozdielom, že čo pošleme za hranice, najmenej toľko príde aj spoza hraníc na naše územie. Náklady na odstraňovanie týchto spadov su už teraz obrovské, nehovoriac o tom, že veľkú časť nákladov ešte len prenesieme na plecia budúcej generácie. Je to tak v oblasti lesného hospodárstva, tak v oblasti poľného hospodárstva, ale aj v oblasti zdravia našich občanov.

Dalej by som sa chcel v krátkosti vyjadríť k vodnému dielu na Dunaji. O tom sa v poslednom čase veľa hovorilo, v najposlednejšom čase sa už menia názory i u nas. Myslim si, že treba sa k tomu vyjadríť asi tak, že keď sa už do tejto stavby investovali také obrovské prostriedky, že by naša vlada mala urobiť všetko, aby sa pre našu ekonomiku z tejto stavby získal maximálny ekonomický efekt na jednej strane, a na druhej strane, aby ochrana životného prostredia a ekologické problémy boli riešene v súlade s poznatkami vedy.

Ďalší problém, ktorého by som sa chcel chronologicky dotknúť, tak ako boli jednotlivé problémy nanášané v správe, je otázka zdravotníctva. Aj keď sám nie som odborníkom v tejto oblasti, ale chcem sa k tejto problematike vyjadriť ako občan.

Pa prvé je u nás veľmi veľké plytvanie s liekmi. Všetci vieme, koľko liekov sa hromadí v domácnostiach, o čom sa už neraz písalo, lieky sa dávajú fakticky zadarmo a niektoré sa dávajú s protekciami. Myslím si, že v rezorte ministerstva zdravotníctva bude sa treba rozumne s touto otázkou zaoberať. Pri prejednávaní našej správy na krajskom združení poslancov v Košiciach v jeseni tohoto roku padli návrhy, že by bolo treba zaviesť určité poplatky za lieky. Pochopiteľne, ak taký návrh dáme, tak nikdy nebude populárny, lebo siahna na životnú úroveň obyvateľstva, ale nejakým spôsobom treba riešiť zainteresovanosť občana na tom, aby sa s liekmi neplytvalo a takisto aj zainteresovanosť zdravotníckych pracovníkov.

Druhá otázka, o ktorej sa mnohokrát diskutuje, je otázka organizácie našej lekárskej alebo zdravotnej služby. Vo svete sú rôzne organizácie. Mal som možnosť dlhšiu dobu pracovať v škandinávskych štátoch a musím povedať, že mne sa ich systém veľmi pozdáva. Na pozadí tohoto systému som prišiel k názoru, že v našom systéme sme predbehli reálne ekonomické možnosti. V škandinávskych štátoch je taký systém, že v podstate každý je poistený a za lekárske úkony - teda bežné, ambulantné sa platí, pričom lekár dá kvitanciu, ktorá sa potom posiela cestou zamestnávateľa do poisťovne a podľa výšky platu sa vracajú finančné prostriedky naspäť. Čiže občan má istotu, že dostane potrebnú lekársku starostlivosť a vzťah medzi lekárom a pacientom je korektný, čistý, nehovori sa o úplatkoch, niet žiadneho podozrievania. Na druhej strane

lekar je zainteresovaný na tom, aby lekársky úkon urobil čo najlepšie, lebo keď ho bude vykonávať zle, bude mať prázdnu ordináciu.

Ďalej by som sa chcel dotknúť niektorých ekonomických otázok, pretože ma zaujala veta v programovom vyhlásení, ktorá znie: "Ekvivalentná výmena tovarov vo vnútri ekonomiky, a to aj pri medzinárodnej výmene." Dotkol by som sa prvej časti vety z toho hľadiska - ako poľnohospodársky odborník aj tu na pôde Slovenskej narodnej rady som sa už viackrát vyjadril, a na našom výbore mnohokrát, že výmena tovarov medzi poľnohospodárstvom a ostatnými odvetviami národného hospodárstva je neekvivalentná a je na škodu vecí, že je to tak dlho, že je tak veľké prerodeľovanie národného dôchodku na vyrovnanie tejto neekvivalentnej výmeny. Ako viete, v rámci federácie to činí 77 mld a v rámci SSR okolo 22 mld. Bolo to už aj vysvetlené, z čoho sa tieto položky skladajú. Chcel by som ale povedať, a žiadal by som aj nového ministra poľnohospodárstva, že treba začať pracovať na cenových nástrojoch tak, aby bolo každému jasné, kto za koľko tovary vyrába a za čo sa tieto tovary predávajú, aby proste nikto nikomu nebol nič dlžný.

V minulosti som už uvádzal, že ceny niektorých vstupov do poľnohospodárstva stúpili mnohonásobne. Ak si pamätáte, v minulosti som uvádzal taký pojem - lišta na kosu, alebo náhon na kosu pri určitých rezačkách, že to stálo niekedy 800,- Kčs, potom 1800,- Kčs a minulý rok napríklad 8000,- Kčs. Napríklad cena pšenice stála najprv 155,- Kčs, potom 160,- Kčs a teraz okolo toho osciluje plus - minus 10,- Kčs. Maloobchodná cena mlieka sa u nás nemenila hádam 20 rokov, cena cukru 7,20 Kčs je z hľadiska svetových meradiel taká, že teraz, keď sme uvoľnili hranice, tak najprv sme mali jeden problém, ktorý sme riešili v jesenných mesiacoch a možno za chvíľu budeme riešiť z druhej strany ten istý problém.

Ciže prechádzam k ďalšej problematike, a to problema-
 tike cien potravín a príliš vysokých cien priemyselných
 tovarov u nás. Každý, kto z vas bol vo vyspelých západných
 štatoch videl, ak berieme len čisto tovarovú výmenu, za
 koľko jednotiek potravinových komponentov môže kúpiť
 napríklad spotrebný tovar v elektronike, šatstve atď. Ze
 to je nepomer, že za cenu 150 litrov mlieka kúpite naprik-
 laď JVC a u nás za cenu 150 tých litrov mlieka nekúpite
 ani kazeľu. Takže tieto nepomery tu sú a my keď sme do-
 raz robili takú politiku, že sme doplácali na potraviny
 preto, že sme chceli udržať životnú úroveň, tak ďalej to
 takto ľahko budeme môcť robiť. Bude potrebné prehodnotiť
 celý systém preto, lebo fakticky ide len o prerozdělova-
 nie. Momentálne si myslím, že ani jeden z našich nových
 ministrov, ani to od nich nežiadam, by neboli v stave pove-
 dať, ktoré odvetvie je tak vysoko rentabilné, ktoré dáva
 toľko zdrojov do národného dôchodku, že sa môžu dať pre-
 rozdeľovať, a ktoré je tak nerentabilné, že ozaj sa na
 neho dopláca.

Druhá časť vety, ku ktorej sa chcem vrátiť, je otázka
 medzinárodnej tovarovej výmeny. Bývalý americký prezident
 Nixon povedal, že situácia vo svete sa vyvíja tak, že
 bohatší sa stávajú bohatšími a chudobní sa stávajú chudob-
 nejšími (čiže nožnice sa otvárajú. Súdruh Gorbačov) na
 OSN o tom hovoril, že sa ďalej otvárajú nožnice medzi se-
 verom a juhom. To sú veľké svetové problémy. Ale nás bez-
 prostredne sa tieto problémy týkajú v tom zmysle, že z
 bohatých kapitalistických štátov nakupujeme drahé. Ti,
 ktorí pracujete v priemysle, alebo my, ktorí pracujeme v
 školstve alebo vo vede, vieme, že akýkoľvek prístroj,
 ktorý kupujeme z dolarovej oblasti je taký drahý, že je
 teoreticky ťažko vypočítať jeho návratnosť. V ťažby voči
 nám sú takéto. Preto je otázka, ako rýchlo sa budeme otvá-
 rať svetu, to je vec ekonomov, aby sme na toto otvorenie
 veľmi nedoplatili.

Uvediem konkrétny príklad, ktorý sa bude týkať nášho ministerstva, teda ministra poľnohospodarstva. V programe vom vyhlásení sa uvádza, že budeme dovažovať bielkovinové komponenty, ale my sme tu počuli, že vajička vyvážame za cenu obalu. Tak staviam otázku, koľko vajičiek treba vyviezť, aby sme doviezli bielkovinové komponenty na výrobu jedného vajteka? Počuli sme už, že za posledné roky v dôsledku tejto neekvivalentnej výmeny sme prerozdělili náš národný dochodok v prospech kapitalistických štátov, že si musíme dávať obrovsky pozor na to, aby prerozdelenie v prospech bohatých, tak ako to hovoril Nixon, aby nešlo na náš úkor. V programovom vyhlásení vlády som vycítil, že to všetko majú na pamäti, ja to len akcentujem preto, lebo niektoré veci som mal možnosť aj sám vycítiť. Teda konkrétne k dovozu bielkovinových komponentov. Dovožame ich teraz, sudruh minister, myslím za 4,5 mld devízových korun a dovažame ich roky. Prítom sú návrhy na predchádzajúcom ministerstve na riešenie bielkovinového problému z vlastných domácich zdrojov, nie na 100 %, ale do vysokého stupňa. Predstavte si, že tak to riešia všetky západné štáty. Konkrétne keď som bol pred dvoma rokmi v Dánsku, tak som bol prekvapený, ako nás v tomto riešení predbehli i na prvek tomu, že majú prostriedky na nákup týchto bielkovinových zdrojov. Konkrétne napríklad strukoviny pestujú na 5,7 % ornnej pôdy a my v SSR asi na 2,8 % ornnej pôdy, pričom strukoviny sú zdrojom týchto bielkovín. Keď som sa pytal na dánskom ministerstve prečo to takto riešia, odpovedali, že preto, aby boli menej závislí od USA a aby v prípade výkyvov na svetových trhoch na to nedoplacali. Aj naši susedia v Maďarsku a Rakúsku takisto riešia tento problém, dokonca i v NDR. My ostávame zase ako enklava v tejto oblasti za trendami, ktoré sa riešia v západných štátoch.

Chcel by som ešte povedať päť slov k problematike reálnych miezd. Myslím si, že treba veľmi otvorene povedať, aká je u nás situácia. Každý, kto mal možnosť cestovať, vie, že príčina vysokého podielu nákladov na potraviny u nás, čo presahuje asi 50 %, a považujeme to vzhľadom na príjmy rodiny za veľa, spočíva v tom, že sú nízke reálne mzdy. Navyplýva to z toho, že sú drahé potraviny, ako hovoril v minulosti aj predchádzajúci premiér federálnej vlády, ale z toho, že sú nízke reálne mzdy. Treba otvorene povedať, že naše reálne mzdy, tak ako sa vyvinuli, sú troj - až štvornásobne nižšie, ako reálne mzdy vo vyspelých západných štátoch. Preto je relatívny podiel na potraviny vyšší. Ale v západných štátoch je práve to ostatné veľmi lacné, teda priemyselné výrobky. Čiže čo ostane, za to možno kúpiť nepomerne viac v porovnaní s našim občanom. Vieme - ja to teraz nehovorím preto, aby sme to mohli hneď riešiť, že príčina je v nízkej spoločenskej produktivite, ale i v individuálnej produktivite práce. A to bude treba riešiť a vláda aj naznačila cesty riešenia.

Pri tejto príležitosti by som chcel obrátiť pozornosť na to, že doterajší plánovací systém, kde podniky plnili plány a na to využívali všetky svoje výrobné kapacity, neumožňoval rýchly prenik vedeckých poznatkov do výroby, do technológií a dokonca zabraňoval preniku vedy do výroby v dôsledku toho, že sa narúšal existujúci plán. Preto si myslím, že v súčasnom období sú tu najväčšie zdroje, ktoré máme ako použiteľné, naše vlastné, národné zdroje, ktoré bude treba rýchlo mobilizovať, aby sme ten mozgový potenciál, ktorý náš národ má, tak v oblasti chemických vied, v oblasti biotechnológie, ale aj v oblasti elektroniky a ďalších, rýchlejšie uviedli do výroby a zabezpečili výrobu takých tovarov, ktoré by boli na medzinárodnom trhu ekvivalentne výmenné a v dôsledku toho by sme mohli zvýšiť nákup spotrebných tovarov. Pri tejto príležitosti vyslovujem názor, že by sme nemali ísť populárnou cestou nákupu

spotrebných tovarov za tvrdé valuty, ale skôr využiť tieto prostriedky na nákup takých technológií, ktoré takéto tovary, alebo iné výmenné tovary umožnia rýchlejšie vyrábať.

V programovom vyhlásení vlády sa hovorilo i o potrebe reorganizácie československej, resp. Slovenskej akadémie vied. Diskutuje sa o tom v poslednom čase dosť a myslím si, že bude treba podporiť názory, aby vedeckí pracovníci boli viac vedení a stimulovaní k tvorbe a získavaniu nových vedeckých poznatkov, než k získavaniu členstva alebo člena korešpondenta, alebo člena slovenskej alebo československej akadémie vied. Pri tejto príležitosti podporujem názory, a ukazuje sa, že by to bolo celkom rozumné, aby sa zrušila odmena za členstvo v akadémii a práva a povinnosti členov akadémie by sa dali do súladu s vyspelými štátmi, kde sa členstvo v uvedených národných alebo kráľovských akadémiách udeľuje ako čestné. Ako príklad môžem uviesť, že člen anglickej kráľovskej akadémie, ktorý bol minulý rok na návšteve v Sovietskom zväze, dostal pri diskusii v akadémii otázku, aby povedal niečo o právach a povinnostiach člena Britskej kráľovskej akadémie. Odpovedal: "Ja som vás dobre porozumel. Najskôr poviem o povinnostiach. Povinnosti sú také, že člen Britskej kráľovskej akadémie musí ročne platiť 5 libier. Výhody sú také, že za to dostane časopis za 7,5 libier, čiže má čistý zisk 2,5 libry za celý rok".

Ďalej by som chcel podporiť tú oblasť programového vyhlásenia, kde sa venuje značná pozornosť ďalšiemu rozvoju nášho školstva, celej vzdelávacej sústavy a starostlivosti o mládež. Chcel by som podporiť, aby sa posilnil rozvoj vedy na vysokých školách a aby sa výchova na vysokých školách užšie prepojila s tvorbou vedeckých poznatkov, aby poslucháči mohli pracovať v laboratóriách na moderných nových zariadeniach, a to na takých, ktoré už prax má alebo bude mať. Len takto sa dá pripravovať mládež pre budúce progresívne programy našej ekonomiky.

Záverom mi dovoľte, aby som odporučil programové vyhlásenie vlády SSR schváliť.

Ďakujem za pozornosť.

/Potlesk./

Podpredseda J. Štrotňak:

Ďakujem poslancovi Ivankovi za vystúpenie. Poslanec Ivanko bol posledný z prihlásených rečníkov. Mam otázku, či sa ešte niekto z poslancov hlási o slovo?

/Nikto /

Keďže sa nikto nehlasí, vyhlasujem rozpravu k druhému bodu programu za skončenú.

Mam otázku na predsedu vlády SSR akademika Milana Čiča, či si žiada záverečné slovo

Akademik M. Čič:

Chcem sa v prvom rade opýtať, či trvajú poslanci na tom, aby som teraz odpovedal na otázky. Mohol by som odpovedať, ale dalo by sa to riešiť aj tak, že by som dal písomnú odpoveď

Podpredseda J. Štrotňak:

Odporúčam, aby sme to riešili nasledovne. Po záverečnom slove, pokiaľ si ho predseda vlády SSR M. Čič vyžiada, dame možnosť vystúpiť ministrom finančn., cien a miezd SSR a potom by prípadne členovia vlády mohli na niektoré otázky odpovedať. Na otázky, ktoré zodpovedané nebudu, bude dana písomná odpoveď v stanovenej lehote 30-tich dní

Suhlasíte s takýmto návrhom?

/Poslanci vyslovili súhlas./

Pytam sa predsedu vlady SSR akademika Milana Čiču, či si žiada zaverečne slovo? Ak ano, prosím, aby sa ujal slova

Predseda vlady SSR akademik M. Čič:

Vážene predsedníctvo,
vážene poslankyne,
vážení poslanci,

Len veľmi krátko. Som rád, že všetci vystupujúci, ktorí hovorili o problémoch uvedených v programovom vyhlásení, podporili toto vyhlásenie. Ďakujeme za pripomienky, kritické poznámky, odporúčania. Pôvodne som povedal, že máme rozpracované aj akčné opatrenia a ešte v ďalšom dopracovaní využijeme všetky podnety, ktoré sme tu dnes od vás dostali. Ďakujem vám aj za dovecu, ktorú ste nam týmto vyjadrili

Ďakujem za pozornosť
/Potlesk /

Podpredseda J. Široňák:

Ďakujem predsedovi vlady akademikovi Milanovi Čičovi. Pytam sa pana ministra financií, cien a miezd Ing. Michala Kovača, či si žiada slovo?

/Áno./
Dáva mu slovo

Minister financií, cien a miezd SSR M. Kovač:

Myslím, že by som v súvislosti s rozpočtovým provízom chcel odpovedať iba na jednu otázku, a to, či 17 % neinvestičných a investičných výdavkov na dotácie štátnym hospodárskym organizáciám a družstevným organizáciám bude

s ohľadom na novú situáciu postačujúce. Podľa prepočtov, ktoré máme na Ministerstve financií, cien a miezd SSR, očakávame, že tohoročné dotácie pre tieto organizácie a pre tieto účely budú činiť asi 13 %. V tomto rozpočtovom provizóriu je ako úvaha 17 %. Domnievame sa, že by to malo postačiť aj na prípadné neočakávané potreby.

Ďakujem.

Podpredseda J. Širotňák:

Ďakujem ministrovi financií, cien a miezd. Chce niekto z členov vlády reagovať na programové vyhlásenie? Zároveň odporúčam, ak by chcel súčasne odpovedať na niektoré otázky, aby uviedol meno poslanca, ktorému bude odpovedať, aby sme mohli zosumarizovať, komu treba odoslať odpoveď písomne.

Nech sa páči, pán podpredseda Markuš.

Podpredseda vlády SSR J. Markuš:

Vážené Predsedníctvo SNR,
vážené poslankyne,
vážení poslanci,
milí hostia,

ja by som samozrejme na programové vyhlásenie už ne-reagoval, reagoval by som na niektoré otázky poslancov. Pretože čas pokročil, budem reagovať len na niektoré vybrané otázky.

Prvý okruh otázok, ktorý nastolili poslankyne Remšíková a Kullinová, sa týka žien. Dočasne mi to patrí do rezortu a dúfam že nie dočasne mi to patrí k srdcu. Chcel by som povedať, že sme si navykli, a naši ekonómovia to stále tak berú, že ekonomika je vlastne niečo, čo vyrába materiálne predmety. A všetko iné, to už nie je ekonomika. V skutočnosti je ekonomika vynakladanie obmedzených spo-

čenských zdrojov a predovšetkým ľudského času, pretože ľudský čas - to je náš život, teda vynakladanie obmedzených spoločenských zdrojov na uspokojovanie spoločenských potrieb.

Uvediem príklad: keď zoberieme matku, ktorá vyrába cigarety, tá tiež uspokojuje nejaké spoločenské potreby. A zoberieme druhú matku, ktorá vychováva dieťa a na výchovu vynakladá svoj, alebo náš obmedzený spoločenský zdroj, náš ľudský čas, tá takisto uspokojuje spoločenské potreby. A keď si postavíme oproti sebe tieto dva spôsoby, dva smery uspokojovania potrieb, tak si myslím, že netreba klásť rečnickú otázku, ktorý z tých dvoch spôsobov uspokojovania potrieb je spoločensky závažnejší. Aby nedošlo k omylu, ja som nefajčiar. Chcem povedať toľko, že nemožno stavať otázku tak, že prestaneme vyrábať cigarety a venujeme všetky spoločenské zdroje na výchovu detí. Samozrejme, to je štrukturálny presun, ktorý niečo od spoločnosti žiada. A to je iba jeden príklad. Takýchto štrukturálnych presunov, pokiaľ predĺžime materskú dovolenku, bude viac. Čiže presunie sa spoločenská práca, vynakladanie spoločenských zdrojov z jednej sféry do druhej. A každý štrukturálny presun je spojený aj s istými tvrdosťami a ťažkosťami. Lenže, hovorím samozrejme sa svojou osobu, to je už vec presahujúca vládu, to je vec práve zákonodarných zborov, aká sa prijme zákonodarná úprava. Ale za seba hovorím, že budem podporovať také riešenie, ktoré uľahčí tento spôsob vynakladania obmedzených spoločenských zdrojov, ktoré uľahčí našim ženám.

Takisto by som odpovedal, že my máme v novelizovanom zákonníku práce ešte industriálnu formu zamestnanosti a nie tú, ktorá sa už v modernom svete rodí a aj realizuje. A v tej bude skutočne miesto aj pre osamelé ženy, ženy vôbec, ktoré potrebujú pružnú pracovnú dobu, čiastkové úväzky, ktoré potrebujú takýto flexibilný - učene povedané - model zamestnanosti.

K otázke poslancov Brošovskeho, Herzmanovskeho, Rybníkarovej, Pokusu a Barillu, ktoré sa týkali čiastočne určitých oblastných problémov, chcem povedať, že táto vláda je vláda, t. j. služobníčka celého Slovenska. Preto jej nemôže byť jedno, keď sú tu nejaké problemové oblasti, keď sú do konca zaostale zóny a oblasti. Chcel som ešte doložiť to, že v rámci skracovania, aby to naše programové vyhlásenie nebolo také dlhé, sme vynechali formuláciu, že chceme buď dovať spoločnosť obrátenú k prírodným, kultúrnym a duchovným hodnotám a chceme, aby sa tieto hodnoty vyvíjali a rozvíjali v každej oblasti Slovenska. Nechceme, aby sme mali na Slovensku enklavy zaostalosti a upadku. To je jedná stránka veci. Druhá stránka veci je však tá, že predsa len smerujeme od centralistického riešenia problémov k rozhodovaniu o svojich osudoch sami, v mestách, obciach, oblastiach. To je aj vyjadrené v programovom vyhlásení. Keď by som povedal, že si realisticky uvedomujeme, že smerujeme k tomuto cieľu a v tomto zložitom prechodovom období bude aktivita vlády potrebná aj na to, čo si v budúcnosti riešiť budú aj samotné obce, mesta, oblasti.

K otázke poslankyne Lagovej, ktorú nám dávajú aj viacerí občania a ktorá sa týkala vykúpenia lovarov občanmi Rakúska a Maďarska. Odpoveď by som rozložil na dlhodobú, strednodobú a krátkodobú polohu. V tej dlhodobej a strednodobej polohe je to pekne a harmonické. Keď bude monetarizovaná ekonomika, keď bude československá koruna konvertibilná, tak vlastne to, že tu niekto kupuje maso, to je náš export, o ktorý sa nemusíme starať prostredníctvom nejakých firiem, ale sami tí ľudia, ktorí si u nás maso kupia, nám robia export. A smeruje to aj k posilneniu kurzu koruny. Pretože keď chcú u nás kupovať za koruny, tak si tie koruny musia nejakou formou vymeniť, čiže strednodobo a dlhodobu sa kurz koruny bude posilňovať. Krátkodobu je samozrejme problém iný. Krátkodobu hrozia práve tie problémy, ktoré ste tu nastolili, ktorých sa

obavate, a východisko z nich vidíme v dvoch oblastiach. Prva oblasť je oblasť občianskych iniciatív, kde môžeme apelovať najmä na našich občanov, a pokiaľ na to máme možnosť aj na občanov rakuských a poľských, aby pochopili túto prechodnú situáciu. Druhá oblasť je oblasť colnej politiky a aj operatívnych opatrení, ktoré týmto veciam zamedzia.

K otázke poslanca Košnára. Aj ÚV NF SSR nás vyzval, aby sme vo vlade robili všetko tak, aby to obstálo aj dlhodobo. Tak to aj chceme robiť, tak je to aj v litere a v duchu programového vyhlásenia vlády.

K otázke otvárania sa svetu. Pozrite, otázka nestojí tak, či sa budeme alebo nebudeme otvárať svetu. My sa budeme otvárať v každom prípade, či si to prajeme alebo nie. To je objektívny proces. Otázkou je to, či sa budeme otvárať rozumne a efektívne, alebo či sa budeme otvárať - prepáčte za výraz - hlúpo a neefektívne.

K otázke poslanca Košnára chcem povedať toľko, že skutočne preto, aby programové vyhlásenie malo svoju únosnú mieru, nedávali sme tam to, ako si predstavujeme koncepciu ekonomickej reformy hlbšie a podrobnejšie. Na záver týchto mojich niekoľkých poznámok môžem však zodpovedne vyhlásiť, že máme pripravené proreformné opatrenia, ktoré nielen možno, ale aj treba urobiť ihneď alebo v najkratšom možnom čase, a budú zároveň v plnom súlade s novou koncepciou reformy, ktorá je pochopiteľne dlhodobá.

Ďakujem za pozornosť.

/Potlesk./

Podpredseda J. Širotňák:

Ďakujem podpredsedovi vlády pánovi Markušovi. Chce ďalej ešte niekto z vlády vystúpiť. Nech sa páči, podpredseda vlády Lexa.

Podpredseda vlády SSR V. Lexa:

Vážená Slovenská národná rada,
vážené poslankyne a poslanci,

budem veľmi stručný a budem heslovite odpovedať na tie otázky, ktoré boli položené, ale predsa len mi to nedá, aby som na niektoré nezareagoval.

Predovšetkým by som chcel odpovedať na skupinu otázok, týkajúcich sa investičnej výstavby. U nás v republike je skutočne v tejto oblasti veľká nerovnováha. V tomto roku sa tento problém chcel riešiť administratívne, s tým, že sa prijalo moratórium v investičnej výstavbe. Dá sa povedať, že na Slovensku moratórium nedopadlo najhoršie v čerpaní investičného limitu, pretože sme zaradili mimo plán stavby v rozsahu 1,1 mld Kčs do ekologickej oblasti. Ovšem kapacita nášho stavebníctva, ale aj strojárskych rezortov, je mimoriadne vyťažená. Napríklad rozostavanosť v ekológii podľa stavu, ktorý očakávame k 31.12.1989 pri začatí stavieb plánovaných na rok 1990, nám vzrastie z pôvodných 2,6 mld Kčs na 4,9 mld Kčs. Teda musíme zlepšiť kapacitné zabezpečenie ekologických stavieb, pretože inak všetky, aj tie naše najlepšie plány, by zostali len na papieri.

Na jednu stavbu v ČSSR pripadá priemerne 14 ľudí. Vychádzajúc z tejto skutočnosti máme za povinnosť

reštrukturalizovať naše stavebníctvo v tom smere, aby išlo do dokončovacích procesov a nie stavbu rozostavť, nechať a ísť na inú. Priemerná doba vystavby vo svete sa pohybuje v rozpätí 2 až 2,5 rokov, u nás je to až 5 rokov. Z uvedeneho vyplýva, že je žiaduce zužiť front rozostavanosti a usilie smerovať na dokončenie tých stavieb, ktoré máme rozostavane. Važne problémy pretrvávajú pri zabezpečovaní najmä ekologických stavieb, ale aj iných, a technológií, ktoré dodávajú federálne riadené rezorty, najmä Federálne ministerstvo hutníctva, strojárstva a elektrotechniky. Spoločne hľadáme cestu, ako toto napraviť.

Moratorium pre budúci rok sa nepredpoklada, ale pravdepodobne pôjde o nasledovne: budú podstatne sprísnené kritéria pre začínanie vystavby /to bola otázka, ktorú dal pan poslanec Borík/. Predpoklada sa, že pokiaľ hospodárska organizácia bude chcieť začať stavať, u investícii do 5 mil. Kčs musí uložiť /deponovať/ 50 % rozpočtových nákladov v banke. Musí teda vinkulovať v banke a až potom, za podmienky, že má stavebné povolenie vydané narodným výborom, môže organizácia začať stavať. U investícii nad 5 mil. Kčs rozpočtových nákladov musí uložiť viac, a to 2,5 mil. Kčs plus 25 % z rozpočtových nákladov stavby, presahujúcich 5 mil. Kčs, maximálne však 100 mil. Kčs. To znamená, že je tu snaha ekonomickým spôsobom obmedziť začínanie nových stavieb a súčasne znížiť rozostavanosť týmto postupom. Je to zatiaľ návrh, ktorý je predložený na rokovanie federálnej vlády a predpokladám, že v najbližšom období bude prijatý.

K stavebníctvu. Rentabilita výrobných fondov, upravená na 7 %, vytvorila taký priestor, že na Slovensku máme 5 podnikov, v ktorých bude treba okamžite prísť na konsolidačné režimy, 13 podnikov sa približuje k samofinancovaniu a iba 6 podnikov je schopných samofinancovania.

Dalšia važna otázka, ktoru tu položili viaceri poslanci, bola problematika týkajúca sa hliníka. Chcel by som povedať, že vláda SSR ma záujem na tom, aby modernizácia výroby hliníka za zhruba 3,6 mld Kčs pri uplatnení nových cien hliníka pokračovala bezo zbytku, pretože jej realizáciou sa dosiahnu nasledovne efekty: Zníži sa unik škodlivín do ovzdušia a do pracovného priestoru zhruba o 93 % existujúceho stavu, dôjde k veľkej ušpore elektrickej energie a k podstatnému zvýšeniu produktivity. Technológia, ktoru chceme kúpiť, je skutočne moderná. V rámci ČSSR budeme potrebovať aj v perspektíve cca 710 tisíc ton hliníka. V súčasnosti vyrábame 65 tisíc ton, chceli by sme sa priblížiť produkcii 105 tisíc ton, pričom okolo 100 tisíc ton hliníka budeme musieť ešte dovažovať. Podľa nášho názoru ide o ekologicky vhodný program. Okrem toho v továrni pracuje okolo 8 tisíc ľudí, ktorí by sa dostali do veľkej sociálnej neistoty, pokiaľ by sme nerealizovali tieto naše zámyery.

Dalšia otázka súvisela s odbytom produkcie leteckých motorov DV 2. V tejto súvislosti chcem informovať, že podľa súčasného stavu medzivládnych dohôd je kontrahovaných v dlhodobých dohodách zhruba 70 % užitia týchto motorov, pričom sa predpokladá určité prehodnotenie najmä zo strany Sovietskeho zväzu. Pracovníci Federálneho ministerstva zahraničného obchodu rokujú s obchodnými partnermi v Indii, Iraku, Egypte a Číne, vo Veľkej Británii a USA s cieľom zabezpečiť pre planovanú produkciu odbyt na týchto trhoch. Tieto ponuky sú v štádiu riešenia, avšak predbežne sa ukazuje, že zvýšený záujem o naše motory DV 2 asi nebude. Ak sa tieto predpoklady potvrdia, programovo musíme zabezpečiť pre ZVL taký výrobný program, ktorý je zaujímavý z hľadiska zahraničných trhov, ako napr. výroba obrábacích strojov, výroba prevodoviek, miniaturizovaných guľčkových ložísk a pod., u ktorých aj v minulosti sme mali dobré skúsenosti i určitú tradíciu.

K otázke voľného cestovného ruchu od poslankyne Lagovej len jedna poznámka Maďarska republika poskytovala zhruba 300 dolárov na jedného turistu na cestu do nesocialistických štátov. Maďarske orgány toto opatrenie zrušili z toho dôvodu, že sa to odrazilo formou zhruba pol miliardy dolárov pasívneho balda, a stupla zadlženosť. Súhlasím s tým, čo tu bolo povedané, že je to dehonestujúce, keď naši občania pri ceste do zahraničia nemajú dostatok devizových prostriedkov. Domnievam sa však, že skôr musíme dbať na to, aby sa naše devízy davali na moderne stroje, zariadenia a technologic. Otázky súvisiace s cestovným ruchom budú predmetom rokovania federálnej vlády, pretože k tomu musí byť prijaté zásadne rozhodnutie.

Okolo bariery ochrany maďarska vláda prijala opatrenia, že sa nemôžu vyvážať do Rakúska potraviny v hodnote viac ako tisíc forintov, pretože tu práve dochádzalo k vypredaju. Inak, z dlhodobého pohľadu platí väetko to, čo hovoril podpredseda Markuš.

K otázke privodu vody pre Dolnú Oravu a vystavby priebrady Dierova. Tuto otázku treba veľmi starostlivo zvažiť. Slovenský geologický úrad potvrdil zdroj zhruba 150 litrov sekundových nezavadnej pitnej vody, čo by malo postačovať na zásobovanie obyvateľstva pitnou vodou v okrese Dolný Kubín a geologicke pomery dávajú nádej aj na ďalšiu vodu. Pričom poznamenavam, že jeden liter tejto pramenitej vody z podzemia je zhruba päťkrát lacnejší, ako pitná voda, získavaná z nových vodných nádrží. To znamená, že v hľadisku budúcnosti budeme musieť zvažovať riešenie problému zásobovania tejto lokality pitnou vodou prísne z pohľadu ekonomiky.

Z ekológie by som chcel upozorniť len na jednu vec, ktorá je veľmi vážna a otvorená. Chceli by sme zabezpečiť preložku ropovodu Družba mimo bazu žitneho ostrova. To je veľmi naliehavé, vláda SSR sa touto problematikou zaoberá a chceme začať urýchlene aj rokovania s federálnou vládou s cieľom hľadať cesty k úspechu.

Mám ešte viac odpovedí, ale myslím si, že ostatne dam písomnou formou. (Chce) som zareagovať len na tie najnutnejšie problémy, ktoré som videl ako akútne.

Ďakujem za pozornosť.

/Potlesk./

Podpredseda J. Širočňak:

Ďakujem podpredsedovi vlády SSR Lexovi. Chce ešte niekto z členov vlády odpovedať? Nech sa páči, súdruh minister Šteis.

Minister výstavby a stavebníctva I. Šteis:

Vážená Slovenská ľudová rada,

pred niekoľkými minútami stal pred týmto mikrofónom pán Budaj ako reprezentant spolku Verejnosť proti násiliu. Teraz tu stojím ja ako reprezentant spolku "Stavbári proti násiliu". Prečo tak hovorím? Preto že nerovnovážny stav je vlastne násilie, či v ekológii, alebo v investičnej výstavbe. Tak sme si na to zvykli. Nechcem prakticky teraz dlho diskutovať, nechcem ani riešiť len dôsledky, ako spravne povedal pán poslanec Volko, a nechcem rekriminovať príčiny. Preto ten stav je taký, aký je. Chcem sa dotknúť dvoch oblastí - územneho plánu a ekológie. Ono to spolu súvisí. Týmto by som chcel odpovedať aj panu poslancovi Volkovi aj pánu poslancovi Košnarovi aj pánu poslancovi Bartoňovi. My u nás, v rezorte výstavby a stavebníctva,

považujeme uzemný plán za základný ekologický zákon. A tí, ktorí sú jeho nositeľmi a držiteľmi, musia o toto dbať. Tam začínajú príčiny a tu sa inkasujú dôsledky.

K ekológii by som povedal ešte toľko, a to je to "stavbári proti násilliu". Pokiaľ mám založené v pláne, že prve roky päťročnice nemám čo robiť a na posledne roky by som potreboval dvojnásobok vojakov, tak proste to je nemožné. Usilujeme sa, aj cez tak ako bolo štylizovane aj vo vystupení predsedu vlády tieto problémy riešiť s rozumom, bez nátlaku, tak, aby to slúžilo spoločnosti.

Chcem ešte odpovedať poslankyni Šuricovej na otázku, týkajúcu sa oprav. Prijali sme vo vláde uznesenie, ktorým pre budúce roky, radovo 5 miliárd prostriedkov, vyčlenených pre riešenie tohoto skutočne akútneho problému, 1,4 mld bude zabezpečovať veľké stavebníctvo a zbytok ostatné. Chcem len upozorniť, že to "ostatné" na Slovensku pomaly neexistuje. Čiže to je ten vážny problém.

Závažnú otázku dal poslanec Smatana, kedy sa dokončujú občianska vybavenosť. Dovoľte mi povedať takéto čísla a pochopíte sami. Platila zásada, že balik peňazí na KBV sa rozdeľuje: 65 % byty, 18 % občianska vybavenosť a 17 % technická vybavenosť. To je teória v praxi. Prax hovorí, že za prve tri roky päťročnice sa spotrebovalo na byty - popri tom sme ich neplnili a neplníme - 56 %, na technickú vybavenosť 26 % a na občiansku vybavenosť 17 %. Čiže záver: nemusíme klesať v bytoch, ale musíme vytvoriť priestor pre to, aby byty a domy mohli stavať aj ľudia. To znamená, že by sme mali pre budúcnosť vyčleniť pre komunálne a družstevné byty nižšiu čiastku, ale ďaleko vyššiu na zainvestovanie územia pre inžinierske siete, vodovody, kanalizácie, plyn. Tu môj starý kolega nech mi odpustí to slovo sudruh ľahky spomenul tu vodu, ten problém je aj dnes aktuálny a takto zainvestovaním územia v najbliž-

šich dvoch rokoch vytvoriť podmienky, aby sme stávali tak, aby to bolo - prepáčte mi ten výraz - aj ekonomicke, aj ekologické, aj ľudské.

Ďakujem za pozornosť.

/Potlesk./

Podpredseda J. Širotnák:

Ďakujem ministrovi vystavby a stavebníctva SSR Ľudrubovi Štejsovi. Davam slovo ministrovi školstva, mládeže a telesnej výchovy Ladislavovi Kovačovi.

Minister školstva, mládeže a telesnej výchovy

L. Kovač:

Vážene poslankyne,

vážení poslanci,

boli mi postavené tri otázky a zdajú sa mi byť tak dôležité, že cítim potrebu odpovedať na ne z tohoto miesta

Na otázku pani poslankyne Krchníkovej. Počuli ste v programovom vyhlásení vlády, že vláda usiluje o značnú decentralizáciu moci a riadenia. To platí všeobecne a špeciálne to platí, pokiaľ ide o naše školstvo. Prečítam len jednu vetu z programového vyhlásenia "Centralizované a rigidné riadenie školstva sa nahradí rozsiahlou decentralizáciou, ktorá z učiteľa ako pasívneho objektu reglementovania a direktív, urobí subjekt slobodnej tvorby, ale tým aj osobnej zodpovednosti." Čo táto zodpovednosť znamená? Znamená veľa. Ale predovšetkým znamená rešpektovanie ústavy, plnenie zákonov, dodržiavanie vykonávacích predpisov. To platí pre učiteľa; vlastne zákon je to, čo bude limitovať jeho slobodu, ale čo súčasne bude na neho uvažovať zodpovednosť

To isté sa vzťahuje na ministerstvo školstva. Aj ministerstvo musí rešpektovať zákony a svoje vykonávacie predpisy robiť na základe zákona. Všetko ostatné budú smernice, ktoré budú predovšetkým informáciami, radami a podnetmi.

My sa začíname zbavovať tej ilúzie, ktorá u nás pretrvávala 40 rokov, že existuje nejaký centralny rozum, že čím väčšia je moc, tým je väčšia múdrosť. Hlavná múdrosť je múdrosť kolektívna, je to múdrosť plurality názorov, je to múdrosť demokratickej diskusie. My chceme z tejto múdrosti vychádzať. Na ministerstve budeme konštituovať expertné skupiny, ktoré budú vychádzať z tejto plurality názorov zozbieraných zospodu, a ktoré na základe analýzy týchto názorov, budú predkladať vám zákony a smerom nadol budú práve dávať len tie rady, informácie a doporučenia. Jediný príkaz, ktorý môže ministerstvo dávať dolu, je to, aby boli rešpektované a plnené zákony. Je samozrejme, že také veci, ako je školská dochádzka, ako sú učebné osnovy, alebo dlhšia náplň výuky, sú stanovené zákonom a predpismi a je pochopiteľne, že musia byť z tohoto dôvodu rešpektované.

Chcel by som to ilustrovať na jednom príklade, a to je súčasne odpoveď na druhú otázku pána poslanca Pavliaka. Tyka sa vysokých škôl. Majú rad problémov, ktoré vlastne definitívnym spôsobom budú rozriešené vtedy, keď bude prijatý nový vysokoškolský zákon. Akým spôsobom chceme, aby sa tento zákon tvoril? Zakladáme expertnú skupinu, ktorá urobí za prvé to, že získa údaje, ako je organizované vysoké školstvo v zahraničí v tých krajinách, ktoré dosiahli vysokú ekonomickú a kultúrnu úroveň a ktorým sa chceme priblížiť. Po druhé, tieto údaje zo sveta sa poskytnú ako informácie na vysoké školy, študentom, učiteľom a celej verejnosti na diskusiu. Na základe tejto diskusie sa vrátia informácie do expertnej skupiny, ktorá pripraví podklad pre vysokoškolský zákon, opäť pôjdu na verejnú diskusiu a až po takomto zhodnotení celou našou

verejnou, odbornou i laickou, bude vytvorený zákon, ktorý vám bude predložený, tak aby tento zákon mohol vstúpiť do platnosti od 1. septembra 1990

K tretej otázke poslanca Bartoňa Stavba školskeho reaktora v Bratislave v Mlynskej doline bola pozastavená. Bola vytvorená skupina expertov, ktorá zistila, že zaklady reaktora, ktoré už boli vybudované, môžu slúžiť ako zaklady študentskeho internátu. Táto skupina takisto posudila investície, ktoré boli už do stavby vložené a hlavne peniaze, ktoré boli pre reaktor plánované a navrhol, aby tieto peniaze boli použité na stavbu internátov, telocvičňu a iných zariadení pre študentov.

Ďakujem pekne

/Potlesk /

Podpredseda J. Šitotňak:

Ďakujem ministrovi školstva, mládeže a telesnej výchovy panovi Kovačovi. O slovo sa prihlásil minister lesného a vodného hospodárstva a drevo,pracujúceho priemyslu sudruh Veselý. Dávam mu slovo.

Minister lesného a vodného hospodárstva a
drevo,pracujúceho priemyslu I. Veselý:

Vážene predsedníctvo,

vážene poslankyne a poslanci,

dovoľte, aby som reagoval na niektoré otázky panov poslancov. Pan poslanec Hrušík hovoril o nedostatkoch v zásobovaní pitnou vodou v Handlovej. Aký je súčasný stav? Zdrojom vody sú povrchové odberý na rieke Tutoec v množstve 90 170 litrov, záleží to od hydrologickej situácie v

povodi. Riešiť tieto problémy môže jedine výstavba uvažovanej vodárenskej nadrž Turček. Situácia v príprave výstavby je nasledovná: Pre budúci rok je zaradená do výstavby druhá stavba tohto skupinového vodovodu z vodárenskej nadrž Turček, ktorá bude riešiť privod medzi Kremnicou a Žiarom nad Hronom. Zdrojom zostáva ten istý zdroj, ktorý je teraz využívaný pre Hornú Nitru. Vlastná vodárenská nadrž Turček, známa tiež ako piva stavba tohto suboru stavieb, sa má začať v roku 1991, investorom bude Povodie Vahu Piešťany. Naš rezort v spolupráci so Stredoslovenským KNV rieši prechodnými opatreniami zvýšenie kapacity súčasného zdroja tromi vrtni, ktoré by mali dať 30 40 l/s a mali by byť k dispozícii v budúcom roku

Pan poslanec Ivanko sa zaoberal zasobovaním pitnou vodou v severovýchodných oblastiach východného Slovenska. Treba povedať asi takto. Naš rezort v rámci spolupráce s krajskými národnými výbormi rieši základné otázky zasobovania vodou, teda vodné zdroje a privody k spotrebiskám. Pre túto oblasť severovýchodného Slovenska bola vybudovaná východoslovenská vodárenská sústava, napojená na vodársku nadrž Starina. Zasobuje dnes obce Stakčín, Snina, Humenné, Vranov, Prešov a Košice. V týchto rokoch sa rozširuje úpravňa vody v Stakčine z terajších 500 na 1000 l/s. Bude to znamenať možnosť rozšírenia zdrojov vody v tejto oblasti o ďalších 500 l/s. Nadväzovať na to budú ďalšie privodné rady do oblastí Michaloviec to sa týka Sobrance a okolitej oblasti ďalej do Trebišova a do Bardejova. Pochopiteľne, že výstavba bude chcieť nejaký čas a táto základná kostra sa bude riešiť v rámci možnosti investovania našej republiky. Zabezpečovanie pitnej vody pre tieto oblasti lokálne rieši potom Východoslovenský KNV so svojou organizáciou Východoslovenské vodárne a kanalizácie v Košiciach.

Pan poslanec Pokusa sa pytal na vodné dielo Dierova. Už na to čiastočne odpovedal pan podpredseda vlády Lexa.

Ja by som povedal len toľko, že tento profil Dierova sa naďalej drží v smernom vodohospodárskom pláne. Občanov pravdepodobne táto otázka zaujíma z pohľadu stavebného uzáveru v tejto oblasti. Pokiaľ ide o bližšie informovanie voličov, prosil by som, aby ste ma upovedomili o tom, kedy bude schôdza občanov, plánovaná na január roku 1990, vyšlem tam informovaného pracovníka, ktorý dá kvalifikovanú odpoveď na všetky otázky, ktoré sa tam vyskytnú.

Pan poslanec Zenko sa dotkol problematiky drevospracujúceho priemyslu. Pokiaľ ide o riešenie stratovosti väčšiny podnikov drevarského priemyslu, musím konštatovať, že som si vedomý, že ide o veľmi vážny problém v našom rezorte. Môže sa riešiť v rámci daných zákonom o štátnom podniku, nemôžeme ratal s dotáciami zo štátneho rozpočtu, ako takej základnej injekcie pre modernizáciu základných prostriedkov, ktoré su vo veľmi zastaralom stave. Za tejto situácie pôjdeme cestou modernizácie základných prostriedkov, v rámci našich rezortných možností, v inovácii výroby, ďalej v znížení energetickej náročnosti, v spolupráci so zahraničnými partnermi. Samozrejme, že nemôžeme vynechať intenzifikáciu výrobných procesov a znižovanie vlastných nákladov na výrobu. Toto momentálne vidíme ako východisko spolu s úvermi, ktoré budeme môcť obdržať od štátnej banky československej, ale za tohoto stavu to bude dosť problematická záležitosť. Budeme sa s touto otázkou naďalej intenzívne zaoberať.

Pokiaľ ide o zlepšenie zásobovania stavebníkov drevarskými výrobkami, tak z informácií, ktoré zatiaľ mam, bilancia medzi výrobou a požiadavkami sa zda byť vyrovnaná. Skutočnosť je však taká, že pri zachovaní priority do davok týchto drevarských výrobkov pre KBV a v situácii, že je tam taká vlnovitosť vo výstavbe a v dokončovaní bytov, odráža sa potom tento stav na vnútornom trhu a prejavuje

sa v určitých obdobiach raz prebytok, inokedy nedostatok týchto výrobkov. Ide hlavne o dvere a okna. Chceme modernizovať výrobu okien. Máme v spolupráci s plánovacou komisiou riešiť tieto otázky. Inac budeme hľadať cesty, aby aj naši stavebníci boli viac spokojní s tým, čo najdu v našom obchode.

Pan poslanec Sabo sa dotkol problematiky strácania vody v Komarne a jeho okolí v súvislosti s výstavbou vodných diel na Dunaji. Osobne vidím dve možnosti príčin. Jednak sú to nízke stavy Dunaja v poslednom období, ktoré určite mali svoj vplyv na výšku hladiny podzemných vôd v tejto oblasti a ďalej je tu možný vplyv, súvisiaci s výbu-
dovaním podzemných stien v hradzách predpokladanej budúcej nádrže Nagymaros. Osobne nechám prebehnúť našimi odborníkmi skutočnú príčinu tohto stavu a potom prípadne v spoločnej práci so Západoslovenským KNV navrhne opatrenia na zlepšenie situácie.

Ďalšie by som sa dotkol otázky komplexu v Demánovej. Pokiaľ mi je známe, tak cestovný ruch si nechal vypracovať od francúzskej organizácie štúdiu využitia tejto oblasti pre komplexné vybudovanie turistického strediska. Využívať ne malo byť prevažne zahraničnými návštevníkmi. Táto vypracovaná štúdia sa zda byť z našich pohľadov a z hľadiska ochrany prírodného prostredia maximalistická. V objektoch malo byť umiestnených 11 tisíc návštevníkov, čo proute táto oblasť nebola schopná uniesť. Táto štúdia nebola prijata z hľadiska vplyvu na prírodné prostredie. Prípomienky mali hlavne ochrancovia prírody a lesné hospodárstvo. Bola k tomu vyvolaná diskusia, mnohí to poznali a stanovisko k vypracovanej dokumentácii, ako aj posudenie celkového dopadu vybudovania turistického komplexu na ekologické zaťaženie oblasti zatiaľ neboli uzatvorené.

Ďakujem za pozornosť.

Podpredseda J. Širotnák:

Ďakujem ministrovi lesného a vodného hospodárstva a drevospracujúceho priemyslu sudruhoví Veselemu. Na niektoré ďalšie otázky chce odpovedať pan podpredseda Ondruš.

Podpredseda vlády SSR V. Ondruš:

Vážene predsedníctvo,
vážaná Slovenska národná rada,
vážení prítomní,

na dnešnom rokovaní položili poslanci vláde množstvo otázok k stavu životného prostredia. Ich vystupenia sú svedectvom o hĺbke problémov v tejto oblasti a množstvo práce, pred ktorou stojíme. S minulosťou sa musíme vyrovnávať tak, aby sme pripravili lepšiu budúcnosť. Treba energicky konať, aby sme znižovali doterajšie poškodzovacie pôsobity i zdravia ľudí a tak, aby sme zabránili vzniku nových škôd na životnom prostredí. Treba si však uvedomiť zotváračnosť vývinu i časový rozmer oneskoreného prejavu koncentracie znečistenia na zdravie ľudí i základne prírodné zložky životného prostredia. To sa týka napríklad otázky stavu lesov. Napriek všetkým opatreniam na znižovanie exhalátov dnes, stav lesov sa bude ešte zhoršovať. Lesy sú chore, inkubačná doba plynie a ich oslabenie sa ukáže až neskôr. Musíme však vstúpiť do spoločného zapasu verejnosti, občanov, predstaviteľov politických a hospodárskych štruktúr o zvrátenie doterajších nepriaznivých trendov.

Ku konkrétnym otázkam by som odpovedal skutočne iba k dvom, ktoré majú, myslím, širšiu platnosť. Po prvé k poškodeným lesom na Orave. Stav týchto lesov je skutočne veľmi nepriaznivý, ale vzhľadom na skutočnosť, že sú poškodzované v tejto oblasti najmä diaľkovým prenosom škodlivín z Ostravska a z Poľska, vláda SSR na obmedzene

možnosti zásadného riešenia. Vyjadril však svoje požiadavky na elimináciu zdrojov na území ČSR pri príprave programu na najbližšie obdobie a prostredníctvom príslušných federálnych orgánov bude žiadať, aby tieto zdroje boli eliminované aj na území Poľska.

Dalej sa tu hovorilo o výstavbe v Demänovskej doline. Myslím, že v programovom vyhlásení bolo jasne hovorené o zásadach, na základe ktorých bude vláda postupovať. Preto si myslím, že všetky rozvojové zámery bude treba v tomto období pozastaviť a znovu posúdiť z tých pohľadov, ktoré boli dne, vyjadrené pre úsek ochrany prírody. Vláda pracuje iba niekoľko dní. Preto vás môžem informovať iba o prístupoch k riešeniu a o metode riešenia najdôležitejších otázok, ku ktorým prišlo.

Ako už oznámil pan predseda vlády, vláda SSR odporučil federálnej vláde starostlivo posúdiť návrh Maďarskej republiky na rokovanie, návrhom na zmenu zmluvy o výstavbe a prevádzke vodného diela Gabčíkovo Nagymaros. Toto rokovanie by mohlo viesť k vzájomnému postupu oboch strán tak, aby vodné dielo Gabčíkovo mohlo byť uvedené do prevádzky v priebehu roku 1991. Preto dňom 15. decembra 1989 zastavil minister lesného a vodného hospodárstva a drevospracovateľského priemyslu realizáciu prípravných prác na modifikovanom riešení zdrže Hrušov Dunajiliti ako prejav ochoty česko-slovenskej strany spoločne dobudovať vodné dielo Gabčíkovo. Vláda SSR začala rokovania s vedeckými pracovníkmi v oblasti ekológie, s predstaviteľmi Slovenského zväzu ochrancov prírody a krajiny a zástupcami občianskych iniciatív s cieľom vzájomne vysvetliť stanoviska a spoločne doriešiť ekologické problémy, súvisiace s výstavbou sústavy vodných diel na Dunaji. O spoločných postupoch, technických riešeniach a ekologických opatreniach bude vláda objektívne podrobne informovať širokú verejnosť. Tieto rokovania pokračujú aj vo štvrtok 21. 12. a vláda bude o nich prostredníctvom masovo-komunikačných prostriedkov tiež informovať.

Som presvedčeny, že politické zmeny v našej spoločnosti uvoľnili množstvo ľudských schopností, sil, vôle, záujmu a energie, ktoré sa prejavia a, v zlepšení nášho životného prostredia. Politické zmeny však nemôžu byť samoučelné. Ich zmyslom je zlepšiť podmienky života ľudí, zlepšiť podmienky všetkých občanov i nás všetkých.

Dakujem vám za pozornosť
/Potlesk /

Podpredseda J. Širotnak

Dakujem podpredsedovi vlády SSR panovi Ondrušovi. Na niektoré otázky, týkajúce sa poľnohospodárstva odpovie minister poľnohospodárstva a výživy Sudruh Miroslav Belanský.

Minister poľnohospodárstva a výživy SSR M. Belanský.

Vážena Slovenská národná rada,
vážene poslankyne,
vážení poslanci,

V prvej časti nechcem odpovedať, ale chcem reagovať na vystúpenie pani poslankyne Kulínovej a chcem sa vlastne prihlásiť k oprávneným požiadavkám žien, ktoré majú v našom rezorte svoje nezaštupiteľné miesto a musíme otvorene priznať, že robia v poľtvárskom priemysle, poľnohospodárskej prvovýrobe, jednak rastlinnej a živočíšnej a v službách často v takých podmienkach, ktoré sú na hranici unosnosti a častokrát nie vždy za ekonomickej povedal by som vyvažnosti, kde sa takáto práca ani ekonomicke vyhodnotiť a vyvažiť nedá. Čaka nás tu, pochopiteľne nie po zasadnutí SNR a vlády hneď okamžitý liek na naprávu týchto chýb, ale nesmieme to pustiť zo zreteľa, že túto prácu našich žien si treba vážiť oveľa viac ako doteraz a budeme musieť postupne zjednávať naprávu.

Cel by som reagoval na vystúpenie pana poslanca Borika. Myslím si, že nemožno ľudovanejšie zaujať stanoviska, ako môže ekonóm poľnohospodárskeho podniku. Vo vyhlásení vlády je prvá pasaž v tom zmysle, že príde k ekonomickému prehodnoteniu sústavy, ktorá vlastne pokusne a predčasne pracovala bez spojitosti a súvislosti na vstupujúce a vystupujúce aspekty v celom národnom hospodárstve. Počas fungovania sme prišli na veľa chýb. Snaž nebudem tu nahovárať, že pridružená výroba JRD je akási samolibosť vyniknúť z rámca nášho poslania poľnohospodarov. Je to častokrát ekonomická nevyhnutnosť existencie rezortu ako takeho a myslím si, že stojí za uváženie, keď si poľnohospodár musí sám pre seba vyrábať sejačku, pluh a ďalšie náradia, ktoré vždy a všade vo vyspelejšej spoločnosti, kde funguje delba práce, dostáva za svoju svedomitú robotu. Myslím si, že sme sa k tomuto stavu prihlásili sami. Nechceme teraz od neho utekať, ale prosíme chvíľu trpezlivosti, že zhaňanie rôznych komponentov a materiálov, častokrát aj za devízovú náročnosť, odpútava často pozornosť od nášho hlavného poslania, ktoré je venovať sa organizovaniu riadneho chodu poľnohospodárskej výroby.

Borim aj kritické slova pani poslankyne Kovalčíkovej na služby ako take, a teda hlavne tú službu, ktorú som ešte včera vykonával, poľnohospodárske zasobovanie a nákup. Žiaľ, čas mi nedovolil kozmetické upravy odložiť bokom a robiť radikálne upravy. Naša bývalá službykonajúca organizácia sa prihlasuje a pracuje na tom, aby prešla na akciovú spoločnosť. Aby všetky nanosy zla, ktoré sa na ňu za roky naniesli, boli odstránené v tom zmysle, že my musíme ruka v ruku s poľnohospodárom riešiť naliehavé problémy, ktoré sú a budú na riešenie len v tomto kontakte ten kto služby robiť má a ten kto je ich ochotný brať.

Nemožno tak celkom nesúhlasil alebo súhlasil, že sme v investičnej výstavbe tejto tak náročnej oblasti - nespravili dosť. Avšak nie dosť tak, aby sme mohli byť spokojní, pretože za necelé 1-ročné nčinkovanie tejto

organizácie, nechcem tým povedať, že možou zásluhou, ale pribudli skladové kapacity na 300 tisíc ton, ďalšie máme rozostavané na 450 tisíc ton. Keď vezmeme rozostavanosť u poľnohospodárskych podnikov, v dohľadnej dobe aj taky vzacny produkt, ako je obilje, by sme mali mať uložený tam, kde ono patri

K vystúpeniu profesora Ivanku, poslanca Slovenskej národnej rady nebudem viesť polemiku, pretože sudruh Ivanko veľmi blízko spolupracuje s našim Vyskumným ústavom krmovinarskeho priemyslu a služieb a jeho niektoré cenne rady sa už aplikujú v krmovinarskom priemysle. Treba ale otvorene povedať, že za posledných 8 rokov Slovensko pokleslo v dovozoch vzacných komponentov, hlavne sojového typu, o viac ako 100 tisíc ton. Teda nahradzanie komponentami rastlinného pôvodu, najmä strukovinami ani množstvom, ani nutrične sme tento výpadok nenahradili.

Ďakujem za pozornosť.

/Potlesk./

Podpredseda SNR J. Širotnák:

Ďakujem ministrovi sudruhovi Bolanskemu. Davam slovo ministrovi obchodu a cestovneho ruchu SSR panovi Roľkovi.

Minister obchodu a cestovneho ruchu SSR M. Roľko:

Vážene predsedníctvo,
vážene poslankyne,
vážení poslanci,

ja len niekoľko vecných údajov k tomu, čo už bolo predtým povedané, pretože by som chcel zodpovedať na otázku pana poslanca Švihorika, týkajúcu sa veľmi citlivej

oblasti, do akej miery moze zahraničný dopyt, teda návšteva zahraničných turistov hlavne z Rakúska, prispieť k tomu, aby ohrozila naše hospodárstvo, resp. naše zásobovanie hlavne masovými výrobkami.

Za normalnej situácie, pochopiteľne, sme vytvorili v našom rezorte vnútorného obchodu predpoklady k tomu, aby naši spotrebiteľia nemali ujmu pri uplatňovaní svojich nárokov na zabezpečenie zásobovania svojich potrieb v priebehu IV. štvrtroka. Vychádzajúc z toho, že sme pre IV. štvrtrok tohto roku zabezpečili v podstate vyššie tondy v tomto tovare o 2,6 % ako bola skutočná spotreba v roku 1988, dalo by sa povedať, že tieto podmienky pre riadne zásobovanie boli viac menej vytvorené. Vzhľadom k tejto situácii, ktorá tu nastala, som povinný vas oboznámiť s pohľadmi, ktoré máme na ministerstve obchodu a cestovného ruchu a ktoré nás nutia do ostražitosti voči ďalšiemu vývoju.

V minulom týždni sme si urobili prieskum cien priamo na mieste v Rakúskej republike. Tento prieskum sme urobili v rozsahu 246 položiek tovarov a výsledky sú veľmi zaujímavé. Vzhľadom na to, že sa mení kurz medzi korunou a šillingom asi v takom pomere, že v čase konania služobnej cesty, teda v minulom týždni bol kurz v Česko-slovensku pri nakupe šillingov česko-slovenským občanom za jeden šiling 1,71 Kčs. V Rakúsku bol v tom istom čase pri predaji rakúskeho občanom stanovený kurz za jeden šiling 3. Kčs, resp. rakúske banky davali za sto korún 24 šillingov, teda za jeden šiling 4,16 Kčs. Tento obrátený pomer, ktorý vládne medzi týmito dvoma menami, nás nabáda k tomu, aby sme nepodcenovali túto skutočnosť, pokiaľ ide o nákup jednotlivých tovarov, ktoré sú potom samozrejme pre zahraničných turistov zaujímavé.

Skúsenosti z okolitých socialistických krajín, konkrétne z Maďarskej republiky a z Juhoľavie, ktoré už otvorene hranice zazili, ukazali, že tu vzniká reálne

nebezpečie, že by mohlo dôjsť k určitému vykúповaniu nie ktorých skupín tovaru v pohraničných oblastiach, medzi ktoré patria v prvom rade mäso, ale aj ďalšie tovary, ako sú maslo, syr, udeniny a pod., a to nielen potravinárske, ale aj priemyselne výrobky, ako sú napríklad japonské fotoaparáty, kožené výrobky, krištáľové výrobky, karlovarský porcelán, cibulový porcelán, dokonca aj cigarety a benzin. Indexy, ktoré sme navzájom zostavili z týchto cenových relácií, sme zostavili do tzv. indexu výhodnosti nákupu pre rakúskeho občana u nás. Z tohoto vyplýva, že na príklad pokiaľ ide o mäso a mäsové výrobky, index výhodnosti nákupu sa pohybuje od 4 až do 10. Nad pomer jeden je už index pre nich výhodný. Napríklad balené bravčové stehno v kuchynskej uprave stojí v Rakusku 100 šilingov a v Československu 73 Kčs. Prítom za 100 šilingov dostane rakúsky občan vo svojich bankarb 300 Kčs, za ktoré si môže u nás kúpiť nie jeden kilogram, ale 4,10 kg. Pochopiteľne takýto stav je nielen u týchto masových výrobkov, ale napríklad u mliečnych výrobkov sa tento index pohybuje od 5 až do 17, u mlynských a pekárenských výrobkov od 6 do 11, vajec od 5 do 6, cukru a cukrovínok od 2 do 6, zeleniny a ovocia od 3 do 10, u cigariet 4. Sú pochopiteľne niektoré tovary, ktoré sú v opačnom položení, ale nám ide o to, aby nenastal z tohoto titulu nedostatok týchto tovarov.

Je viacero ciest riešenia. Samozrejme, že v prvom rade napadá riešenie upraviť kurz šilingu voči československej korune tak, aby sa vytvorili rovnake podmienky pre nákup československej koruny v Rakusku a v Československu. Pochopiteľne toto riešenie nie je jednoduché a je zdĺhavé. Je aj riešenie upraviť MOC potravinárskych a nepotravinárskych výrobkov tak, aby sa ich relácie priblížili k svetovým cenám a k cenám okolitých štátov. To je ešte zložitejšie riešenie. Zostáva nám posledné, a síce upraviť colnú kontrolu tak, aby nedochádzalo k nelegálnym vývozom československých korún a výrobkov za účelom ďalšieho predaja v

zahraničí. Tieto opatrenia môžeme urobiť pomerne ľahko, pretože z minulého roka existuje vyhláska Federálneho ministerstva zahraničného obchodu o neobchodných vývozoch a dovozoch, ktorá zakazuje vývoz potravinárskych výrobkov a na ktorú bolo nadväzne prijaté aj uznesenie vlády SSR z novembra 1988, ktoré určuje opatrenia na obmedzenie predaja nedostatkových druhov tovaru. Aké sú výsledky, alebo konkrétne kroky? S jednotlivými predvodcami KNV, ktorí majú dbať o priame usmerňovanie regulácie týchto tovarov, v týchto dňoch počnúc dnovým dnom vedieme rokovanie na úrovni námestníkov ministra, kde prerokujeme naliehavosť a potrebu, aby sa tieto opatrenia dodržiavali a aby sa týmto spôsobom neochudobňovali takými dôležitými potravinovými článkami.

Chcel by som ešte, vzhľadom na rôzne informácie, ktoré sa mi v priebehu dnešného dopoludnia dostali, vás len niekoľkými vetami oboznámiť o tom, ako prebieha zásobovanie domácimi výrobkami, najmä pokiaľ ide o textilný tovar. Dobré viete, že sme tento tovar v poslednom období doviezli prostredníctvom lietadiel Rusian a posledná dodávka pristala 17. decembra v Prahe. Ide o celkový rozsah týchto dodavok, ktoré sú veľmi zaujímavé, pretože sú tam denimová konfekcia, trenirky, trička, teplákové supravý, vreckovky, pletená bielizeň, uteráky, pánske košele a tiež vrátane pleteného vrchného osatenia a pletenej bielizne, v rozsahu cca 65 miliónov korun. Do večerajšieho dňa bol z tejto dodávky vykladaný tovar zo strany závodu Dovotex Topoľčany v rozsahu 49 miliónov korun. Vyskladňovanie ďalej pokračuje, takže predpokladám, že si budete môcť aj vy osobne z tejto dodávky niečo pekného na Vianoce kúpiť. Prajem vám príjemné sviatky.

Dakujem za pozornosť

/Potlěsk./

Podpredseda J. Šigoriňák:

Ďakujem ministrovi obchodu a cestovného ruchu panovi Kolíkovi.

Vážene poslankyne,
vážení poslanci,

Z časových dôvodov navrhujeme takýto ďalší postup: vzhľadom na to, že ešte nebolo zodpovedané na všetky otázky, na niektoré bolo zodpovedané čiastočne, navrhujeme, aby Kancelária Slovenskej národnej rady odoslala všetky vaši položené otázky na tomto zasadnutí vlade SSR a tie otázky, ktoré tu neboli zodpovedané, alebo boli zodpovedané len čiastočne, budú zodpovedané do 30 dní písomne. Súhlasíte s takýmto návrhom?

/Poslanci vyslovili súhlas./

Teraz prosím predsedu návrhovej komisie poslanca Gajdošika, aby predniesol návrh na uznesenie.

Poslanec J. Gajdošík:

Vážene poslankyne,
vážení poslanci,

prišlo niekoľko pripomienok k predloženému písomnému návrhu na uznesenie. Na prvej strane v poslednom odseku, posledné dve vety sú v opačnom slede.

Okrem toho zmysel vety o otvaraní sa svetu, ako to hovoril podpredseda vlády pán Markuš, - istože sa budeme otvárať svetu. Pôjde len o to, ako. Ďi pôjde len o lacnosť našej pracovnej sily, a o lacnosť surovín. Napríklad v Čine medzi 6 princípov tiež patrí otvranie sa svetu. Ale oni na to idú trochu opatrnejšie. Vytvorili niekoľko zón,

teraz majú štýci, kde tieto prvky overuju, ale su hermeticky uzavrete. To sa malo na mysli, aby sme nevypravovali narodné zaujmy.

Odporučam tento odsek nechať tak, len s prehodnenim posledných dvoch viet.

Na druhej strane prišlo viac pripomienok k druhému odseku. Cely zymseľ, alebo oprávnenosť tohoto odseku je v požadovaní poslancov z poľnohospodárskeho úseku, u ktorých vznikla obava, či 17 % dotacii v prvom štvrtroku bude dostatočne. Vznikla obava, že niektoré plodiny môžu byť aj nevysiate. A v maji hovoriť - poďme siať - je dosť neskorro. Ale minister financii, cien a miezd ubezpečil, že je to dostačujúce. Ja odporúčam, aby sme tento druhý odsek vypustili.

Pripomienky boli skôr k formulácii tohoto odseku.

V treťom odseku v konštatlačnej časti na druhej strane - tento vznikol v návrhovej komisii na podnet pana Budaja. Pripomienky k tomuto odseku su tri. Jedna hovorí o tom, aby sa obavy vyslovili nielen k menšine Slovakov, ale aj k menšine Maďarov, druhá pripomienka hovorí vypustiť celý odsek - lebo že znepokojení máme voľa a tretia pripomienka odporuča vypustiť vetu v prostriedku - tohto znenia: "Vyjadruje jednoznačný postoj proti akémukoľvek nasiliu a za dodržiavanie ľudských práv." Ja odporúčam ponechať tento odsek s pripomienkou, aby popri Slovakoch boli aj Maďari. No ale na našom území žiju aj Nemci, je tu silná menšina rumunska a j nemecka.

Ak dovolíte, prejdem celým uznesenim.

K bodu 2/ nie su pripomienky, k bodu 3/ je jedna pripomienka - na záver textovej časti pripojiť - "...s pripomienkami, týkajúcimi sa stavebnictva a poľnohospodárstva".

K bodu 4, 5, a 6 nie sú pripomienky.
Toľko k pripomienkam.

Podpredseda J. Širotnák:

Ďakujem predsedovi návrhovej komisii poslancovi Gajdošíkovi za prednesenie návrhu uznesenia. Odporúčame, aby tá posledná veta v treťom odseku znela: - národnostných menšín žijúcich na Slovensku - v množnom čísle, obecné.

Pýtam sa, po tomto doplnení, má niekto pripomienky, alebo ďalšie doplnky k návrhu?

/Nikto./

Pristúpime teda k hlasovaniu. Kto je za návrh uznesenia tak, ako bol odporučaný predsedom návrhovej komisie, nech zdvihne ruku!

/Hlasovanie./

Ďakujem.

Je niekto proti?

/Nikto./

Zdržal sa niekto hlasovania?

/Nikto./

Zisťujem, že Slovenská národná rada návrh na uznesenie schválila. Týmto Slovenská národná rada vyslovila dôveru vláde Slovenskej socialistickej republiky.

/Potlesk./

Predseda vlády SSR akademik M. Čič:

Vážená Slovenská národná rada,
vážene poslankyne,
vážení poslanci,

dovoľte, aby som vám poďakoval za dôveru a uistil vás, že všetky sily vložíme do práce za splnenie cieľov programového vyhlásenia.

/Potlesk./

Podpredseda SNR J. Široťák:

Vážene poslankyne,
vážení poslanci!

Pristúpime k ďalšiemu bodu rokovania, ktorým je Vládny návrh zákona o pravidlách hospodárenia s rozpočtovými prostriedkami SSR.

Vládny návrh ste dostali v rámci prípravy na jeho prerokovanie vo výboroch SNR ako tlač 94. Spoločnú správu výborov SNR o jeho prerokovaní máte predloženú ako tlač 94a.

Odôvodnením vládneho návrhu zákona vláda SSR poverila ministra financií, cien a miezd Ing. Michala Kováča. Pro sim, aby sa ujal slova.

Minister financií, cien a miezd SSR M. Kováč:

Vážené predsedníctvo,
vážene poslankyne,
vážení poslanci,

návrh zákona SNR o pravidlách hospodárenia s rozpočtovými prostriedkami SSR - rozpočtové pravidlá, bude tvoriť spolu so zákonom Federálneho zhromaždenia o rozpočto

vej sustave Československej socialistickej republiky a o pravidlách hospodarenia s rozpočtovými prostriedkami a s obdobným zákonom Českej narodnej rady od 1.1.1990 právny základ rozpočtového hospodarenia. Zákon Federalneho zhromaždenia je v súčasnosti schvalený, je preto nevyhnutné, aby od 1.1.1990 platil aj zákon Slovenskej narodnej rady. Prijatie zákona ešte v tomto roku je nevyhnutné aj z toho dôvodu, aby sa v Slovenskej socialistickej republike nevytvorilo právne vakuum v súvislosti s novou situáciou, ktorá vznikla prijatím rozpočtového provizória v rozpočtovom hospodarení federácie do marca 1990. Nemáme teda inú možnosť, než obdobne ako federácia, hospodariť do marca 1990 podľa rozpočtového provizória. K tomu však nemáme vytvorene právne podmienky, pokiaľ neprijmeme predložený návrh zákona, ktorý túto problematiku upravuje.

Konštrukcia troch zákonov o rozpočtových pravidlách vychádza z rozdelenia ústavnopravných kompetencií podľa ústavného zákona o československej federácii. Podľa neho je potrebné upraviť rozpočtové hospodarenie zákonom Slovenskej narodnej rady. Návrh zákona vecne nadväzuje na zákon Federalneho zhromaždenia o rozpočtovej sustave Československej socialistickej republiky najmä v tom, že sa v ňom premietajú základné princípy rozpočtového hospodarenia, ktoré federalný zákon konštituuje jednotne pre celú rozpočtovú sustavu ČSSR. V rozpočtovom hospodarení sa posilňuje princíp dlhodobosti a sebestačnosti. Súčasne konštrukcia zákona SNR svojou otvorenosťou umožňuje akceptovať i nové trendy v rozpočtovom hospodarení. Napriek tomu však nemôžeme vylúčiť, že prudké zmeny, prebiehajúce v našej spoločnosti si vyžiadajú niektoré úpravy i v pravidlách rozpočtového hospodarenia.

Hlavné zmeny oproti doterajšej právnej úprave rozpočtového hospodarenia SSR spočívajú najmä v tomto: zvyšuje sa rozsah vlastných príjmov republiky, umečne k tomu sa znižuje objem dotácií zo štátneho rozpočtu federácie. Vecne sme dohodli s českými a federalnými partnermi riešenia,

ktoré vyhovujú princípom federatívneho usporiadania. Republikové príjmy budú oproti súčasnému stavu rozšírené o celý výnos odvodu z objemu miezd a odmien z územia republiky, a to nie na princípe sídla podniku, ale nižších organizačných zložiek. Toto riešenie, ktoré sme prebojovali, znamená 5,5 mld korún príjmov do štátneho rozpočtu SSR za tie organizačne jednotky, ktorých podniky majú sídlo v Českej socialistickej republike. Konkrétne technické riešenia sa dohodnú na úrovni ministerstiev. Náš štátny rozpočet sa bude podieľať aj na výnose odvodu zo zisku z celoštátne riadených republikových podnikov, sídliačich v Českej i Slovenskej socialistickej republike, napríklad Čedok, Spofa, Baliarne obchodu a pod. Republikové príjmy sa rozšíria o podiel na dani z obratu, ktorý bude určený rozpočtovým výhľadom a upresnený každoročne v štátnom rozpočte federácie. Tento podiel bude v oboch republikách rozdielny tak, aby sa relatívne zjednotili dotácie z federácie. Republika teda dostane menej z federácie a viac si ponechá zo svojho územia.

V rámci zmien v procese plánovania národného hospodárstva, najmä v postavení a funkciách štátneho päťročného planu, posilňuje sa tiež význam rozpočtového výhľadu republiky. Ako nástroj bežného usmerňovania ekonomiky sa bude používať štátny rozpočet republiky, schvaľovaný každoročne formou zákona Slovenskej národnej rady. Ako informatívne dokumenty pre vládu SSR a SNR budú slúžiť územné prierezy rozpočtového výhľadu, štátneho rozpočtu a štátneho záverečného účtu republiky.

Navrhovaná úprava umožní využiť v etape plnenia štátneho rozpočtu aj úver od bankovej sústavy. Podmienkou jeho použitia bude koordinácia s Federálnym ministerstvom financií.

Dotácie zo štátneho rozpočtu republiky do rozpočtov národných výborov sa budú deliť na globálne a účelové. Úlohou globálnej dotácie bude doplniť príjmovú základňu národných výborov a zabezpečiť vyrovnanosť ich rozpočtov.

Objem dotácií bude stanovený v rozpočtovom výhlade republiky a každoročne upresnený v štátnom rozpočte republiky.

V rozpočtovom hospodárení národných výborov v zmysle návrhu zákona sa posilňuje taktiež zásada dlhodobosti a stability ich rozpočtov a finančných vzťahov rozpočtu národného výboru k vyšším stupňom národných výborov, resp. k štátnemu rozpočtu republiky. Samostatnosť národných výborov je posilnená aj možnosťou ďalšieho rozšírenia ich príjmov o podiely na príjmoch štátneho rozpočtu republiky. Okrem sankčných postihov nebudú národné výbory vykonávať žiadne iné odvody.

Ustanovuje sa zásada prevodu prostriedkov fondov do ďalších rokov. Návrhom zákona sa prehĺbuje postavenie zákonodarného orgánu nielen v rozpočtovom procese, ale aj pri všetkých závažných zmenách, pri stanovení a zmenách výšky dotácií zo štátneho rozpočtu republiky a pod.

Odporúčame súhlasiť s predloženým návrhom zákona Slovenskej národnej rady.

Podpredseda J. Širotnák:

Ďakujem ministrovi financií, cien a miezd Michalovi Kováčovi za odôvodnenie vládneho návrhu zákona. Prosím spoločného spravodajcu výborov poslanca Jozefa Košnára, aby predniesol spravodajskú správu.

Poslanec J. Košnár:

Vážené poslankyne a poslanci,

vládny návrh zákona SNR o pravidlách hospodárenia s rozpočtovými prostriedkami republiky v súlade s ústavným zákonom o československej federácii zakotvuje princíp, ktorý je uplatnený aj vo federálnom zákone o rozpočtovej sústave a pravidlách hospodárenia s rozpočtovými pros

triedkami, ktorý bol prijatý na 15. schôdzi Snemovne ľudu a Snemovne národov Federálneho zhromaždenia v novembri tohto roku. Preto sa konštrukcia právnej úpravy rozpočtových pravidiel SSR v podstatných bodoch zhoduje s konštrukciou už prijatej právnej úpravy rozpočtových pravidiel československej federácie.

Predložený vládny návrh zákona bol rozhodnutím pred sedu SNR z 20. júna tohto roku pridelený všetkým výborom Slovenskej národnej rady, okrem Mandátového a imunitného výboru SNR. Výbory mu venovali náležitú pozornosť, lebo ho považovali za jednu z najvýznamnejších legislatívnych opatrení, ktoré bude ovplyvňovať spoločensko ekonomické vzťahy a podmienky pre ekonomickú reformu i pre fungovanie hospodárskeho mechanizmu a sociálneho systému v Slovenskej socialistickej republike. Má podstatne zvýšiť úlohu a vplyv nástrojov finančného hospodárenia na riešení problémov národného hospodárstva, obmedziť nežiadúce prerozdelenie procesy a presadiť väčšiu samostatnosť článkov rozpočtovej sústavy. Právna úprava sa týka celého systému hospodárenia štátneho rozpočtu SSR, rozpočtov národných výborov a hospodárenia rozpočtových a príspevkových organizácií. V porovnaní s doteraz platným zákonom SNR č. 32 z roku 1971 Zb. ide síce o omnoho širšiu právnu reguláciu rozpočtových pravidiel, ale na druhej strane sa z platného zákona preberajú do vládneho návrhu zákona viaceré ustanovenia, ktoré zakladali doterajšiu rozpočtovú prax.

Vládny návrh zákona zvyčajňuje princíp jednoty právneho poriadku a jednoty finančnej a rozpočtovej politiky a otvára priestor pre zvýšenie vplyvu rozpočtových nástrojov na efektívnosť a rovnovážnosť sociálno-ekonomického rozvoja. Ale až spoločenská prax nás presvedčí o tom, ako sa budú aplikovať rozpočtové pravidlá Slovenskej socialistickej republiky v úzkej nadväznosti na rozpočtové pravidlá federácie.

Vo výboroch SNR sa objasňovali otázky, súvisiace s normatívnou úpravou obsahu rozpočtového výhľadu príjmov a

výdavkov štátneho rozpočtu a pod. a posudzovali sa v priamej súvislosti s vládny návrhom zákona o odvodoch do štátneho rozpočtu a vládny návrhom zákona o dôchodkovej dani. K týmto návrhom vzniesli poslanci SNR najviac závažných pripomienok aj vecného charakteru, ale Federálne zhromaždenie ČSSR ich akceptovalo len sčasti. Vzhľadom na závažnosť rozostavenia rozpočtového výkladu a štátneho rozpočtu SSR sa výbory zaujímali o rozsah a vecnú stránku predloženého vládneho návrhu zákona a zvlášť poukázali na to, že pri prerokúvaní návrhu štátneho rozpočtu SSR, ktorý bude predkladať vláda SSR na schválenie Slovenskej národnej rade, sa bude musieť dôslednejšie uplatňovať postavenie Slovenskej národnej rady v rozpočtových vzťahoch. Pri posudzovaní právnej úpravy zodpovednosti za hospodárenie sa zdôraznilo, že vláda SSR bude niesť všeobecnú zodpovednosť v celom rozpočtovom hospodárení a preto je nevyhnutné, aby sa posilnila kontrolná funkcia SNR voči vláde SSR v tejto závažnej sfére. Súčasne sa objasnili ustanovenia § 12 ods. 2, 4 a 5, u ktorých sa navrhuje vykonať patričné úpravy. I keď je právna úprava rozpočtových rezerv obsiahnutá iba v § 17 tohto vládneho návrhu zákona, niektoré výbory považovali za potrebné náležite odôvodniť podstatu, charakter a význam rozpočtových rezerv pre súčasné, ale aj pre budúce ekonomické podmienky.

Ústavnoprávny výbor SNR sa zaoberal problematikou kontrolnej pôsobnosti vlády pri hospodárení s prostriedkami štátneho rozpočtu, ako aj kontrolnej pôsobnosti Ministerstva financií, cien a miezd SSR a odporučil túto právnu normu zosúladiť s doteraz platnými zákonmi.

Právnu úpravou rozpočtov národných výborov sa osobitne zaoberal Výbor SNR pre národné výbory a národnosti a poukázal na slabé miesta finančného hospodárenia národných výborov. Pozornosť sa sústredila na objasnenie finančných vzťahov národných výborov k štátnemu rozpočtu republiky, čo sa považuje za jeden z najzložitejších, ale aj najzá

važnejších problémov. Preto treba predpokladať, že s posilnením a osamostatnením rozpočtov národných výborov sa tieto vzťahy budú musieť zmeniť. Niektoré výbory SNR sa zaoberali aj problematikou hospodárenia rozpočtových a príspevkových organizácií, ktorej sa doteraz nevenuje náležitá pozornosť, čo sa musí v nových podmienkach tiež zásadne zmeniť.

K predloženému vládnemu návrhu zákona SNR o rozpočtových pravidlách SSR odzneli veľmi závažné pripomienky, ktoré však súvisia s vecnou problematikou rozpočtového výhľadu a štátneho rozpočtu republiky v úzkej spojitosti s obdobnou problematikou, ktorá sa rieši v už schválenom zákone Federálneho zhromaždenia ČSSR.

Vzhľadom k tomu, že tento návrh zákona nadväzuje na federálny zákon, a vzhľadom k tomu, že je aj skoordnovaný s obdobným vládnym návrhom zákona ČNR, odporúčam Slovenskej národnej rade ako spoločný spravodajca výborov SNR, na základe ich kladných stanovísk, aby ho Slovenská národná rada schválila s úpravami, uvedenými v spoločnej správe výborov SNR, označenej ako tlač SNR 94a s vedomím, že v blízkej dobe bude potrebná jeho novelizácia.

Ďakujem.

Podpredseda J. Široťák:

Ďakujem poslancovi Košnárovovi za prednesenie spravodajskej správy.

Vážené poslankyne,
vážení poslanci,

Otváram rozpravu o treťom bode programu. Hlásí sa niekto z poslancov do rozpravy?

/Nikto./

Pretože sa do rozpravy nikto nehlási, dávam o návrhu hlasovať. Kto súhlasí s vládnym návrhom zákona SNR v znení, ako ho odporučil spoločný spravodajca výborov SNR poslanec Jozef Koňár, nech zdvihne ruku!

/Hlasovanie./

Ďakujem.

Je niekto proti?

/Nikto./

Zdržal sa niekto hlasovania?

/Nikto./

Zisťujem, že Slovenská národná rada schválila vládný návrh zákona o pravidlách hospodárenia s rozpočtovými prostriedkami SSR.

Š t v r t ý m bodom programu je

Vládný návrh zákona SNR, ktorým sa mení a dopĺňa zákon SNR č. 41/1972 Zb. o pôsobnosti orgánov SSR v oblasti sociálno-ekonomických informácií.

Návrh ste dostali na rokovanie výborov ako tlač 98 a spoločnú správu výborov ako tlač 98a.

Za vládu SSR návrh zákona odôvodní minister financií, cien a miezd Ing. Michal Kováč. Dávam mu slovo.

Minister financií, cien a miezd SSR M. Kováč:

Vážená Slovenská národná rada,
vážené poslankyne,
vážení poslanci,

vláda predkladá zmenu zákona SNR č. 41/1972 Zb. o pôsobnosti orgánov Slovenskej socialistickej republiky v

oblasti sociálno-ekonomických informácií. Tento návrh nadväzuje na novelizáciu zákona č. 21/1971 Zb. o jednotnej sústave sociálno-ekonomických informácií, ktorú schválilo Federálne zhromaždenie 14. novembra tohto roku.

Navrhovaná legislatívna úprava smeruje ku skvalitneniu a spresneniu tých ustanovení zákona, kde si to vyžadujú medzičasom vykonané zmeny v plánovaní a riadení ekonomiky. V zásade sa zachováva doterajšia zákonná úprava. Pokiaľ ide o navrhované zmeny, chcem upozorniť osobitne na tieto: rozširuje sa kompetencia krajských správ Slovenského štatistického úradu o pridelovanie identifikačných čísiel organizáciám a ich vnútorným organizačným jednotkám. Pre sústavu štatistických orgánov SSR sa navrhuje oprávnenie udeľovať súhlas na použitie technických nosičov údajov a na diaľkový prenos údajov pomocou prostriedkov výpočtovej techniky. Rozširuje sa pôsobnosť Slovenského štatistického úradu v otázkach vytvárania podmienok pre spracovanie sociálno-ekonomických informácií pre potreby iných organizácií. Podrobnejšie sa rieši pôsobnosť finančných orgánov republiky, čo je motivované predovšetkým potrebou presnejšej deľby ich úloh a špecifikácie pôsobnosti národných výborov ako finančných orgánov.

Novou skupinou úloh pre všetky orgány, ktoré pôsobia v oblasti sociálno-ekonomických informácií, sú činnosti súvisiace s rozvojom samostatnej hospodárskej činnosti občanov. Predpokladaný rozvoj tejto novej formy hospodárskej činnosti bude zrejme spojený i s celkovým vzrastom nárokov na činnosť národných výborov, a to vrátane nárastu úloh spojených so zabezpečovaním nevyhnutných informácií o tejto oblasti ekonomiky.

Oproti predloženému vládnomu návrhu zákona sa navrhuje aj vypustenie ustanovení o Slovenskej štatistickej rade, a to na základe výsledkov rokovaní o orgánoch Federálneho zhromaždenia, ktoré zrušilo Federálnu štatistickú radu.

Vzhľadom na to, že ide o prvú a nerozsiahlu novelizáciu zákona SNR č. 41/1972 Zb., prikláňame sa k tomu, aby sa z návrhu vypustil článok II, ktorým sa navrhuje splnomocniť Predsedníctvo SNR na vyhlásenie úplného znenia zákona SNR č. 41/1972 Zb. po vykonaných úpravách.

Na záver považujem za potrebné zdôrazniť, že schválenou novelou zákona č. 21/1971 Zb. o jednotnej sústave sociálno-ekonomických informácií a navrhovanou novelou zákona SNR č. 41/1971 Zb. zostávajú nedotknuté základné zásady československej štatistiky. Ide predovšetkým o zásadu ochrany individuálnych údajov a povinnosť mlčanlivosti, nezmenené zostávajú aj zásada oficiálnosti informácií, vydaných alebo overených orgánmi štátnej štatistiky a zásada nezávislosti na ostatných orgánoch štátnej správy, ktoré vytvárajú právne predpoklady pre činnosť orgánov štátnej štatistiky, ako objektívnych orgánov pre oblasť sociálno-ekonomických informácií, ktorých význam pre poznanie a usmerňovanie spoločenských procesov výrazne narastá.

V mene vlády odporúčam s predloženým návrhom súhlasiť s tým, že sa v ďalšom období predpokladá komplexná analýza zákonných právnych úprav v oblasti sociálno ekonomických informácií.

Ďakujem.

Podpredseda J. Šírotňák:

Ďakujem ministrovi Kováčovi za odôvodnenie vládneho návrhu zákona. Spoločným spravodajcom výborov SNR je poslanec Ján Gajdošík. Prosím, aby predniesol spravodajskú správu.

Poslanec J. Gajdošík:

Vážená Slovenská národná rada,
vážení hostia,

predložený vládny návrh zákona prerokovali výbory SNR v auguste až v novembri tohoto roku. Pri jeho prerokúvaní sa zamerali na objasnenie ďalšieho rozvoja sústavy sociálno-ekonomických informácií, v súvislosti s uplatňovaním poznatkov vedy a techniky. Právnu úpravu, jej vecnú a obsahovú stránku, posudzovali výbory v úzkej nadväznosti a spojitosti s vládny návrhom zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 21/1971 Zb. o jednotnej sústave sociálno-ekonomických informácií, z princípu ktorého vychádza aj tento vládny návrh zákona.

V centre pozornosti bola otázka postupného zdokonaľovania sústavy sociálno-ekonomických informácií, racionalizácie a ich spoľahlivej využiteľnosti na všetkých stupňoch riadenia, čo je aj v súlade so zámermi prestavby hospodárskeho mechanizmu v tejto oblasti. Výbory SNR kladne zhodnotili najmä to, že vládny návrh zákona reaguje na aktuálne požiadavky kladené na racionálne využívanie výpočtovej techniky pre spracovanie sociálno-ekonomických informácií v národnom hospodárstve nášho štátu. V súvislosti s tým treba povedať, že orgány štátnej štatistiky musia intenzívne a rýchlejším tempom riešiť tieto úlohy, ako doposiaľ. Na túto skutočnosť sa treba pozerať nielen z právnych aspektov, ale predovšetkým z pohľadu zmien, ku ktorým dochádza a bude aj naďalej dochádzať v priereze spoločenských priorít, v raste vzdelanosti, verejnej informovanosti a v tom najširšom slova zmysle v demokratizácii celej našej spoločnosti. Preto je celkom na mieste právna úprava oprávnenia orgánov štátnej štatistiky SSSR udeľovať súhlas na použitie technických nosičov údajov a na diaľkový prenos údajov pomocou prostriedkov výpočtovej a inej techniky pri poskytovaní sociálno-ekonomických informácií.

Na druhej strane nemožno však vylúčiť, že ich využívanie bude doprevádzane takými spoločenskými a sociálnymi javmi, ktoré budú vytvárať bariéry k ich všestrannému uplatňovaniu. Aby k tomu nedošlo bude nevyhnutné, aby nielen orgány štátnej štatistiky SSR, ale aj štátna správa a všetky socialistické organizácie kladli osobitný dôraz na účinnejšiu spoločenskú kontrolu pri poskytovaní a využívaní sociálno-ekonomických informácií.

Poslanci SNR vo výboroch posúdili opodstatnenie vecnej a obsahovej stránky právnej normy, pričom poukazovali na to, aby sa zintenzívnili a zaktivizovali právny vplyv na celú sústavu sociálno-ekonomických informácií vo väzbe k celému súhrnu spoločenských vzťahov. Osobitne by sa to malo prejavíť v prepojení na medzinárodné vedeckotechnické a ekonomické informácie a ďalšie informačné systavy.

Spoločenský význam a dôležitosť sociálno-ekonomických informácií sa vo vládnom návrhu zákona zvyrazňuje predovšetkým v rozšírení pôsobnosti štatistických orgánov Slovenska pri pridelovaní identifikačných čísiel organizáciám a ich vnútorným organizačným jednotkám a pri udeľovaní súhlasu na použitie technických nosičov objemu "Dob" - kóvový prenos údajov pomocou prostriedkov výpočtovej techniky, k čomu tento vládny návrh zákona vytvára náležité právne predpoklady.

Ústavnoprávny výbor SNR a Výbor SNR pre národné výbory a národnosti venovali osobitnú pozornosť postaveniu a úlohám národných výborov. Vzniesli závažnú pripomienku, aby sa ustanovenia o úlohách národných výborov, obsiahnuté vo vládnom návrhu zákona Federálneho zhromaždenia ČSSR premietli do vládnych návrhov zákonov národných rád, ktorú Federálne zhromaždenie neakceptovalo s poukazom na to, aby všeobecná právna úprava úloh národných výborov bola zakotvená v zákone Federálneho zhromaždenia.

Výbory SNR dôsledne a vo viacerých súvislostiach, najmä v spojitosti so zákonmi, ktorými sa zabezpečuje

prestavba hospodárskeho mechanizmu, zhodnotili právnu úpravu, ktorou sa sleduje dosiahnuť vyššiu úroveň poskytovania a využívania sociálno ekonomických informácií v spoločenskej praxi.

V úplnom súlade s úpravami, ktoré sa vykonali vo vládnom návrhu zákona Federálneho zhromaždenia, výbory SNR odporúčali, aby sa do predloženého vládneho návrhu zákona premietli obdobné úpravy vecného a legislatívneho charakteru, ktoré majú prispieť k lepšej zrozumiteľnosti a aplikácii tohto zákona Slovenskej národnej rady v praktickej sfére.

Ako spoločný spravodajca výborov SNR odporúčam Slovenskej národnej rade, aby predložený vládny návrh zákona schválila s úpravami, ktoré sú premietnuté v spoločnej uprave výborov SNR o výsledku prerokovania vládneho návrhu zákona, ktorú ste dostali ako tlač 98a.

Ďakujem za pozornosť.

Podpredseda J. Širotnák:

Ďakujem spoločnému spravodajcovi poslancovi Gajdoškovi za prednesenie spravodajskej správy.

Otváram rozpravu o štvrtom bode programu. Hlásí sa niekto z poslancov do rozpravy?

/Nikto./

Pretože sa do rozpravy nikto nehlásí, dávam o návrhu hlasovať. Kto súhlasí s vládnym návrhom zákona Slovenskej národnej rady v znení, ako ho odporučil spoločný spravodajca výborov poslanec Ján Gajdošik, nech zdvihne ruku!

/Hlasovanie./

Ďakujem.

Je niekto proti?

/Nikto./

Zdržal sa niekto hlasovania?
/Nikto./

Zisťujem, že Slovenská národná rada schválila vládny návrh zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon SNR č. 41/1972 Zb. o pôsobnosti orgánov SSR v oblasti sociálno-ekonomických informácií.

P i a t y m bodom programu je

Vládny návrh zákona SNR o vyhlasovaní všeobecne záväzných právnych predpisov a iných opatrení orgánov Slovenskej socialistickej republiky v Zbierke zákonov.

Vládny návrh zákona ste dostali na rokovanie výborov ako tlač 105 a spoločnú správu výborov o jeho prerokovaní ako tlač 105a.

Odôvodnením vládneho návrhu zákona vláda SSR poverila ministra spravodlivosti SSR Ladislava Koštu. Prosím ho, aby sa ujal slova.

Minister spravodlivosti SSR L. Košta:

Pani poslankyne,
páni poslanci,
vážená Slovenská národná rada,

nepovažujte to za nejakú rečnickú nadsádzku, ak si dovoľím úvodom vyjadriť myšlienku, že všetok náš ľud, ktorého sme organickou súčasťou, túži nielen po čistej vode, po dobrom vzduchu a čistých potravinách, ale úprimne túži žiť v jednom demokratickom, sociálne spravodlivom právnom štáte. Cesta k týmto cieľom a metám je pre nás všetkých jasná a známa. Ako sa k nej dostaneme, to ukáže najbližšia krátka doba, kedy dokážeme cez úctu k našej

ústave, terajšej aj budúcim, cez úctu k zákonom, cez úctu človeka k človeku, rešpektovaním názorov jedného a druhého, toleranciou, dopracovať sa k skutočnému demokratickému ovzdušiu, v ktorom právna a zákonodarná tvorba a aplikácia práva sa stanú základným atributom budovania a udržania právneho štátu.

Ako vyplýva z dôvodovej správy predloženého návrhu zákona, prevažnú väčšinu všetkých všeobecne záväzných právnych predpisov tvoria rezortné vykonávacie predpisy, z ktorých sú už mnohé zastaralé, životom prekonané, a mnohé z nich aj ťažko dostupné. Existuje tiež neprehľadná a množopočetná záplava vnútrorezortných predpisov, smerníc a pokynov, ktoré nemajú charakter právneho predpisu. Táto skutočnosť má nepriaznivý vplyv na úroveň právneho poriadku, právneho vedomia a negatívny dopad na zabezpečenie a právnu ochranu základných prav a slobôd občanov.

Vážená Slovenská národná rada,

cieľom navrhovaného zákona SNR je po prvé upraviť spôsob publikácie právnych predpisov tak, aby sa aj v tomto štádiu normotvorného procesu plne zachovali požiadavky na kvalitu, verejnosť a dostupnosť právnych predpisov. Ďalej obmedziť počet rezortných vykonávacích predpisov, najmä tých, ktorých vydanie sa v Zbierke zákonov iba oznamuje, a po tretie zrušiť až na malé výnimky, všetky subzákonné predpisy, registrované v Zbierke zákonov do doby konštituovania československej federácie, t.j. do konca roku 1968.

Predkladaný návrh novovymedzuje podmienky na to, aby sa vydanie všeobecne záväzného právneho predpisu mohlo iba oznámiť, t.j. registrovať v Zbierke zákonov. Neúnosný podiel registrovaných predpisov i používanie tejto formy na registráciu takýchto opatrení, ktoré všeobecne záväzný charakter nemajú, sa má odstrániť taxatívnym vymedzením

podmienok na registráciu, pričom z možnosti registrácie sa s presne určenými výnimkami vylučujú predpisy, ktoré sa týkajú občanov. Predpisy, upravujúce práva a povinnosti občanov, musia byť totiž uverejnené v Zbierke zákonov v plnom znení.

Vážené poslankyne,
vážení poslanci,

návrh predloženého zákona bol spracovaný na základe zásad zákona, v ktorých boli zohľadnené stanoviská a pripomienky výborov SNR. K alternatívne navrhnutému riešeniu, týkajúcemu sa dostupnosti registrovaných predpisov, sa výbory SNR vyslovili v tom zmysle, aby v zákone bola upravená povinnosť ústredných orgánov zasiať výnos za úhradu každému, kto o to požiada. Aj toto stanovisko výborov SNR je v prerokúvanom vládnom návrhu zákona plne zohľadnené. Oproti schváleným zásadám boli v paragrafovanom znení vykonané niektoré úpravy. V súlade s novým riešením v návrhu zákona Federálneho zhromaždenia o Zbierke zákonov bol upravený spôsob vyhlasovania opatrení, ktorými sa poskytujú úľavy alebo oslobodenia od dane domovej, od notárskych, súdnych a správnych poplatkov. Tieto opatrenia sa budú vyhlasovať v Zbierke zákonov formou oznámenia o ich vydaní.

Záverom už iba toľko. Prerokovaný návrh zákona SNR tvorí významný stupeň v úsilí o skvalitnenie právneho poriadku a zníženie administratívnej náročnosti v riadení i vo výkone štátnej správy. Preto odporúčam, aby ste s návrhom zákona vyslovili svoj súhlas.

Ďakujem vám za pozornosť.

Podpredseda J. Širotnák:

Ďakujem ministrovi spravodlivosti SSR Ladislavovi Košľovi za odôvodnenie návrhu zákona. Prosím teraz spoločného spravodajcu výborov SNR poslanca Andreja Bajcuru, aby predniesol spravodajsku správu.

Poslanec A. Bajcura:

Vážená Slovenská národná rada,
vážené poslankyne,
vážení poslanci,
milí hostia,

Časté zmeny platného práva znamenajú aj časté zasahovanie do každodenného života spoločnosti a jednotlivcov. Má to účinok na jeho rozkolísanie, dezorientovanie a nemalo by sa stávať, že nový právny prepis bol vydaný skôr, než sa predchádzajúci spoločensky vžil. To má za následok znižovanie autority práva vo vedomí občanov, spoločenských skupín a nakoniec i vo vedomí spoločnosti a znižuje to efektívnosť spoločenského pôsobenia nielen jednotlivého právneho predpisu, ale práva vôbec. Problém stability právneho poriadku, t.j. stability zákonodarstva, má v spoločnosti dvojjediný význam: z hľadiska záujmu spoločnosti, ktorá právo používa ako prostriedok svojho politického riadenia, a z hľadiska riadenia človeka ako jedinca, ktorého chovanie v spoločnosti je pravom upravené.

V tejto súvislosti mi dovoľte vysloviť niekoľko po známok najmä k podzákonným normám, ktoré sú najbolestivejším miestom v našom právnom poriadku. Kategoricke požiadavkou súčasnosti je, aby vláda podstatnou mierou prispela ku skvalitneniu podzákonných právnych predpisov. K tomu boli schválené a doplnené legislatívne pravidla, prijaté opatrenia k previerke právnych predpisov, registrovaných v

Zbierke zákonov a k ich depurácii, ďalej na zavedenie poriadku ich registrácie v Zbierke zákonov a ich publikácie. To sú prvé kroky pri východiskách, ktoré sa ujasňujú. Ukazuje sa nevyhnutné skoncipovať systémovo založený program opatrení na skvalitnenie podzákonnej právotvornej činnosti vlády a rezortov a tento program po etapách usku točňovať.

Ústavným zákonom o československej federácii bola zverená legislatívna právomoc vo federácii i v republikách ministerstvám a ostatným ústredným orgánom. Vo federácii sa toto oprávnenie podľa čl. 80 ústavného zákona o československej federácii dostalo ostatným federálnym ústredným orgánom. Teda okrem ústredných orgánov štátnej správy i iným ústredným orgánom. Doposiaľ platné ústavné vymedzenie uvedeného okruhu legislatívnych orgánov vyvolalo, pokiaľ ide o presné určenie týchto subjektov, problémy a pochybnosti.

Pokiaľ ide o vývoj ústavnej úpravy podzákonnej tvorby práva, pre poučenie, inšpiráciu a účelné riešenie problému som už hovoril na pléne SNR, a teraz sa obmedzim na konštatovanie, že z pohľadu dnešnej problematiky československého právneho poriadku a podzákonných právnych predpisov nie vždy došlo k prevzatým odkazom ústavnej úpravy z roku 1948. Dnešná ústavnoprávna úprava, ako aj administratívno príkazovací systém negatívne pôsobí na uplatňovanie princípu zvrchovanosti zákona, komplikuje vzťah zákona a jeho vykonávacieho právneho predpisu, sťažuje súlad podzákonného právneho predpisu so zákonom, umožňuje nadmerný rast podzákonných právnych predpisov, sťažuje reguláciu ich tvorby i proces ich skvalitňovania.

Vážené poslankyne,
vážení poslanci,

v októbri a novembri tohto roku výbory SNR prerokovali vládny návrh zákona SNR o vyhlasovaní všeobecne záväzných právnych predpisov a iných opatrení orgánov SSR v Zbierke zákonov. Pri prerokúvaní tohto návrhu poslanci poukázali najmä na skutočnosť, že platný právny poriadok je zaťažený veľkým množstvom záväzných predpisov, pôsobiacich na existujúce spoločenské vzťahy. Je preto naliehavé prijať urýchlene účinné opatrenia na skvalitnenie a zjednodušenie nášho právneho poriadku. Jedným z takýchto významných opatrení je aj vypracovanie a predloženie návrhu zákona Slovenskej národnej rady o vyhlasovaní všeobecne záväzných právnych predpisov a iných opatrení orgánov SSR v Zbierke zákonov.

Predložený vládny návrh zákona si kladie za cieľ prispieť k zníženiu počtu všeobecne záväzných právnych predpisov, skvalitniť ich prípravu, zvýšiť ich prehľadnosť a urobiť ich dostupnejšími. Obsahovo i celkovým zameraním vychádza z nedavno schvaleného zákona Federálneho zhromaždenia o Zbierke zákonov. Rešpektuje zásady zákona SNR o vyhlasovaní všeobecne záväzných právnych predpisov a iných opatrení orgánov SSR v Zbierke zákonov, ktoré prerokovali orgány SNR v roku 1987 a preberá niektoré účelné a osvedčené ustanovenia z platnej právnej úpravy, t.j. zo zákona SNR č. 205/1968 Zb. V súlade s úsilím o zníženie počtu najmä rezortných právnych predpisov, vyhlasovaných formou uverejnenia iba oznámenia aj po ich vydaní, sprisňujú sa v návrhu podmienky pre túto formu vyhlasovania. Sleduje sa tým aj vylepšenie nepriaznivého pomeru medzi centrálnou normotvorbou a rezortnou, kde za obdobie od konštituovania federácie do konca roku 1988 bolo v podmienkach SSR vydaných 130 zákonov SNR a zákonných opatrení jej predsedníctva, 70 nariadení vlády SSR, 349 vyhlášok ministerstiev a

ostatných ústredných orgánov štátnej správy SSR a v Zbierke zákonov bolo súčasne registrovaných až 1268 výnosov, smerníc, úprav, pokynov, alebo obdobných rozporitných opatrení.

Zníženie podielu registrovaných rozporitných predpisov by sa malo dosiahnuť tým, že uverejnenie iba oznámenia o vydaní všeobecne záväzného rozporitného predpisu sa pripusti len pri úpravách práv a povinností úzkeho okruhu osôb a organizácií a pri splnení viacerých taxatívne vymenovaných prísných podmienok.

Zásadným opatrením v tomto smere je ustanovenie o zrušení zastaralých a pre prax už nevyhovujúcich rozporitných predpisov, registrovaných v Zbierke zákonov do 31.12.1968, t.j. pred federatívnym usporiadaním štátu. Ponecháva sa v platnosti iba obmedzený počet takých predpisov, ktoré ešte určitú dobu môžu plniť svoju regulatívnu funkciu. Týchto predpisov je spolu 35 a sú uvedené v prílohe k predloženému vládnemu návrhu zákona.

Pre jednotlivé rozporitné predpisy nová právna úprava zavádza na rozdiel od doterajšieho stavu jednotné termíny "vyhláška" a "výnos", pričom iba výnos možno v Zbierke zákonov vyhlásiť formou uverejnenia oznámenia o jeho vydaní. Ustanovuje sa vyhlásenie právneho predpisu ako zákonná podmienka jeho platnosti nielen pri zákonoch, ale aj pri ostatných všeobecne záväzných právnych predpisoch.

Významnou požiadavkou legislatívnej praxe je, aby jednotlivé čiastky Zbierky zákonov boli skutočne vydané v deň, ktorý je v nich ako deň ich vydania označený tak, by sa predišlo nezákonnému skracovaniu legislatívnej doby, či dokonca k prípadom, kedy je legislatancia de facto likvidovaná. Alebo keď dokonca čiastka Zbierky zákonov vyšla neskôr, než v nej uverejnený právny predpis nadobudol účinnosť, čím by nastala faktická retroaktivita právneho predpisu.

Vládny návrh zákona SNR o vyhlasovaní všeobecne záväzných právnych predpisov aj iných opatrení orgánov SSR v Zbierke zákonov vytvára vo svojich ustanoveniach tiež podmienky pre zlepšenie viackrát kritizovanej dostupnosti právnych predpisov. Zachováva jednotný a centrálny publikačný inštrument, t.j. Zbierku zákonov ako osvedčený prostriedok, uľahčujúci orientáciu v predpisoch, ich vyhľadávanie a evidenciu a zároveň ukladá povinnosť okresným a miestnym národným výborom udržiavať kompletnú Zbierku zákonov a sprístupňovať ju občanom a organizáciám.

Vážene poslankyne,
vážení poslanci,

ako som už predtým uviedol, predložený vládny návrh vychádza z vypracovaných zásad zákona, ktoré v auguste a v septembri 1987 prerokovali všetky výbory SNR okrem Mandátového a imunitného výboru SNR a vyslovili s nimi súhlas. Ústavnoprávny výbor SNR a Výbor SNR pre obchod, služby a dopravu zároveň odporučili, aby pri vypracovaní paragrafovaného znenia zákona bolo uplatnené alternatívne riešenie, uvedené v zásade číslo 3, podľa ktorého orgán, vydávajúci výnos je povinný zaslať tento predpis za úhradu každému, kto o to na území ČSSR požiada. Spomínal to aj súdruh minister. Pripomienka uvedených výborov SNR je zohľadnená v ustanovení § 4 ods. 2.

Vládny návrh zákona SNR o vyhlasovaní všeobecne záväzných právnych predpisov a iných opatrení orgánov SSR je zosúladený s obdobným zákonom ČNR v zmysle všeobecnej požiadavky, aby rovnaká vecná problematika bola v oboch národných republikách upravená jednotne. Pri prerokúvaní tohto vládneho návrhu zákona bolo vo výboroch SNR vyslovené presvedčenie, že navrhovaná úprava povedie k potrebnému zlepšeniu skladby právnych predpisov, zníženiu ich počtu i rozsahu a ku skvalitneniu a sprehľadneniu ich publikácie.

Preto ako spoločný spravodajca výborov SNR a z ich poverenia odporúčam, aby Slovenská národná rada predložený vládny návrh zákona schválila s úpravou, obsiahnutou v spoločnej správe, ktorú poslanci dostali ako tlač 105a.

Ďakujem.

Podpredseda J. Širotnák:

Ďakujem poslancovi Bajcurovi za spravodajskú správu. Otváram rozpravu o piatom bode programu. Hlásí sa niekto z poslancov do rozpravy?

/Nikto./

Pretože sa do rozpravy nikto nehlásí, dávam o návrhu hlasovať. Kto súhlasí s vládnym návrhom zákona SNR v znení, ako ho odporučil spoločný spravodajca poslanec Andrej Bajcura, nech zdvihne ruku!

/Hlasovanie./

Ďakujem.

Je niekto proti?

/Nikto./

Zdržal sa niekto hlasovania?

/Nikto./

Zisťujem, že Slovenská národná rada schválila vládny návrh zákona o vyhlasovaní všeobecne záväzných právnych predpisov a iných opatrení orgánov SSR v Zbierke zákonov.

Š i e s t y m bodom programu je

Návrh na zriadenie Výboru SNR pre životné prostredie.

Návrh ste dostali ako tlač 122.

Vážené poslankyne,
vážení poslanci,

v súlade so zvyšujúcim sa významom kvality životného prostredia a potrebou vytvárania všestranných podmienok na jeho ochranu skupina poslancov SNR predkladá návrh na zriadenie Výboru SNR pre životné prostredie. Vzhľadom na súčasný stav poslancov a počet výborov SNR, niektorí poslanci budú zaradení do dvoch výborov. Má niekto pripomienky, otázky, alebo iné návrhy?

Noch sa páči, poslanec Hricko.

Poslanec J. Hricko:

Vážené poslankyne,
vážení poslanci,

dostali sme konečne návrh, ktorý nás všetkých zaujíma. No ak si prečítame - nie mená, ale obvody, zistíme, že tu nie je zastúpený okres Spišská Nová Ves. Bol by som rád, keby Rudňany a Krompachy, teda oblasť stredného Spiša mala svoje zastúpenie vo výbore.

Ďakujem.

Podpredseda J. Širotnák:

Chcem odpovedať, že v doplňovacích voľbách budú zvolení ďalší poslanci práve v tomto volebnom obvode Spišská Nová Ves. Počíta sa s doplnením Výboru SNR pre životné prostredie poslancom z tohto volebného obvodu. To isté platí pre volebný obvod Dunajská Streda.

Sú ďalšie otázky alebo pripomienky?
/Neboli./

Budeme hlasovať najskôr o zriadení výboru a potom o jeho zložení. Kto je za to, aby Slovenska narodna rada zriadila Výbor SNR pre životné prostredie, nech zdvihne ruku'

/Hlasovanie./

Ďakujem.

Je niekto proti?

/Nikto./

Zdržal sa niekto hlasovania?

/Nikto./

Zisťujem, že Slovenska narodna rada zriadila Výbor SNR pre životné prostredie.

Davam teraz hlasovať o zložení výboru, ako ho odporuča skupina poslancov SNR s tým, že podpredsedníčka SNR Janka Blažejova bude poverená dočasným vedením tohoto výboru.

Kto je za, nech zdvihne ruku'

/Hlasovanie./

Ďakujem.

Je niekto proti?

/Nikto./

Zdržal sa niekto hlasovania?

/Nikto./

Zisťujem, že Slovenska narodna rada návrh schválila.

Vážene poslankyne,

važení poslanci,

v rámci tohoto bodu rokovania odporúčam prerokovať ešte niektoré organizačné otázky, týkajúce sa zmien vo výboroch Slovenskej narodnej rady.

V súvislosti s demisiou predsedu vlády SSR Pavla Hrivnáka a ministrov vlády SSR Štefana Lazara a Júliusa Vargu, ktorí sú poslancami SNR, je potrebné zaradiť ich do výborov SNR. Odporúčam poslanca Pavla Hrivnáka zaradiť do Výboru SNR pre plán a rozpočet, poslanca Štefana Lazara do Ústavnoprávneho výboru SNR a poslanca Júliusa Vargu do Výboru SNR pre pôdohospodárstvo a výživu. Ďalej v súvislosti so zvolením za podpredsedu SNR je potrebné uvoľniť poslanca Jana Majera z Výboru SNR pre plán a rozpočet a v súvislosti s voľbou za predsedu Ústavnoprávneho výboru SNR uvoľniť poslanca Silvestra Minaroviča z Výboru SNR pre obchod, služby a dopravu.

Máte, vážené poslankyno, vážení poslanci, otázky, alebo iné návrhy?

/Neboli./

Davam hlasovať. Kto súhlasí s predloženými návrhmi, nech zdvihne ruku!

/Hlasovanie./

Ďakujem.

Je niekto proti?

/Nikto./

Zdržal sa niekto hlasovania?

/Nikto./

S i e d m y m bodom programu je

Návrh Ústavnoprávneho výboru SNR na vydanie uznesenia SNR o vrátení vládneho návrhu zákona SNR o vydávaní a rozširovaní neperiodických publikácií a vládneho návrhu zákona SNR o priestupkoch na dopracovanie vláde SSR.

Návrh ste dostali ako tlač 124.

Predmetné zákony sa odporúčajú vrátiť vláde SSR na posúdenie a dopracovanie v súvislosti s významnými zmenami v našom politickom systéme, ako aj preto, že návrhy plne nezodpovedali požiadavkám, vyplývajúcim z medzinárodných zmlúv o občianskych, kultúrnych a politických právach, ku ktorým náš štát pristúpil.

Má niekto z poslancov pripomienky alebo otázky k návrhu?

/Nikto./

Dávam teda hlasovať o návrhu na uznesenie, ktoré máte v predložennom návrhu. Kto je za toto uznesenie, nech zdvihne ruku!

/Hlasovanie./

Ďakujem.

Je niekto proti?

/Nikto./

Zdržal sa niekto hlasovania?

/Nikto./

Zisťujem, že Slovenská národná rada schválila návrh uznesenia.

Ďalším bodom programu je

Návrh Ústavnoprávneho výboru SNR na uvoľnenie sudcov z povolania zo sudcovskej funkcie.

Návrh ste dostali ako tlač 114.

Má niekto z poslancov pripomienky alebo otázky k predloženému návrhu?

/Nikto./

Dávam hlasovať, kto súhlasí s predloženým návrhom
Ustavnoprávneho výboru SNR, nech zdvihne ruku!

/Hlasovanie./

Ďakujem.

Je niekto proti?

/Nikto./

Zdržal sa niekto hlasovania?

/Nikto./

Zisťujem, že Slovenská národná rada predložený návrh
schválila.

D e v i a t y m bodom programu je

Návrh Predsedníctva Ústredného výboru Národného
frontu SSR na voľbu sudcov z povolania súdov SSR.

Návrh ste dostali ako tlač 115.

Má niekto z poslancov pripomienky alebo doplnky k
uvedenému návrhu?

/Nikto./

Dávam hlasovať, kto súhlasí s návrhom, aby sme zvolili
do funkcie sudcov z povolania súdov SSR 56 navrhovaných
kandidátov, nech zdvihne ruku!

/Hlasovanie./

Ďakujem.

Je niekto proti?

/Nikto./

Zdržal sa niekto hlasovania?

/Nikto./

Zisťujem, že Slovenská národná rada návrh schválila.

D e s i a t y m bodom programu je

Informacia o doterajšich výsledkoch prace Komisie poslancov SNR na dohľad prešetrenia zasahu Zboru narodnej bezpečnosti proti zhromaždeniu veriacich 25. marca 1988 v Bratislave.

Navrh ste dostali ako tlač 125.

Vážene poslankyne,
vážení poslanci,

Ide o priebežnu spravu tejto komisie, ktorá o konečných výsledkoch poda Slovenskej narodnej rade spravu po skončení prace komisie. Zaroveň mi dovoľte, aby som vás oboznámil s doplnením komisie o členov hnutia Verejnosť proti násiliu, Dr. Dušana Palku, Dr. Mareka Šmida a Dr. Tibora Böhma. Ma niekto otázky alebo pripomienky k týmto návrhom a k tejto sprave?

/Nikto./

Odporúčam prijať uznesenie, ako je v predložennom materiáli. Kto je za taketo uznesenie, nech zdvihne ruku!

/Hlasovanie./

Ďakujem.

Je niekto proti?

/Nikto./

Zdržal sa niekto hlasovania?

/Nikto./

Zisťujem, že Slovenská narodná rada návrh uznesenia schválila.

Posledným bodom programu je

Sprava o činnosti predsedníctva Slovenskej národnej rady za obdobie od 6. do 19. decembra 1989.

Spravu ste dostali ako tlač 126.

Ma niekto z poslancov pripomienky, alebo doplnky k predloženej správe?

/Nikto./

Dávam hlasovať o návrhu na uznesenie, ktoré máte v predloženej správe. Kto je za, nech zdvihne ruku!

/Hlasovanie./

Ďakujem.

Je niekto proti?

/Nikto./

Zdržal sa niekto hlasovania?

/Nikto./

Zisťujem, že Slovenska národná rada uznesenie schválila.

Vážene poslankyne,

vážení poslanci,

vážení hostia,

milí priatelia,

uprostred politického pohybu, aký sme nezažili už vyše 20 rokov, sa k nám hližja Vianove. Nežna revolúcia, ako nazvali naše dianie zabranení novinári, vyvolala nádej, že tohoročné sviatky, ktoré sú pre kresťanov sviatkami božieho narodenia, budú pre nás všetkých sviatkami lasky a vzájomného porozumenia medzi ľuďmi. Želám vam, aby ste ich strávili v čo najprijemnejšom ovzduší, v pohode, aby ste počas nich načerpali čo najviac síl, fyzických i duševných, do dní budúceho roku, ktoré su pred nami. To isté by

som chcel úprimne a zo srdca zaželať v mene Slovenskej národnej rady i v mene svojom všetkým obyvateľom nášho krásneho Slovenska.

Vyhlasujem 19. schôdzu Slovenskej národnej rady za ukončenú.

Ďakujem.

/Potlesk./

/Schôdza ukončená o 17.15 hodine./

U z n e s e n i a
Slovenske] narodne] rady,
prijate 19. decembra 1989

SLOVENSKÁ NÁRODNÁ RADA

Číslo: 1314/1989

128

UZNESENIE

SLOVENSKEJ NARODNEJ RADY

z 19. decembra 1989

o voľbe členov komisie na vypracovanie návrhu na uznesenie SNR k Programovému vyhláseniu vlády Slovenskej socialistickej republiky

S l o v e n s k a n a r o d n á r a d a
z v o l i l a

komisiu na vypracovanie návrhu na uznesenie SNR k Programovému vyhláseniu vlády Slovenskej socialistickej republiky v tomto zložení: Jan Gajdošík, Vasil Bejda, Viliam Volko, Stefan Smolej, Andrej Mazak, Ladislav Anđel, Marta Horvathová a Gizela Sarkózyová.

Predseda

Slovenskej narodnej rady:

Ing. Rudolf S c h u s t e r , CSC., v.r.

Overovatelia:

Kva Z a m e ě n í k o v a v.r.

Veronika Š p a l k o v a v.r.

SLOVENSKÁ NÁRODNÁ RADA

K číslu: 1314/1989

129

UZNESENIE

SLOVENSKEJ NÁRODNEJ RADY

z 19. decembra 1989

k Programovému vyhláseniu vlády Slovenskej socialistickej republiky

S l o v e n s k a n á r o d n a r a d a

1. k o n š t a t u j e .

že nova vláda Slovenskej socialistickej republiky je vládou národného porozumenia, ktorá sa vo svojej časovej ohraničenosti predpokladá prijímať opatrenia na obrodu našej spoločnosti a dospieť tak k novej hospodarskej, sociálnej i morálnej kvalite nášho života.

Hlásajú sa k nekompromisnému presadzovaniu skutočných prírieb a záujmov nášho ľudu. Chce plne využívať demokratický mechanizmus riadenia s uplnou, pravdivou informovanosťou verejnosti a uplatňovať pri riešení konkrétnych problémov vysokú odbornosť, mravnosť, toleranciu a porozumenie s využitím najskusenejších odborníkov bez ohľadu na ich politickú príslušnosť a svetonazor.

Vláda Slovenskej socialistickej republiky chce dôsledne presadzovať oprávnené záujmy a potreby slovenského naroda a príslušníkov národnostných menšín. Tento princíp chce zachovať i pri otváraí sa svetu. Hlásí sa tiež k riešeniu dlhodobe odsúvaného problému spoluobčanov Romov.

Do všeobecných volieb si kladie za povinnosť zabezpečiť sociálnu, ekonomickú a existenčnú stabilitu na základe uplatňovania princípu zákonnosti a právneho štátu. Reštrukturalizáciu ekonomiky chce riešiť zároveň s riešením ekologických problémov. V tomto procese chce maximálne využiť kvalifikovanosť pracovníkov.

Poslanci Slovenskej narodnej rady so znepokojením sledujú správy o vývoji situácie v Rumunskej socialistickej republike. Vyjadrujú jednoznačný postoj proti akemukolvek násiliu a za dodržiavanie ľudských práv. V tejto súvislosti vyslovuje obavy o osudy národnostnej menšiny Slovákov a ostatných národnostných menšín žijúcich v Rumunskej socialistickej republike;

2. s u h l a s í

s Programovým vyhlásením vlády Slovenskej socialistickej republiky;

3. v y s l o v u j e

podľa článku 107 ods. 1 písm. f/ a článku 127 ústavného zákona č. 143/1968 Zb. o československej federácii dôveru vláde Slovenskej socialistickej republiky.

SLOVENSKA NARODNÁ RADA

3

4. s c h v a ľ u j e

rozpočtové provizorium v Slovenskej socialistickej republike do 31. marca 1990 v zmysle predloženého návrhu;

5. z a v á z u j e

vladu Slovenskej socialistickej republiky požadovať od vlády ČSSR doriešenie problematiky vodných diel na Dunaji;

6. u k l a d a

organom SNR a poslancom v súčinnosti s politickými stranami, občianskymi iniciatívami a spoločenskými organizáciami vykonávať dôslednú kontrolu plnenia Programového vyhlásenia vlády SSR.

Predseda

Slovenskej národnej rady:

Ing. Rudolf S c h u s t e r , CSc., v.r.

Overovatelia:

Ľva Z a m e ě n i k o v a v.r.

Veronika Š p a l k o v a v.r.

SLOVENSKÁ NÁRODNÁ RADA

Číslo: 724/1989

130

UZNESENIE

SLOVENSKEJ NÁRODNEJ RADY

z 19. decembra 1989

k vládnemu návrhu zákona SNR o pravidlách hospodárenia s rozpočtovými prostriedkami SSR /rozpočtové pravidlá/

Slovenská národná rada
schvaľuje

vládný návrh zákona Slovenskej národnej rady o pravidlách hospodárenia s rozpočtovými prostriedkami Slovenskej socialistickej republiky /rozpočtové pravidlá/ tak, ako ho odporučil spoločny spravodajca výborov Slovenskej národnej rady.

Predseda

Slovenskej národnej rady:

Ing. Rudolf Schuster, CSc. v.r.

Overovatelia:

Eva Zámečniková v.r.

Veronika Špálková v.r.

SLOVENSKÁ NÁRODNÁ RADA

Číslo: 650/1989

131

UZNESENIE

SLOVENSKEJ NÁRODNEJ RADY

z 19. decembra 1989

k vládne mu návrhu zákona SNR, ktorým sa mení a dopĺňa zákon SNR č. 41/1972 Zb. o pôsobnosti orgánov SSR v oblasti sociálno-ekonomických informácií

S l o v e n s k á n á r o d n á r a d a

s c h v a ľ u j e

vládny návrh zákona SNR, ktorým sa mení a dopĺňa zákon Slovenskej národnej rady č. 41/1972 Zb. o pôsobnosti orgánov Slovenskej socialistickej republiky v oblasti sociálno-ekonomických informácií tak, ako ho odporučil spoločný spravodajca výborov Slovenskej národnej rady.

Predseda

Slovenskej národnej rady:

Ing. Rudolf S c h u s t e r , CSc., v.r.

Ovovorovatelia:

Eva Z á m e ě ň i k o v a v.r.

Veronika Š p a l k o v á v.r.

SLOVENSKÁ NÁRODNÁ RADA

Číslo: 878/1989

132

UZNESENIE

SLOVENSKEJ NARODNEJ RADY

z 19. decembra 1989

k vládnemu návrhu zákona SNK o vyhlasovaní všeobecne záväzných právnych predpisov a iných opatrení orgánov SSR v Zbierke zákonov

S l o v e n s k á n á r o d n á r a d a

s c h v a ľ u j e

vládný návrh zákona Slovenskej národnej rady o vyhlasovaní všeobecne záväzných právnych predpisov a iných opatrení orgánov Slovenskej socialistickej republiky v Zbierke zákonov tak, ako ho odporučil spoločný spravodajca výborov Slovenskej národnej rady.

Predseda

Slovenskej národnej rady:

Ing. Rudolf Schuster, CSC. v.r.

Overovatelia:

Eva Zámečniková v.r.

Veronika Špáľková v.r.

SLOVENSKÁ NÁRODNÁ RADA

Číslo: 1315/1989

133

UZNESENIE

SLOVENSKEJ NARODNEJ RADY

z 19. decembra 1989

k návrhu poslancov SNR Viktora Antala, Viliama Volku, Jozefa Ďuricu, Marie Heribanovej a Andreja Mazaka na zriadenie Výboru SNR pre životné prostredie a voľbu jeho členov

Slovenská národná rada
podľa § 4 písm. l zákona SNR č. 44/1989 Zb. o rokovacom poriadku Slovenskej národnej rady

A. z r i a d i l a

Výbor SNR pre životné prostredie;

B. z v o l i l a

za členov Výboru SNR pre životné prostredie:

Štefana B a r t a k a
Janku B l a ž e j o v u
Kamila B r o d z i a n s k e h o
Klotildu F a b u š o v u
Antona G u n d u

SLOVENSKA NARODNA RADA

- 2 -

Júliu K o l á r i k o v ú
Oľgu M a t t o v ú
Vladimira M i n á ě a
Alžbetu P o m p o š o v ú
Annu R y b n i k á r o v u
Rudolfa Š v e c a
Jána T k a ě a
Jozefa Z a c h a r a
Jana Z e m k u ;

C. p o v e r í l a

podpredsodničku SNR Janku B l a ž e j o v ú
dočasným vedením Výboru SNR pre životne prostredie.

Predseda

Slovenskej národnej rady:

Ing. Rudolf S c h u s t e r , CSc. v.r.

Overovatelia:

Eva Z a m e ě n i k o v á v.r.

Veronika Š p á l k o v á v.r.

SLOVENSKÁ NÁRODNÁ RADA

Číslo: 1316/1989

134

UZNESENIE

SLOVENSKEJ NÁRODNEJ RADY

z 19. decembra 1989

na zaradenie niektorých poslancov SNR do výborov SNR a
uvoľnenie niektorých poslancov SNR z výborov SNR

S l o v e n s k a n á r o d n á r a d a

podľa § 4 písm. 1/ zákona SNR č. 44/1989 Zb. o roko-
vacom poriadku Slovenskej národnej rady

A. z v o l i l a

Štefana L a z a r a za člena Ustavnoprávneho
výboru SNR,

Pavla H r i v n a k a za člena Výboru SNR pre
plan a rozpočet,

Júliusa V a r g u za člena Výboru SNR pre pô-
dohospodárstvo a výživu;

SLOVENSKA NARODNA RADA

- 2

B. u v o l' n i l a

Jána M a j e r a z členstva vo Výbore SNR pre
plán a rozpočet,

Janku B l a ž e j o v ú z členstva vo Výbore
SNR pre národné výbory a narodnosti,

Silvestra M i n a r o v i č a z členstva vo
Výbore SNR pre obchod, služby a dopravu.

Predseda

Slovenskej národnej rady:

Ing. Rudolf S c h u n t e r , CSc. v.r.

Overovatelia:

Eva Z á m e č n í k o v á v.r.

Veronika Š p á l i k o v a v.r.

SLOVENSKÁ NÁRODNÁ RADA

Číslo: 875/1989

135

UZNESENIE

SLOVENSKEJ NÁRODNEJ RADY

z 19. decembra 1989

k návrhu Ústavnoprávneho výboru SNR na vzátenie vládneho návrhu zákona SNR o vydávaní a rozširovaní neperiodických publikácií /vydavateľský zákon/ a vládneho návrhu zákona SNR o priestupkoch na dopracovanie vláde SSR

Slovenská národná rada sa uzniesla
v r a t í ť na dopracovanie

1. vládny návrh zákona SNR o vydávaní a rozširovaní neperiodických publikácií /vydavateľský zákon/ /tlač SNR 111/;

2. vládny návrh zákona SNR o priestupkoch /tlač SNR 108/

Predseda

Slovenskej národnej rady:

Ing. Rudolf Schuster, CSC. v.r.

Overovatelia:

Eva Zámečniková v.r.

Veronika Špáliková v.r.

SLOVENSKÁ NÁRODNÁ RADA

Číslo: 1317/1989

136

UZNESENIE

SLOVENSKEJ NÁRODNEJ RADY

z 19. decembra 1989

k návrhu Ústavnoprávneho výboru Slovenskej národnej rady
na uvoľnenie sudcov z povolania zo sudcovskej funkcie

S l o v e n s k a n á r o d n a r a d a

u v o ľ ň u j e

1. JUDr. Jana L a b o d y h o z funkcie sudcu z povolania Krajskeho súdu v Bratislave,
2. JUDr. Jozefa K a n d e r u z funkcie sudcu z povolania Obvodného súdu Bratislava 2,
3. JUDr. Lubomira H n a t a z funkcie sudcu z povolania Obvodného súdu Bratislava 2,
4. JUDr. Ylenu K o v a č o v u z funkcie sudkyne z povolania Obvodného súdu Bratislava 2,

SLOVENSKÁ NARODNÁ RADA

- 2 -

5. JUDr. Petra B r ň á k a z funkcie sudcu z povolania Obvodného súdu Bratislava 5,
6. Magdalénu V e t r i k o v u z funkcie sudkyne z povolania Krajského súdu v Bratislave,
7. JUDr. Ivana Š á n d o r a z funkcie sudcu z povolania Okresného súdu Bratislava-vidiek,
8. JUDr. Jána Š i k u t u z funkcie sudcu z povolania Okresného súdu Bratislava vidiek,
9. JUDr. Jaroslava B a l á ž a z funkcie sudcu z povolania Okresného súdu v Nitre,
10. JUDr. Jána K o v a č a z funkcie sudcu z povolania Okresného súdu v Topoľčanoch,
11. JUDr. Jozefa H a r g a š a z funkcie sudcu z povolania Okresného súdu v Trnave,
12. JUDr. Eudovíta C i g e r a z funkcie sudcu z povolania Okresného súdu v Banskej Bystrici,
13. JUDr. Vieru R a č e k o v ú z funkcie sudkyne z povolania Okresného súdu v Martine,
14. JUDr. Jozefa S o t o l á ě a z funkcie sudcu z povolania Okresného súdu Košice-vidiek,
15. JUDr. Milana M a j e r n i k a z funkcie sudcu z povolania Okresného súdu v Prešove.

Predseda

Slovenskej národnej rady:

Ing. Rudolf S c h u s t e r , CSc. v.r.

Overovatelia:

Eva Z a m e č n i k o v a v.r.

Veronika Š p á l k o v á v.r.

SLOVENSKÁ NÁRODNÁ RADA

Číslo: 1243/1989

137

UZNESENIE

SLOVENSKEJ NÁRODNEJ RADY

z 19. decembra 1989

k návrhu Predsedníctva Ústredného výboru Národného frontu Slovenskej socialistickej republiky na voľbu sudcov z povolania súdov Slovenskej socialistickej republiky

S l o v e n s k á n á r o d n á r a d a

podľa čl. 101 ods. 1 Ústavy Československej socialistickej republiky v znení ústavného zákona č. 155/1969 Zb. a podľa § 43 ods. 1 zákona č. 36/1964 Zb. o organizácii súdov a o voľbách sudcov, v znení neskorších predpisov

v o l i

do funkcie sudcov z povolania súdov Slovenskej socialistickej republiky týchto kandidátov:

Najvyšší súd SSR

Magdaléna V e t r i k o v á
JUDr. Jozet H a r g a š

SLOVENSKA NARODNÁ RADA

- 2 -

JUDr. Jozef K a b a t
JUDr. Jozef K o č l i c a
JUDr. Eduard K r i š t o f i k
JUDr. Ján M i h a l
JUDr. Ervin P o l a k o v i č
JUDr. Štefan V r b i š ě a n
JUDr. Pavol D z u r i l l a

Mestný sud v Bratislave

JUDr. Jozef K a n d e r a
JUDr. Ľubomír H n a t
JUDr. Peter B r ň á k

Obvodný sud Bratislava 1

JUDr. Roland K e m é n y
JUDr. Brigita K o n d e s o v á

Obvodný sud Bratislava 2

JUDr. Juraj A l m á š i
JUDr. Juraj K o z a
JUDr. Blanka G e l a ě i k o v a

Obvodný sud Bratislava 4

JUDr. Zdenka B e z d e g o v á

Krajský sud v Bratislave

JUDr. Ivan Š a n d o r
JUDr. Jan Š i k u t a
JUDr. Klara K o v a ě o v a
JUDr. Dagmar H a n u š k o v a
JUDr. Ľubomír K u s y n a
JUDr. František M a r k o š
JUDr. Ivanka Ř e h ů ŕ k o v a

Okresny sud Bratislava - vidiek

JUDr. Alena A d a m c o v a

JUDr. Oľga C s e m y o v a

Okresny súd v Dunajskej Strede

JUDr. Mária C s a l o v a

JUDr. Mária K e p e s s y o v a

Okresny sud v Leviciach

Marian S z a b o

JUDr. Gertruda R e n n e r o v a

Okresny sud v Nitre

JUDr. Jan K o v a č

Okresny sud v Novych Zambkoch

JUDr. Cecilia M e l i š k o v a

Okresny sud v Topoľčanoch

JUDr. Boris M i n k s

Vlastimil V a l k o v i č

JUDr. Jaroslav B a l a ž

JUDr. Marqita K r a l i k o v a

Okresny sud v Trenčine

JUDr. Jan B a l a ž , CSc.

Pavol M i c h a l i k

Krajský sud v Banskej Bystrici

JUDr. Ľudovít C i g e r

JUDr. Štefan B a l a ž

Okresný súd v Banskej Bystrici

JUDr. Viera R a č e k o v a

JUDr. Jana D u b o v c o v a

Okresný súd v Dolnom Kubíne

JUDr. Blažena S t a š í k o v a

Okresný súd v Lučenci

JUDr. Alexander M o j š

Okresný súd v Martine

JUDr. Alena L e t o š t i a k o v á

JUDr. Ján B u r i k

Okresný súd v Žiarí nad Hronom

Peter L u k a č

Krajský súd v Košiciach

JUDr. Milan M a j e r n í k

JUDr. Jozef D r a v e c k ý

Mestský súd v Košiciach

JUDr. Diana S o l č a n y o v a

JUDr. Juraj Č a b a l

Okresný súd v Poprade

JUDr. Richard B u r e š

JUDr. Marcel M a š a n

SLOVENSKA NARODNA RADA

- 5

Okresný súd v Prešove

JUDr. František S a b o l

Okresný súd v Spišskej Novej Vsi

JUDr. Alena E r n e s t o v á

Predseda

Slovenskej národnej rady:

Ing. Rudolf S c h u s t e r , CSc. v.r.

Overovatelia:

Kva Z a m e č n í k o v á v.r.

Veronika Š p á l k o v á v.r.

SLOVENSKÁ NÁRODNÁ RADA

Číslo: 1284/1989

138

UZNESENIE

SLOVENSKEJ NARODNEJ RADY

z 19. decembra 1989

k informácii o doterajších výsledkoch práce komisie poslancov SNR na dohľad prešetrenia zásahu ZNB proti zhromaždeniu veriacich 25. marca 1988 v Bratislave

S l o v e n s k á n á r o d n á r a d a

A. b e r i e n a v e d o m i e

informáciu o doterajších výsledkoch práce komisie poslancov SNR na dohľad prešetrenia zásahu ZNB proti zhromaždeniu veriacich 25. marca 1988 v Bratislave;

B. s c h v a ľ u j e

opatrenie Predsedníctva SNR prijaté uznesením č. 394 z 12. decembra 1989, ktorým vyslovilo súhlas, aby miesto Dr. Jána Čarnogurskeho a Dr. Františka Miklošku, zvolených na schôdzi Slovenskej národnej rady 6. decembra 1989 boli členmi komisie poslancov SNR na dohľad prešetrenia zásahu ZNB proti zhromaždeniu veriacich 25. marca 1988 v Bratislave Dr. Dušan Pálka a Dr. Marek Šníd;

SILOVENSKA NARODNA RADA

- 2

C. s ú h l a s i ,
aby ďalším členom komisie poslancov SNR bol zástupca občianskej iniciatívy Verejnoscť proti násiliu JUDr. Tibor B ö h m ako expert.

Predseda
Slovenskej narodnej rady:
Ing. Rudolf S c h u s t e r , CSc. v.r.

Overovatelia:
Kva Z á m e č n í k o v á v.r.
Veronika Š p á l k o v á v.r.

SLOVENSKÁ NÁRODNÁ RADA

Číslo: 1318/1989

139

UZNESENIE

SLOVENSKÉJ NÁRODNEJ RADY

z 19. decembra 1989

k sprave o činnosti Predsedníctva Slovenskej narodnej rady
za obdobie od 6. do 19. decembra 1989

S l o v e n s k a n a r o d n a r a d a
b e r i e s o s u h l a s o m n a v e d o m i e

spravu o činnosti Predsedníctva Slovenskej narodnej
rady za obdobie od 6. do 19. decembra 1989.

Predseda

Slovenskej narodnej rady:

Ing. Rudolf Schuster, CSc. v.r.

Overovatelia:

Eva Zámečniková v.r.

Veronika Špalková v.r.

19. schôdza Slovenskej narodnej rady

O B S A H

Otvorenie a proceduralne otázky	str.	1
Schvalenie programu 19. schôdze SNR	str.	4
Reč predsedu SNR R. Schuster a	str.	4
1. <u>Otázky poslancov</u>	str.	11
Reč poslanca Štefana Hruzika	str.	11
Reč poslankyne J. Romášikovej	str.	12
Reč poslanca M. Hrošovského	str.	12
Reč poslankyne D. Kulínovej	str.	13
Reč poslanca M. Marku	str.	14
Reč poslankyne M. Krchníkovej	str.	14
Reč poslanca J. Kanskeho	str.	15
Reč poslanca J. Hermanov - ského	str.	16
Reč poslanca Š. Ivanku	str.	16
Reč poslanca J. Baticllu	str.	17
Reč poslanca J. Zemku	str.	18
Reč poslankyne A. Rybníkár o vej	str.	18
Reč poslanca P. Adamčika	str.	19
Reč poslankyne E. Jaqovej	str.	20
Reč poslanca J. Švihorika	str.	20
Reč poslanca M. Smatánu	str.	21
Reč poslankyne K. Fabušovej	str.	22
Reč poslankyne M. Balážovej	str.	22
Reč poslanca A. Pokusu	str.	23

Reč poslanca J. B a r t o ň a	str.	74
Reč poslanca M. G a j d o š a	str.	24
Reč poslanca A. P a v l a k a	str.	25
Reč poslankyne K. Ď u r i c o v e j	str.	25
Reč poslanca J. S a b u	str.	26
Reč poslanca K. H i l d e b r a n d a	str.	26
Reč poslanca M. B e n y o a	str.	27
7. <u>Program vlády Slovenskej socialistickej</u> <u>republiky</u>	str.	27
Voľba komisie na vypracovanie návrhu uznesenia	str.	28
Reč predsedu vlády SSR M Č i ě a	str.	28
Reč ministra financií, cien a miezd SSR M. K o v a ě a	str.	56
R o z p r a v a		
Reč poslanca K. J, u k a ř a	str.	59
Reč poslankyne D. K u ĺ i n o v e j	str.	61
Reč podpredsedu SNR J. M a j e r a	str.	66
Reč poslanca J. K o š n a r a	str.	67
Reč poslanca E. K u c h a r o v i c a	str.	70
Reč bývalého poslanca SNR V. H a v i a r a	str.	73
Reč bývalého poslanca SNR A. Ť a ž k e h o	str.	74
Reč predsedu Koordinačného výboru VPM J. B u d a j a	str.	77
Reč poslanca J. B o r i k a	str.	80
Reč poslankyne A. K o v a l ě i k o - v e j	str.	83

Reč poslanca V. V o l k u	str. 87
Reč poslanca Š. l v a n k u	str. 90
Reč predsedu vlády SSR M. Č i č a	str. 99
Reč ministra financií, cien a miezd SSR M. K o v a č a	str. 99
Reč podpredsedu vlády SSR J. M a r k u š a	str. 100
Reč podpredsedu vlády SSR a predsedu Slovenskej komisie pre plánovanie a vedeckotechnický rozvoj V. L o x u	str. 104
Reč ministra vystavby a stavebníctva I. Š t e i s a	str. 108
Reč ministra školstva, mládeže a te lesnej výchovy SSR I. K o v a č a	str. 110
Reč ministra ľahného a vodného hospo darstva a drevospracujúceho priemyslu SSR I. V e s e l e h o	str. 112
Reč podpredsedu vlády SSR V. O n d r u š a	str. 115a
Reč ministra poľnohospodarstva a vy živy SSR M. B e l a n s k e h o	str. 117
Reč ministra obchodu a cestovného ruchu SSR M. R o ť k u	str. 119
Prednesenie návrhu na uznesenie poslancom J. G a j d o š i k o m	str. 123
Schválenie uznesenia	str. 125
3 <u>Vládny návrh zákona SNR o pravidlách</u> <u>hospodárenia s rozpočtovými prost-</u> <u>riedkami SSR</u>	str. 126
Reč ministra financií, cien a miezd SSR M. K o v a č a	str. 126

	Reč spoločného spravodajcu výborov poslanca J. K o š n a r a	str. 129
	Vlady navrh zákona schvaleny	str. 133
4.	<u>Vlady navrh zákona SNR, ktorým sa me- ni a dopĺňa zákon SNR č. 41/1972 Zb. o pôsobnosti orgánov SSR v oblasti social- no-ekonomických informácií</u>	str. 133
	Reč ministra financií, cien a miezd SSR M. K o v a č a	str. 133
	Reč spoločného spravodajcu výborov SNR poslanca J. G a j d o š i k a	str. 136
	Vlady navrh zákona schvaleny	str. 139
5.	<u>Vlady navrh zákona SNR o vyhlásovaní všeobecne záväzných právnych predpisov a iných opatrení orgánov SSR v Zbierke zákonov</u>	str. 139
	Reč ministra spravodlivosti SSR L. K o š ť u	str. 139
	Reč spoločného spravodajcu výborov SNR poslanca A. B a j c u r u	str. 142
	Vlady navrh zákona schvaleny	str. 147
6.	<u>Navrh na zriadenie Výboru SNR pre ži- votné prostredie</u>	str. 147
	Reč poslanca J. H r i c k u	str. 148
	Odpoveď podpredsedu SNR J. Š i r o t ň a k a	str. 148

7. Navrh Ustavnoopravného výboru SNR na vydanie uznesenia SNR o vratení vládneho návrhu zákona SNR o vydávaní a rozširovaní neperiodických publikácií a vládneho návrhu zákona SNR o priestupkoch na dopracovanie vláde SSR str. 150
8. Navrh Ustavnoopravného výboru SNR na uvoľnenie sudcov z povolania zo sudcovskej funkcie str. 151
9. Navrh Predsedníctva UV NF SSR na voľbu sudcov z povolania sudov SSR str. 152
10. Informácia o doterajších výsledkoch práce Komisie poslancov SNR na dohľad prešetrenia zásahu ZNB proti zhromaždeniu veriacich 25. marca 1988 v Bratislave str. 153
11. Správa o činnosti Predsedníctva SNR za obdobie od 6. do 19. decembra 1989

P r í l o h y

Uznesenia prijaté na 19. schôdzi SNR